

VOLITVE

Boris Šuligoj: Čeprav je smisel izbire predstavnikov ljudstva prav v tem, da nam bi morali (vsem) pomagati urediti boljše življenje. Vendar so predstave o tem, kaj je boljše življenje, zelo različne med ljudmi.

Stran 5

COVID

Petra Mežnarc: V Izoli je med populacijo od 18 let polno cepljenih 8523 ljudi. V Kopru je med starejšimi od 18 let polno cepljenih 26738 ljudi, starejših nad 50 let pa 16059. V Piranu je med starejšimi od 18 let polno cepljenih 10128 oseb.

Stran 6

PROMET

Samanta Coraci: V letu 2021 je Policijska uprava Koper obravnavala 930 kršitev vožnje pod vplivom alkohola, pri čemer so največ kršitev z alkoholom zabeležili v poletnih mesecih – junija 104 in julija 97 – in v zimskih mesecih – novembra 90 in decembra 108.

Stran 8-9

Piran - Izola - Koper - Ankaran
vsak mesec brezplačno v gospodinjstva

števila 36
februar 2022

OBALA[®] *plus*

www.obalaplus.si

*časopis in portal
s pogledom na morje*

UBALD TRNKOCZY

Stran 14-17

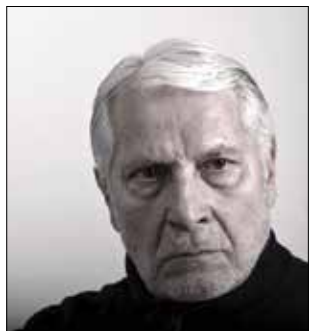
DIETA

Stran 38-39

NEVIO PALISKA

Stran 30-31

ČETRTEK 27.1. OB 20.00 GLEDALIŠČE KOPER

Stran 36

NAJ SLADICA

Stran 40-41

COMUNITÀ AUTOGESTITA COSTIERA DELLA NAZIONALITÀ ITALIANA

Stran 11-13

Spoštovani bralci!

Pred več kot 30 leti smo na RTV Slovenija s takratnimi kolegi pričeli producirati oddajo Pro et Contra. Oddajo, v kateri smo soočali različna mnenja, pogosto med politiki. Bili smo prepričani, da brez dialoga in pogovora ne bo napredka v družbi. Prepričani smo tudi bili, da je bilo v družbi precej dogodkov, pojavov, o katerih se ni govorilo javno, v dialoški obliki. Pogovarjali smo se o našem odnosu do tujcev in priseljencev, o dobrih in slabih straneh lustracije, nenazadnje o partizanih in domobrancih. Nekaj desetletij za tem so to teme o katerih imajo različni ljudje popolnoma diametralno nasprotna stališča. Dialoga o teh temah je vedno manj, ostrega in nepopustljivega pripira pa vedno več. Pri pripravah na četrtkove pogovore v Gledališču Koper sem vprašal enega izmed gostov ali se je smiselno javno pogovarjati o stvareh, ki izrazito delijo in so posledice pogovorov prej nove delitve, ne pa približevanje mnenj. Njegov odgovor je bil sila enostaven: pogovarjati se moramo vedno. Prav danes sem prebral novico, da je norveška vlada v Oslo povabila predstavnike talibanov na pogovor o pravicah žensk v Afganistanu in izobraževanju deklet. Namen pogovora je poslušanje mnenj, morebitno približevanje mnenj in ne javni spektakel, kjer mora nekdo zmagati. Enkrat mesečno se bomo torej v Gledališču Koper pogovarjali. V letu, ko bomo vsaj trikrat lahko šli na volišča in tako imeli vsaj malo usodo v lastnih rokah, je pomen dialoga izjemen. Prepričan sem, da ga bomo še najmanj deležni na družabnih omrežjih in da ga bo še najmanj na soočenjih strankarskih prvakov. Zato bomo vabili na pogovore posameznike, za katere smo prepričani, da so glas razuma in da so to ljudje, ki jih velja poslušati. Če se bo kdo na podlagi teh pogovorov lažje odločal na volitvah, toliko boljše. V vsakem primeru vam lahko obljubim, da bodo pogovori iskreni, brez fig v žepu in dobronamerni. Še enkrat vabljeni.

Tomaž Perovič

ENI ŽE PRIPRAVLJENI NA VOLITVE, DRUGI ŠE UREJAJO VRSTE

Dolg je seznam izkušenih politikov iz Istre, ki ne želijo kandidirati v državni zbor, med njimi so vsi štirje istrski župani.

Volitve v državni zbor bodo 24. aprila, je minuli konec tedna sporočil predsednik države Borut Pahor in s tem odgovoril predvsem stranki SNS (in tudi drugim trenutno vladajočim), ki bi si seveda želela kar se da bolj zavleči dan volitev. Predsednik bo 9. februarja podpisal odlok o razpisu rednih volitev, volilna opravila bodo začela teči na dan zaljubljenec (14. februarja), predvolilna kampanja se bo uradno začela 24. marca, deset dni prej bodo stranke in liste oddale svoje kandidatne liste. To pomeni, da bi stranke lahko do približno 10. marca odlašale z dokončno objavo svojih kandidatov, toda povsem logično se zdi, da je odlašanje oddaje kandidatnih list dvorezen meč. Volivci bodo imeli zaradi pozno oddanih kandidatnih list manj časa na voljo za spoznavanje kandidatov in torej za temeljitejšo presojo, hkrati bodo imeli občutek, da gre za t.i. nekakšno »last-minute« kandidatke, ki že zato ne zbuja zaupanja v pripravljenost strank.

V istrskih občinah sta predvsem stranki SDS in SD tisti, ki sta opravili večji del naloge z evidentiranjem kandidatov. SDS kandidati so **Vojko Jevšev** v Piranu, **Mojca Mahajnc** v Izoli, **Albin Železnik** v Koper mesto in **Silvano Radin** v okraju Koper podeželje. Prav slednji je na državnozborskih volitvah leta 2018 v Istri odnesel daleč največ glasov: »Ta podatek so na prejšnjih volitvah uspešno prikrili. Morda zato, ker dokazuje, da istrske občine niso več tako trdna rdeča trdnjava, kot so to razglašali še pred nekaj leti. Volivci

so postali kritični tudi do delovanja levih strank,« je dejal Silvano Radin.

V stranki SD so evidentirani kandidati naslednji: v Piranu je to ponovno poslanka **Meira Hot**, v izolskem okraju **Aleksej Skok**, v Kopru mesto ponovno **Natalija Gulič** in na podeželju namesto Marjana Križmana **Jadranka Šturm**, ki je bila že poslanka v prvem državnem zboru, generalna konzulka v Trstu in slovenska veleposlanica v Argentini. Aleksej Skok je ocenil, da je veljavni volilni sistem precejšnja loterija, saj za uvrstitev v državni zbor niti ni toliko pomembno,

koliko glasov zbere posamezni kandidat, ampak v vsaki volilni enoti tekmuje predvsem z drugimi kandidati iste stranke, zato se Silvanu Radinu, ki je leta 2018 zbral 1726 glasov, ni uspelo prebiti v parlament, medtem ko je 510 glasov zadostovalo **Branku Simonoviču**, da je tja vstopil, čeprav je bil šele na 26. mestu po prejetih glasovih v Istri. Iz majhne Izole so se v državni zbor prebili trije poslanci, medtem ko je veliko večji Koper v dveh okrajih ostal pri samo enem poslancu. Volilna loterija, pač.

DRŽAVNA POLITIKA NE ZANIMA NEKATERIH PREKALJENIH KADROV

V piranski občini je poleg kandidatov omenjenih dveh strank neuradno znano samo še za tri možne kandidate. V stranki Naša dežela (Aleksandre Pivec) bo najverjetneje kandidirala **Andreja Humar Fatorič** (bivša članica Desus), za sam Desus se omenja ime **Milice Maslo**. Za Levico pa je eden od možnih kandidatov **Pavle Plahutnik**. V primeru, da se bo Desus pridružil kateri drugi stranki (denimo Golobovi novi koaliciji strank, o

kateri se ugiha), potem se bo piranski kadroviski vrtljak drugače zavrtel.

Sicer pa smo v Piranu slišali veliko več tistih političnih kadrov, ki so dokaj odločno zanikali, da bi jih zanimala državna politika. Možno kandidaturu je zanikal (piranski podžupan z liste Naš kraj) **Robert Fakin**, ki pa se seveda še ni izjasnil, kaj bo z njegovo morebitno kandidaturo na jesenskih volitvah za župana. Kandidaturo je zanikal dvakratni zdravstveni minister **Tomaž Gantar**, ki je dejal, da ima za nekaj časa dovolj državne politike in se zdaj spet bolj posveča karieri specialista urologa (v SB Izola in v zasebnem centru kirurga Marka Bitenca). »Res sem med ustanovnimi člani nove stranke LIDE Igorja Zorčiča, vendar drugih obveznosti ne nameravam prevzeti, ker imam nove načrte in veliko dela kot zdravnik.« Kandidaturo je zanikal direktor občinske uprave **Robert Smrekar**. Podobno odločno je proti kandidaturi v državni politiki direktor Okolja Piran **Gašpar Gašpar Mišič**, nekdanji zelo uspešen na listi Pozitivne Slovenije in v preteklosti tudi že podžupan piranske občine. Ob naših vprašan-

jih je bil zelo kritičen do slovenske politike, ki da nima posluha in ne daje priložnosti kandidatom iz gospodarskih krogov (kakršen je sam). »V politiki uspevajo predvsem družboslovno izobraženi kadri, filozofi, profesorji, teoretiki, ki nimajo pojma o realni ekonomiji. Sicer pa v politiki vse bolj prevladuje negativna selekcija, ki je strup za napredek države in družbe,« pravi Gašpar Gašpar Mišič. »Slaba in neučinkovita politika levih strank je tako vplivala name, da sem se od dosedanje leve naravnosti v dobršni meri začel preusmerjati in spogledovati z veliko bolj učinkovitimi desnimi strankami. Še največji problem so stranka Levica, LMŠ in delno SAB. V SD imajo nekaj zelo dobrih kadrov, med katerimi naj izpostavim predvsem Matjaža Hana in Meiro Hot, toda Tanja Fajon stranko pelje v napačne vode.« je prepričan Mišič. Sam o svojih načrtih ne govori rad, vendar je v piranski občini javna tajna, da se pripravlja na jesenski prevzem županskega stolčka.

KJE BOSTA VOLILA DVA SEDANJA IZOLSKA POSLANCA?

Tudi vsi štirje župani štirih istrskih občin so zanimali, da bodo kandidali na državnozborskih volitvah. Izolski župan **Daniilo Markočič** poudarja, da sama funkcija župana ni ovira za kandidiranje, saj ima vsak županski kandidat v primeru izvolitve možnost od funkcije odstopiti šele po polovici leta, to pomeni tik pred županskimi volitvami novembra.

Poleg strank SDS in SD naj bi v Izoli za Levico kandidirala **Leonid Danilovič** ali **Alan Medveš**, ker potrjevanje evidentiranih kandidatov v Levici še ni zaključeno. Za Stranko Alenke Bratušek omenja **Vojka Ludvika** za Našo deželo pa **Majdo Vrtovec**, ki je na prejšnjih volitvah na listi SDS v Izoli zbrala kar 930 glasov (največ v občini), vendar se je pred časom s stranko razšla. Majda Vrtovec je tista, ki po vsej verjetnosti jemlje možno kandidaturu v Naši deželi poslancu Branku Simonoviču. Povedal nam je, da bo konec januarja iz stranke Desus

Časopis in spletni portal **OBALaplus**® sta vpisana v razvid medijev Ministrstva za kulturo pod zaporedno številko 2216. Izdajatelj MBM MEDIA d.o.o., Lepa cesta 24, 6320 Portorož. ISSN 2670-4609. Datum izida 26. januar 2022. Število izvodov 25.000. Distribucija preko Pošte Slovenije v gospodinjstva občin Ankanar, Koper, Izola in Piran. Odg. urednik Mauro Belac, mauro.belac@obalaplus.si, 040 771 000. Urednik Tomaž Perovič, tomoz.perovic@obalaplus.si, 040 622 473. Spletni portal in družbena omrežja Petra Mežnarc, petra.meznarc@obalaplus.si, 040 161 778.

Člani uredništva: Boris Šuligoj, Bojana Leskovar, Dorjan Marušič, Manca Hribovšek, Sabrina Simonovich, Rok Dekort, Sašo Mejak, Maja Orel Jakič, Andreja Čmaj Fakin, Katja Pegan. Oglaševanje in naročene objave marketing@obalaplus.si, 040 600 700. Oblikovanje in prelom tiskane izdaje Tedy Grbec, GT-design d.o.o. Oblikovanje spletnega portala Elvis Dobričević. Foto: Katja Gorjanc. Stališča avtorjev prispevkov ne izražajo nujno stališč uredništva. Za točnost podatkov v podpisanih vsebinah odgovarjajo avtorji oz. naročniki objav. Za nepodpisane vsebine je avtor uredništvo. Komericalna sporočila so ločena od uredniških vsebin. Naročene objave so označene z oznako.

Boris Šuligoj

tudi uradno (formalno) izstopil, zato se o svoji kandidaturi še dogovarja tudi v NSi. In zato ni določeno niti, kje bi kandidiral. Več izolskih politikov je ocenilo, da Simonovič v Izoli nima prav nobene možnosti.

Skoraj povsem enako so ocenili, da si v Izoli ne bo upal kandidirati niti **Gregor Perič** (Konkretno). To pa je zanikal Perič sam, ki je dejal, da bo kandidiral za Konkretno v koaliciji Povežimo Slovenijo in to ravno v Izoli. »Prednost Povežimo Slovenije je, da bo nastopila kot enotna koalicija, kar bo pripomoglo k našemu boljšemu rezultatu, medtem ko si stranke v koalicija KUL konkurirajo in jemljejo glasove,« meni izolski politik.

KOPER ŠE NAJVEČJA NEZNANKA

V Kopru se poleg evidentiranih kandidatov iz SDS in SD ve še za dva kandidata iz Levice: to sta zakonca **Matej** in **Maja Tašner Vatovec**. Maja Tašner Vatovec je na zadnjih volitvah zbrala celo več glasov kot njen soprog, vendar je imela v svojem okraju nekoliko manjši delež glasov, zato se ni uvrstila v državni zbor, čeprav je bila po absolutnem številu glasov na drugem mestu, Matej Tašner Vatovec pa na tretjem mestu v Istri. Tudi župan **Aleš Bržan** je brez premisleka zavrnil možnost sodelovanja. Enako je povedala tudi nekdanja pravosodna ministrica **Lilijana Kozlovič** iz vrst SMC. Za večino ostalih strank nismo zvedeli za nobene možne govorice.

ROBERT GOLOB V ISTRI ŠE NAJVEČJA UGANKA

Uganka je predvsem, kaj se bo zgodilo z **Robertom Golobom** in njegovim strankarskim povezovanjem in kaj bo s Povežimo Slovenijo. Za Golobovo koalicijo strank bo več jasno prav v dneh po zaključku naše redakcije. Zvedeli smo, da naj bi Golobu v piranski in drugih dveh občinah pomagal iskati zanesljive kadre predsednik Računskega sodišča Tomaž Vesel, ki pa se ni odzval na naše klice.

Podobna negotovost je tudi pri Povežimo Slovenijo, kjer pa nam je **Sebastijan Jeretič** zanikal, da bi sam nastopil kot kandidat za Konkretno v Piranu, temveč, da bo koaliciji pomagal kot predstavnik odnosov z javnostmi. Iz česar sklepamo, da se z Zdravkom Počivalškom ni povsem razšel. Golobova nastajajoča stranka ali koalicija bo (po ocenah in anketah) v primeru največ glasov jemala LMŠ, Levici in SAB, prevzela bi tudi nekaj nekdanjih volivcev SMC.

VROČE V ITALIJANSKI NARODNOSTNI SKUPNOSTI

Poslanec italijanske narodnostne skupnosti **Felice Žiža** je pritrdil, da bo ponovil kandidaturo: »Zdaj še zbiram podporo in soglasja volivcev. Za zdaj mi dobro kaže. Čeprav se protikandidati še niso predstavili v javnosti, pričakujem, da se bo to zgodilo le kakšen dan pred skrajnim datumom za oddajo kandidatnih list, to je nekje sredi marca. Tako je namreč bilo v podobnih situacijah v prejšnjih mandatih. Povedati moram, da je kandidat narodnosti vedno sodeloval s koalicijo in nikoli z opozicijo in da je volilna baza italijanske narodnosti podprla tako politiko. Zato nikakor ne razumem, zakaj bi moral biti jaz izjema in glasovati proti koaliciji. Očitajo mi, da sem jeziček na tehtnici, toda ko sva pripadnika narodnosti podprla koalicijo ob njenem nastopu, sva bila 50.

in 51. glas, torej ni bilo nobenega dvoma o tem, kdo je koalicija. Podprl sem tudi koalijsko vlado Marjana Šarca. Če bi prišlo po volitvah do spremembe koalicije in če nas (kot nam nekateri grozijo) ne bodo povabili v koalicijo, to ne pomeni, da bom glasoval z opozicijo. Ves čas si bom prizadeval za uresničevanje pravic narodnosti. Povsem podobne težave je po volitvah leta 2008 imel tudi moj predhodnik Roberto Battelli, ki je po sodelovanju z vlado Janeza Janše na volitvah dobil štiri protikandidate,« je odgovoril na očitke Felice Žiža.

Še najbolj glasen nasprotnik iz vrst narodnosti je **Maurizio Tremul**, ki pravi, da mora pripadnik narodnosti glasovati tudi v interesu večine, številna dejanja in odločitve Janševe vlade pa ne odražajo jasne namere, da bi šlo v prid splošnega dobra. Maurizio Tremul je zanikal, da bo vložil kandidaturo za sedež narodnostne skupnosti.

OBALA
*časopis in portal
s pogledom na morje*
plus

ČESA SE LAHKO NAUČIMO IZ PRETEKLIH VOLITEV?

Slovenski in tudi istrski volivci so pogosto in največkrat nezadovoljni s politiko, ki jim vlada. Razlogov za takšno nezadovoljstvo je več. Prvi razlog so nerealna pričakovanja. Če kdo misli, da mu bo politik, ki mu je namenil glas, »zrihtal« službo, stanovanje, plačo in še vsaj enega ali dva privilegija, je seveda malce naiven.

Čeprav je smisel izbire predstavnikov ljudstva prav v tem, da bi nam morali (vsem) pomagati urediti boljše življenje, vendar so predstave o tem, kaj je boljše življenje, zelo različne.

Drugi razlog je, da kandidati obljubljajo eno, delajo pa precej drugače od tega, kar so obljubljali. Ko so enkrat na položaju, zamenjajo celo stranko in ideologijo, če jim to kakor koli ustreza. Tretji razlog je ta, da pogosto volijo posamezne kandidate, medtem ko so s tem volilnim sistemom v resnici izvolili stranke, te pa se nemalokrat obnašajo tudi bistveno drugače kot kandidat, ki so ga volili. Četrtrič: ljudje pozabijo, da je vlada joče politike izvolila množica volivcev, pa tudi loteriji podoben volilni sistem. Volivci pozabijo,

da so pravzaprav oni sami izvolili te predstavnike ljudstva, da so torej oni odgovorni zanje, in da so pristali tudi na tak volilni sistem, ki ohranja malodane nespremenjen strankarski sistem, kakršnega imamo. V njem že 30 let ostajajo skoraj eni in isti »glavni šefi«. Obstoječi volilni sistem ima tudi nekaj prednosti, saj omogoča uvrstitev v parlament tudi kandidatom iz manjših volilnih okrajev.

Iz volilnih izidov državnoborskih volitev v Istri leta 2018 lahko potegnemo kar nekaj naukov in spoznanj. Najprej tega, da je največ glasov prejel Silvano Radin iz SDS (1726 glasov), ki sploh ni prišel v parlament. Po drugi strani pa je bil Branko Simonovič (bivši DeSUS) med istrskimi kandidati šele na 26. mestu in je mesto poslanca

dobil s pičlimi 510 glasovi.

Vsak izvoljen poslanec ima za sabo določeno število volivcev, zato se pravzaprav ni mogoče jeziti samo na posameznega politika, ampak na vse tiste, ki so mu dali glas. Morda tudi na samega sebe, če smo napačno ocenili kandidata. Značaj prevladujoče politike je torej najbolj odvisen od splošnega značaja volivcev.

Na prav nikogar pa se ne bi smeli jeziti tisti, ki sploh niso volili, potem pa so pogosto kritični in pametni. Nova priložnost za odločanje bo 24. aprila. V demokraciji se (načeloma) pričakuje vsaj minimalno sodelovanje (volilno udeležbo), če želi kdo kar koli pričakovati. Udeležba na prejšnjih državnoborskih volitvah v štirih istrskih volilnih okrajih je bila v povprečju 46-odstotna.

Kako so se odrezali na volitvah v DZ leta 2018:

Kandidat	Stranka	Št. glasov
1. Silvano Radin	SDS	1726
2. Maja Tašner Vatovec	Levica	1593
3. Matej Tašner Vatovec	Levica	1554
4. Vojmir Urlep	LMŠ	1342
5. Bojan Tavčar	SMC	1234
6. Natalija Gulič	SD	1187
7. Marijan Križman	SD	1030
8. Meira Hot	SD	1026
8. Djordjo Šmitran	SDS	1026
10. Vojko Jevšev	SDS	1002
11. Majda Vrtovec	SDS	930
12. Pavle Plahutnik	SD	880
13. Dušan Lužar	LMŠ	876
14. Mateja Šukalo	SMC	822
15. Alan Medveš	Levica	785
16. Gregor Perič	SMC	727
...		
26. Branko Simonovič	DeSUS	510

Vir: Državna volilna komisija

COVID ŠTEVILKE V OBALNIH OBČINAH

Petra Mežnarc

Po podatkih Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ) z dne 21. januarja so naredili 14.714 PCR-testov ter potrdili 9858 okužb s koronavirusom. Delež pozitivnih testov je bil kar 67-odstoten.

V IZOLI 15 COVIDNIH PACIENTOV

V **Bolnišnici Izola** se trenutno zdravi 15 covidnih pacientov, pet na intenzivni negi (podatki z dne 21. januarja). Kot nam je pojasnil predstojnik covidnega oddelka Bojan Novak, dr. med., je bil najmlajši bolnik na covid oddelku star 15 let, ki pa je bil hospitaliziran zaradi prometne nesreče, vendar je bil pozitiven na koronavirus. Pojasnil je še, da težav zaradi kapacitet ali pomanjkanjem osebja nimajo. Po večini še vedno zdravijo paciente z delta različico, do sedaj so imeli samo dva primera omikrona. Število postelj, ki so na voljo za covidne paciente, je 19, tako kot pred letom dni. »Od vseh hospitaliziranih covidnih bolnikov so samo štirje cepljeni, od teh ima samo en pacient covidno pljučnico,« je še dodal.

Z enim odmerkom cepiva proti covidu-19 je po podatkih cepljenih 1.258.987 ljudi oz. 60 ods-

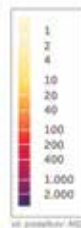
totkov populacije. Med starejšimi od 18 let je cepljenih 70 odstotkov, med starejšimi od 50 let pa 80 odstotkov.

Polno cepljenih je 1.206.062 ljudi oz. 57 odstotkov populacije, od tega 67 odstotkov starejših od 18 let in 78 odstotkov starejših od 50 let. S poživljenim odmerkom je po podatkih NIJZ cepljenih 569.218 prebivalcev.

V Ankaranu je med starejšimi od 18 let polno cepljenih 1769 oseb, med starejšimi nad 50 let pa 6581. V Izoli je med populacijo od 18 let polno cepljenih 8523 ljudi, starejših nad 50 let pa je polno cepljenih 5411. V Kopru je med starejšimi od 18 let polno cepljenih 26738 ljudi, starejših nad 50 let pa 16059. V Piranu je med starejšimi od 18 let polno cepljenih 10128 oseb, starejših nad 50 let pa je polno cepljenih 6394.

Podatki do: čet., 20. jan. 2022

Koper/Capodistria

Izola/Isola

Piran/Pirano

ZLATA DAMA KOPRA Z NAJLEPŠO TERASO V MESTU

Andreja Čmaj Fakin

Na enem najlepših trgov pri nas – na Titovem trgu v Kopru vas od lani poleti pričakuje prenovljena kavarna Golden Loggia Koper.

Kulturna mestna kavarna s prenovljeno podobo in vsebino ponovno postaja stičišče domačinov in dnevnih obiskovalcev mestnega jedra Kopra. V staro mestno jedro našega največjega obalnega mesta je vrnila vrsto let pogrešan in težko pričakovan živahen utrip. Občasno pripravljajo glasbeno, vinsko in kulturno obarvane dogodke ter čajanke in druge tematske večere, ki se jih je vsakič znova vredno udeležiti.

S svojo veliko teraso je popolna lokacija za jutranjo kavo, dopoldanske razprave ob časopisu, pozne zajtrke, popoldanske čajanke ali večerno druženje.

Uživanje ob poznih zajtrkih in prigrizkih

Ob obisku kavarne pa ne boste navdušeni le nad njeno prenovljeno in elegantno podobo, ampak tudi nad bogato vsebino. Poleg izvrstne kave Hausbrandt, ki jo pripravijo na tisoč in en način, domačih limonad ter bogate ponudbe vseh vrst izvrstnih toplih čajev, vročih čokolad, kuhanih vin, vrhunskih žganih pijač, likerjev, rumov in konjakov imajo odlično ponudbo lokalnih vin in italijanskih prosecco vin, vse pa so nadgradili tudi s pregrešno dobrimi zajtrki in prigrizki.

Tako na svoj račun v središču Kopra pridejo tudi vsi tisti, ki uživajo v poznem zajtrku in prigrizkih, ki jih v Golden Loggi Koper pripravljajo sami in to z domačim testom z drožmi. Prav zaradi slednjega ni nikoli prepozno za kruhke, tramezzine in focaccie, obložene z najboljšimi sestavinami, kot so mortadela, pršut, inčuni, parmezan in mozzarella stracciatella.

Pozabiti pa ne gre niti na tople francoske rogljičke, makrone in sladice, ki so enako dobre kot tako lepe na pogled, da jih je kar škoda jesti. Veliko je torej razlogov za obisk.

Možnost brezplačnega parkiranja

Vsi, ki se boste v Koper pripeljali z avtom, svoje vozilo lahko parkirajte v parkirni hiši Belvedere, ki je od kavarne Golden Loggia oddaljena le nekaj korakov in kjer vam med delovniki podarijo eno uro brezplačnega parkiranja, ob vikendih in praznikih pa v parkirni hiši lahko brezplačno parkirajte kar dve uri.

Obratovalni čas Golden Loggie Koper je vsak dan od 8.30 do 22. ure, ob sobotah in nedeljah pa od 9. ure dalje. Vse novosti in aktualne dogodke lahko spremljate tudi na njihovem Instagram profilu @goldenloggia.

NAJVEČ OPITIH VOZNIKOV JE MOŠKIH

Slovenci in Slovenke smo po porabi alkohola visoko nad evropskim povprečjem. Na leto prebivalec, starejši od 15 let, v povprečju popije 11 litrov čistega alkohola. Vsako leto udeleženci v prometu pod vplivom alkohola povzročijo okrog 1500 prometnih nesreč, v povprečju največ kršitev zaradi alkoholiziranosti povzročijo moški in starostna skupina od 35 do 44 let.

V letu 2021 je Policijska uprava Koper obravnavala 930 kršitev vožnje pod vplivom alkohola, pri čemer so največ kršitev z alkoholom zabeležili v poletnih mesecih – junija 104 in julija 97 – in v zimskih mesecih – novembra 90 in decembra 108.

MED ALKOHOLIZIRANIMI VOZNIKI PREVLAJUJEJO MOŠKI

Na Agenciji za varnost prometa navajajo, da so bili za vse smrtno prometne nesreče v preteklem letu odgovorni moški, v PU Koper so prav tako ugotovili, da je razmerje med moškimi in ženskami v kršenju cestno-prometnih predpisov 14.000 proti 3000. Prav tako so ugotovili, da so povzročitelji prometnih nesreč, kjer je sekundarni vzrok alkohol, pretežno moški. V 138 takšnih nesrečah so bili v 118 primerih povzročitelji moški, med 930 alkoholiziranimi kršitelji cestno-prometnih

predpisov je bilo v 763 primerih moških, v 167 pa žensk. V Nacionalnem inštitutu za javno zdravje pojasnjujejo, da moški pijejo več in pogosteje.

MLADI ČEDALJE BOLJ ODGOVORNI VOZNIKI

V zadnjih letih ugotavljajo, da si mladi pogosteje izberejo varnejše možnosti kot na primer prevoz s prijateljem, ki ni užival alkohola, javnim prevozom ali taksijem, ter tako odgovorno prispevajo k večji prometni varnosti. V Agenciji za varnost prometa opažajo, da se je v starostni skupini med 15 in 24 letom od 2010 do novembra 2021 za več kot polovico zmanjšalo število prometnih nesreč, ki so jih povzročili pod vplivom alkohola – novembra 2010 je bilo teh nesreč 372, preteklo leto pa 164. »To pripisujemo našim prizadevanjem v srednjih šolah, kjer pripravljamo delavnice. Vozimo pametno s poudarkom na odgovorni udeležbi v

prometu brez alkohola,« pravijo. V minulem letu so tako v živo ali preko spletnih delavnic izobrazili več kot 1300 mladih, skupaj pa doslej že preko 10.000.

NAJVEČ OPITIH VOZNIKOV STARIH MED 35 IN 44 LET

Največ povzročiteljev prometnih nesreč pod vplivom alkohola izhaja iz starostne skupine od 35 do 44 let. Na celotnem slovenskem območju je omenjena starostna skupina preteklo leto do konca novembra povzročila 285 prometnih nesreč, sledi jim starostna skupina od 25 do 34 let z 272 prometnimi nesrečami. Tudi PU Koper opaža, da je največ alkoholiziranih povzročiteljev prometnih nesreč v starostni skupini od 35 do 44 let, ki so povzročili 36 prometnih nesreč, sledita si starostni skupini od 25 do 34 let in od 55 do 64 let, ki so povzročili 27 nesreč pod

vplivom alkohola, na tretjem mestu so nad 65 let z 18 nesrečami, nato mladi od 18 do 24 let z 11, na zadnjem mestu, z najmanj alkoholiziranimi prometnimi nesrečami, so mladoletniki od 14 do 17 let z eno prometno nesrečo.

KORONAVIRUS POZITIVNO VPLIVAL NA MANJŠE ŠTEVILO ALKOHOLIZIRANIH PROMETNIH NESREČ

Koronavirus in zaprtje države sta vplivala na vsa življenjska področja, kar se je poznalo tudi v zmanjšanem številu prometnih nesreč pod vplivom alkohola. Do konca septembra 2020 je namreč bilo takšnih prometnih nesreč tri odstotke manj kakor leto poprej. Ob koncu leta pa trinajst odstotkov manj. Posledično se je zmanjšalo tudi število umrlih zaradi alkoholiziranega povzročitelja z enajstih odstotkov ob koncu septembra na enaindvajset odstotkov ob koncu leta.

ALKOHOL KOT »LEPILO« ZA DRUŽENJE

»V slovenski družbi je alkohol v ospredju dogajanja na rojstnih dnevih, obletnicah, porokah, celo pogrebih – pravzaprav ob vsaki priložnosti. Opevajo ga ponarodele pesmi, postavljajo ga celo v vlogo junaka ali odrešitelja vsakodnevnih skrbi,« pojasnjujejo na Agenciji za varnost prometa. Velikokrat pa pozabimo na posledice, ki jih prinaša pitje alkohola, med drugim tudi udeležbo v prometu pod vplivom alkohola ali drugih substanc. Poudariti pa je treba, da alkohol ni »kriv« za nastanek prometne nesreče, temveč je v prvi vrsti odgovoren vsak posameznik, ki se vinjen usede za volan.

V Slovenija sta bila v letu 2021 najmlajša med smrtnimi žrtvami mladostnika, stara 15 in 16 let, oba pod vplivom alkohola in oba voznika enoslednega motornega vozila, ki sta prometno nesrečo tudi povzročila. Najstarejši povzročitelj pod vplivom alkohola je imel 80 let, voznik osebnega avtomobila, ki je v prometni nesreči tudi umrl.

OBALA plus
časopis in portal
s pogledom na morje

Oglasi v **OBALA** plus
e: marketing@obalaplus.si
t: 040 600 700

ZAGOTOVITE SI HITER DOSTOP DO ZDRAVSTVENIH STORITEV

Zdravstveno polico je sklenil, ker se mu je zdela koristna. In izkazalo se je, da se je pravilno odločil. »Moj urnik je dinamičen,« pravi zavarovanec Varuha zdravja, Vzajemne, ki mu je Zdravstvena polica rešila življenje, »razpet sem med službene in družinske obveznosti, ki jih ni malo, poleg tega je tu družina, žena in otroci, ki zahtevajo svoj čas, zato vedno iščem rešitve, ki bi mi lahko pomagale prihraniti čas.«

Februarja pred dvema letoma so se mu pojavile težave s prebavo. Marca je obiskal zdravnika in dobil napotnico za kolonoskopijo. Prvi ponujeni termin v javnem zdravstvu je bil čez osem mesecev. To se mu je glede na težave zdelo veliko predaleč. Odločil se je poiskati drug termin kot samoplačnik in prejel datum četr pet mesecev. Tudi to se mu ni zdela prava rešitev.

Spomnil se je, da je nekaj urejal s svojim skrbnikom na Vzajemni, in ga poklical. V asistenčnem centru Varuha zdravja so mu pomagali in uredili termin že v 14 dneh od klica. Prejel je nič kaj zavidljivo diagnozo, rak debelega črevesja. A zahvaljujoč hitremu diagnosticiranju je bil že v začetku aprila opravljen operativni poseg.

Seveda je treba omeniti, da je zavarovanec poskrbel tudi za finančno varnost z Zavarovanjem za težje bolezni. Izplačilo zavarovalnine je prišlo še kako prav. Čas epidemije koronavirusa je okrnil redne družinske prilive, saj je zaposlen v eni od industrij, ki jih je epidemija najbolj prizadela. »Dobil sem vse, kar sem potreboval. Pravočasno zdravstveno oskrbo in finančna sredstva za takojšnje in bolj kakovostno okrevanje. Vrnil sem se na delo, ustvarjam in uživam v sozvočju vsega, kar ponuja narava in človek. Vse to je mogoče, ker sem v določenem trenutku sprejel pravo in pravilno odločitev,« je zadovoljen.

Za hiter dostop in kritje stroškov samoplačniških zdravstvenih storitev izberite zavarovanje Zdravstvena polica, ki so ga oblikovali pri Varuhu zdravja, Vzajemni. Hitrejše ukrepanje lahko pomeni lažji potek zdravljenja, s storitvijo E-zdravnik pa je mogoč tudi posvet z zdravnikom na daljavo prek video klica.

V primeru bolezni ali poškodbe bodo v asistenčnem centru Varuha zdravja za vas dobro poskrbeli. Po potrebi organizirajo tudi operativni poseg – doma ali v tujini. V Mrežo izvajalcev zdravstvenih storitev Varuha zdravja je trenutno vključenih več kot 100 domačih in okoli 30 tujih partnerjev, ki dosledno zagotavljajo vrhunske storitve.

**VABLJENI V NOVO
POSLOVALNICO
VARUHA ZDRAVJA,
VZAJEMNE, V IZOLI.**

Delovni čas je v ponedeljek in petek od 8. do 13. ure ter v sredo od 8. do 13. ure in od 14. do 17. ure.

Tina Angelini (komercialistka svetovalka)
T: +386 (0)5 9775 662
M: +386 (0)70 824 065
vzajemna.si

**NOVA
POSLOVALNICA
V IZOLI**

Drevored 1. maja 4b,
6310 Izola

VARUH ZDRAVJA
VZAJEMNA

LE SCUOLE DELLA COMUNITA' NAZIONALE ITALIANA IN SLOVENIA

Entro la metà di febbraio e gli inizi di aprile dovranno essere completate le iscrizioni alle prime classi delle scuole elementari e medie in Slovenia. Per genitori, bambini e ragazzi una scelta molto importante, decisiva per la formazione e per la successiva inclusione nella società. Presentiamo storia, missione e offerta formativa degli istituti scolastici in lingua italiana della nostra regione.

SCUOLA ELEMENTARE "PIER PAOLO VERGERIO IL VECCHIO" CAPODISTRIA: VIVERE LA CULTURA, CREARE OPPORTUNITÀ

La Scuola elementare Pier Paolo Vergerio il Vecchio si trova a Capodistria, in pieno centro storico, a due passi dal Duomo, dalla Loggia e dal Palazzo Pretorio, inserita nel Collegio dei Nobili, importante edificio seicentesco, sede della prima scuola laica di Capodistria e pertanto con una ricca e lunga storia alle spalle. Oggi la Scuola elementare Pier Paolo Vergerio il Vecchio svolge le sue attività educativo-istruttive in seno al Gruppo nazionale italiano della Repubblica di Slovenia. Opera nelle circoscrizioni del Comune di Ancarano e del Comune di Capodistria, dove ha la propria sede centrale. Condivide il palazzo con il Ginnasio Gian Rinaldo Carli che occupa il terzo piano. Nell'ambito della scuola operano la sede dislocata presso Piazzale Vergerio e le sedi periferiche di Bertocchi, Crevatini e Samedella. Nell'anno scolastico 2021/2022 gli alunni iscritti sono 290.

PERCHÉ SCEGLIERE LA NOSTRA SCUOLA? LA CULTURA COME RISORSA PERSONALE E ASPETTO PRIMARIO DELL'EDUCAZIONE CIVICA

Il contesto culturale italiano si colloca in un'area che è punto d'incontro tra culture diverse. In questo contesto geografico, studiare e vivere la cultura italiana in tutti suoi elementi, arricchisce la formazione personale dell'alunno e lo sensibilizza alla convivenza pacifica e solidale.

LA PADRONANZA LINGUISTICA COME OPPORTUNITÀ DI SVILUPPO

Studiare e apprendere nell'ambiente plurilinguistico del nostro Istituto (le lingue studiate sono l'italiano, lo sloveno, l'inglese, lo spagnolo, il francese, il tedesco) accresce le competenze chi-

ave (linguistiche, relazionali, gestionali) spendibili nel futuro scolastico e lavorativo.

UN AMBIENTE DI APPRENDIMENTO SICURO E STIMOLANTE

Il nostro Istituto aderisce alle metodologie didattiche innovative, proponendo situazioni di apprendimento funzionali ai bisogni formativi degli alunni e mirando all'apprendimento attivo e collaborativo (ad es. valutazione per l'apprendimento).

LA COLLABORAZIONE COME PREROGATIVA DI UN'OFFERTA FORMATIVA VARIA

Al fine di garantire esperienze e situazioni formative autentiche il nostro Istituto collabora regolarmente con le istituzioni della CNI, con associazioni attive in ambiti diversi (sportive, storico-culturali, umanitarie), e vanta pure collaborazioni transfrontaliere / internazionali.

I NOSTRI PUNTI DI FORZA:

Esperienze formative autentiche e stimolanti, cura delle esigenze formative degli alunni, attenzione alle novità in campo metodico-didattico, spazi ristrutturati o prossimi alla ristrutturazione
LE ISCRIZIONI SARANNO APERTE IL 14 FEBBRAIO (DALLE 8 ALLE 15) E IL 15 FEBBRAIO (DALLE 8 ALLE 16).

GINNASIO "GIAN RINALDO CARLI" CAPODISTRIA: OLTRE QUATTRO SECOLI DI STORIA

Il Ginnasio, che oggi porta il nome di Gian Rinaldo Carli, è stato fondato nel 1612 dal Corpo de' Nobili, organo del Consiglio comunale, con il nome di Collegio dei Nobili. Ebbe una storia ricca e travagliata attraverso i vari periodi e le amministrazioni di Capodistria, quando fu frequentato dai rampolli delle migliori famiglie e contribuì alla formazione di importanti personaggi del mondo della cultura, della scienza e delle arti. Ebbe alti e bassi con la sua temporanea chiusura, il trasferimento a Trieste, il passaggio da un sistema scolastico all'altro - come ad esempio da quello francese a quello austriaco. Dopo la Grande guerra il Ginnasio ritornava sotto la piena giurisdizione italiana, assumendo il nome del letterato istriano Carlo Combi. Negli anni settanta del secolo scorso una riforma scolastica trasformava i ginnasi in scuole indirizzate. Il Ginnasio di Capodistria diventava così "Scuola Media con lingua d'insegnamento italiana di indirizzo sociolinguistico". Con l'indipendenza della Slovenia, la nuova riforma scolastica (24 giugno 1992) di fatto ripristinava i ginnasi. L'istituto assunse il nome dell'illuminista e poligrafo capodistriano Gian Rinaldo Carli. In programma di insegnamento è in funzione della continuazione degli studi, per stimolare la creatività, sviluppare le attitudini all'apprendimento, le capacità, le abilità e altre qualità necessarie per un futuro inserimento professionale e per la propria affermazione sociale. Si propone un approccio globale onnicomprensivo, basato sulla complessità del mondo, sull'interdipendenza delle scienze nei diversi campi come pure sullo sviluppo delle discipline, quale presupposto per una comprensione interdisciplinare del mondo. Nei ginnasi gli studenti apprendono le strutture basilari, i modelli delle varie scienze. Si punta a garantire la possibilità di scelta sia a livello d'istituto, sia a livello individuale. Gli studenti dei ginnasi, per una loro formazione culturale generale, necessitano pure di esperienze nel campo dell'arte musicale, di quella figurativa e in quello delle altre arti. Si punta all'acquisizione di un corrispondente livello di sapere, di capacità, di abilità e di competenze cognitive, necessarie alla continuazione degli studi universitari e alla pro-

pria affermazione professionale. Viene stimolato l'interesse per le conoscenze teoriche e per preparare gli studenti a una visione personale del mondo. Ai giorni nostri l'istituto oltre ad assicurare un alto livello qualitativo d'insegnamento, stimola gli alunni a partecipare ad attività d'interesse e a svariati progetti, scambi e collaborazioni con diverse istituzioni e scuole. A disposizione dei ragazzi vi sono numerosi laboratori scientifici, linguistici, artistici. Su tutto sventano le Giornate interdisciplinari, che ogni anno vengono dedicate a un tema. La scuola si riempie di odori, sapori, suoni e immagini creando un ambiente piacevole, ma allo stesso tempo didattico. La scuola dispone di una biblioteca ben fornita, con volumi di assoluto valore. Di rilievo anche il Museo scolastico con i Gabinetti di fisica e storia naturale. Il Ginnasio vanta sì una lunga e gloriosa tradizione che però convive e si evolve con l'attenzione all'insegnamento e all'apprendimento sfruttando le nuove tecnologie, senza le quali un futuro è difficile da immaginare. Le giornate informative per gli interessati su svolgeranno, in forma virtuale, l'11 e il 12 febbraio. **Le iscrizioni saranno aperte fino al 4 aprile.**

SCUOLA MEDIA "PIETRO COPPO" ISOLA- AMPIE POSSIBILITÀ DI FORMAZIONE PROFESSIONALE

La Scuola media Pietro Coppo di Isola è l'unica scuola tecnico professionale con lingua d'insegnamento italiana in Slovenia. La sede è ubicata all'entrata in città, immersa nel verde, ma non lontana dalle principali vie di comunicazione e da vasti parcheggi. La Scuola con indirizzo tecnico-professionale, ha come finalità primaria sia la preparazione professionale che la formazione culturale ed umana dei giovani: la prima necessaria all'esercizio della professione, la seconda indispensabile alla funzione che ogni cittadino svolge nell'ambito sociale, oggi più che mai aperto alle esigenze dell'unità europea. Ne consegue che compito specifico della scuola è la formazione di individui capaci di inserirsi adeguatamente nella complessa realtà economica, con specifiche competenze professionali, ma non solo, anche coltivare l'identità culturale italiana rispettando i bisogni e gli interessi del singolo individuo. Per quanto riguarda i programmi di studio triennali è possibile seguire corsi per amministratore, commesso, informatico, servizio alberghiero e di ristorazione, manutentore di autoveicoli, aggiustatore meccanico ovvero

attrezzista. Tutti gli indirizzi offrono la possibilità di proseguire per altri due anni per conseguire l'istruzione tecnico professionale. L'offerta comprende ancora programmi tecnici di quattro anni: educazione prescolare e tecnico in economia. Accanto ai programmi di studio l'istituto consente di sviluppare altre attività collaterali, Covid permettendo. I più interessanti sono quelli inclusi nei progetti ERASMUS, con lavoro pratico all'estero, contatti con altre scuole in Italia e Croazia. Tradizionale è la partecipazione a incontri sportivi e culturali con altri istituti della fascia costiera, ma anche con trasferte altrove, che assumono poi il carattere di escursioni didattiche, soprattutto con quelle nel resto dell'Istria e a Trieste. Partecipiamo regolarmente alle Fiere come la Simulimpresa, riservate soprattutto agli informatici, dove vengono presentati i lavori che creano. Gli informatici, insieme agli educatori hanno invece modo di prendere contatto con il mondo della scuola, presentando i giochi che inventano, ottenendo una risposta immediata su come le loro creazioni vengono accettate dai bambini. La "Pietro Coppo" agevola l'attività dei ragazzi più dotati in campo sportivo e culturale, riconoscendo loro lo status di sportivi oppure operatori culturali di talento. **Le giornate informative per gli interessati all'iscrizione ai primi anni sono in programma l'11 e il 12 febbraio, purtroppo in forma virtuale causa la situazione epidemiologica. Il termine ultimo per le preiscrizioni scade, invece, il 9 aprile prossimo.**

SCUOLA ELEMENTARE "DANTE ALIGHIERI" ISOLA- EREDE DI UN'IMPORTANTE MISSIONE

La Scuola elementare "Dante Alighieri" di Isola si considera giustamente erede della prima istituzione pubblica nel campo dell'istruzione in città, fondata il 2 ottobre del 1419. All'inizio ad occuparsi della scuola furono i religiosi, poi con l'arrivo dei francesi il compito passò prevalentemente ai laici. Nella seconda metà del XIX secolo incomincia ad aumentare il numero delle famiglie popolane che potevano permettersi di mandare a scuola i propri figli. Assieme alla rinnovata sede, costruita nel 1899 sulle fondamenta di due conventi, la scuola riceve pure un nome, quello di Dante Alighieri. Alla fine degli anni '90 il Comune e il governo sloveno finanziarono la costruzione della sede, inaugurata nel 1998. Con la riforma dell'istruzione slovena del 1996, la Scuola elementare Dante Alighieri è diventata scuola novennale. L'insegnamento è organizzato per trienni, nelle prime cinque classi opera un insegnante unico affiancato da un insegnante di sloveno e inglese. Inoltre, grazie ad un progetto comunale, l'insegnante di classe svolge per un'ora settimanale l'ora di sport in copresenza con il professore di sport. Nelle classi dalla sesta alla nona invece gli insegnanti sono specializzati per le singole materie. Per gli alunni delle

classi dalla prima alla quinta l'istituto organizza un soggiorno prolungato con varie proposte ricreative, ludiche, creative e di studio. Nell'ambito della permanenza pomeridiana a scuola gli alunni svolgono pure attività di interesse (gruppi sportivi, di informatica, di arti figurative e musicali). Gli alunni della prima classe seguono un corso opzionale di lingua inglese. Per i più piccoli viene organizzata la sorveglianza mattutina per la prima classe e per quelle dalla seconda alla quinta. Disponiamo di una biblioteca in fase di ampliamento, mentre curiamo in proprio la refezione. Parallelamente al programma curricolare, vengono organizzate ore di recupero e di potenziamento del sapere e delle abilità, aiuto nello studio e ore di lavoro con alunni stranieri o con difficoltà specifiche. Gli alunni delle classi settima, ottava e nona scelgono due ore di materie opzionali e durante l'anno scolastico approfondiscono le conoscenze. Da alcuni anni grazie al Programma allargato è stato introdotto un corso triennale di insegnamento del tedesco come seconda lingua straniera. I contenuti degli ambiti del programma allargato sono il movimento e salute per il benessere psicofisico, la cultura e le tradizioni e il lavoro nella scuola elementare. Lo scopo fondamentale del programma è consentire a tutti gli alunni uno sviluppo personale sano e olistico, che tenga conto delle loro capacità, dei loro interessi, talenti e bisogni individuali, con ragionevole considerazione anche delle aspirazioni e delle aspettative individuali. Vari sono gli interessi che gli alunni possono sviluppare nell'area linguistico-espressiva: attività figurative, coro, corsi e laboratori musicali, animazioni teatrali nelle lingue studiate, ballo, nonché in quella scientifica: scacchi, robotica o informatica, per finire con i gruppi che praticano sport di squadra o individuali. Annualmente vengono organizzati per le varie fasce d'età corsi di nuoto, di sci e di ciclismo per il conseguimento del patentino. Tutti gli alunni partecipano, inoltre, ad un campo scuola con lezioni all'aperto, corsi, visite guidate e attività ricreative, con lo scopo di rinforzare la socializzazione. Tra le linee prioritarie che segnano la vita della nostra istituzione, figura senz'altro la più vasta apertura nell'am-

biente. Partecipiamo regolarmente ai concorsi proponendo progetti, che portiamo poi a termine nell'ambito dell'offerta formativa allargata, anche nell'ambito del programma ERASMUS. Collaboriamo con tutte le istituzioni della CNI e con le altre scuole di Isola. **Le iscrizioni alla prima classe della nostra scuola sono previste attorno al 15 febbraio.**

GINNASIO "ANTONIO SEMA" PIRANO- L'ORIZZONTE È SOLO L'INIZIO

Il Ginnasio Antonio Sema di Pirano, fondato nel 1945, è l'unica scuola media in lingua italiana del Comune di Pirano. Prepara gli allievi a conseguire le conoscenze, le competenze e le abilità necessarie a superare con successo l'esame di maturità e ad intraprendere gli studi universitari. La scuola trasmette agli allievi una vasta cultura generale, con particolare attenzione verso la lingua e la cultura italiana; li educa alla convivenza, al rispetto reciproco, alla responsabilità e alla solidarietà. I nostri alunni sono perfettamente bilingui, acquisiscono sia la cultura italiana sia quella slovena e hanno ottime competenze anche nelle lingue straniere. Il programma del Ginnasio "Antonio Sema" di Pirano è quello del ginnasio generale in vigore in Slovenia, solo che la lingua d'insegnamento è l'italiano. Inoltre, in determinate materie, vengono aggiunti contenuti legati al nostro territorio, alla storia e alla cultura italiana. La lingua slovena ha lo status di lingua d'ambiente. A scuola si studiano anche quattro lingue straniere. Gli ambienti sono accoglienti e curati, ci sono sei aule, una palestra, una biblioteca luminosa e ben fornita, un laboratorio per le materie scientifiche. La scuola si trova a Portorose, in una zona residenziale tranquilla e immersa nel verde, vicino alla casa dello studente. I nostri iscritti hanno il privilegio di studiare in classi relativamente poco numerose, gli insegnanti possono adeguare l'insegnamento alle competenze degli alunni, aiutandoli a recuperare più facilmente le lacune o potenziando le competenze degli studenti eccellenti. I docenti possono dedicare più tempo al singolo alunno, valorizzando i suoi punti di forza. In questo modo gli studenti possono apprendere in

modo più efficace, scoprire i propri talenti e trovare la propria strada nella vita. Il clima a scuola è cordiale e inclusivo, i rapporti sono basati sul rispetto e sulla libera espressione. La scuola organizza tante attività che integrano le lezioni in classe, danno l'opportunità di fare nuove esperienze e sviluppando numerose competenze degli studenti. Ogni anno l'offerta formativa si arricchisce di diversi contenuti, quali la scuola in natura, il weekend sulla neve, escursioni didattiche in Slovenia e in Italia, partecipazioni a eventi culturali. In base all'interesse degli studenti si organizzano diversi corsi: illustrazione e design, programmazione, gestione delle finanze personali, ecc.ecc. La nostra scuola ha ottenuto l'accREDITAMENTO 2021-2027 per i progetti Erasmus+ nel settore scolastico. Questo ci permette di offrire a ogni studente l'opportunità di visitare scuole di diversi paesi europei, alcuni potranno frequentare per un mese una scuola partner. I nostri studenti ottengono generalmente risultati superiori alla media all'esame di maturità. Grazie al solido sapere e alle ottime competenze linguistiche, hanno un'ampia possibilità di scelta relativa agli studi universitari. Circa la metà degli studenti sceglie di proseguire gli studi in Slovenia, l'altra metà privilegia le università italiane o di altri paesi europei. I nostri studenti hanno successo negli studi universitari e molti intraprendono poi delle brillanti carriere professionali. **Le preiscrizioni sono in calendario il 4 aprile**

SCUOLA ELEMENTARE "VINCENZO E DIEGO DE CASTRO" PIRANO: DAL XIV SECOLO A DIFESA DELLA LINGUA E CULTURA ITALIANA

Il Programma curricolare della scuola è uguale a quello di tutte le altre elementari in Slovenia (piani didattici del Ministero dell'Istruzione, la Scienza e lo Sport della Repubblica di Slovenia) con aggiunta di contenuti specifici legati alla storia e la cultura del nostro territorio: italiano, storia, musica, arte, conoscenza dell'ambiente. La scuola italiana a Pirano ha cominciato il suo percorso nel XIV secolo, tramandando fino ai nostri giorni la lingua e la cultura del nostro territorio. Con l'evolversi dei tempi in una società multiculturale e in rapida trasformazione, ha elaborato un proprio progetto educativo per soddisfare le richieste e le esigenze del cambiamento. Dal 1997 siamo anche una scuola UNESCO. Perché scegliere La Scuola elementare Vincenzo e Diego de Castro? PERSONALIZZAZIONE Ogni bambino ha i suoi bisogni educativi, i suoi talenti e le sue modalità di apprendimento. La nostra scuola concorre all'educazione armonica e alla formazione integrale dei bambini, nel rispetto e nella valorizzazione dei ritmi evolutivi, delle capacità, delle differenze e delle identità di ciascuno. IL PIACERE DI IMPARARE Crediamo nell'apprendimento attivo, fondato su un approccio che sti-

mola la curiosità, il dubbio e le domande affinché ogni bambino provi la gioia e la soddisfazione di imparare.

ESPERIENZA La scuola stimola l'esplorazione e la ricerca, sempre partendo dalle curiosità del bambino; promuove la vita di relazione, l'amicizia, la collaborazione come fonti di motivazione ad apprendere, di maturazione sociale e di sviluppo cognitivo.

APPARTENENZA La nostra scuola educa al senso di appartenenza alla propria comunità con accettazione, rispetto e aiuto verso gli altri e verso i diversi da sé.

CRESCITA La nostra scuola educa ai valori dell'amicizia, della solidarietà, della collaborazione e all'importanza del gruppo e della relazione. La nostra scuola si distingue per un ambiente familiare e attenzione al singolo alunno, aule spaziose ed attrezzate di LIM e schermi interattivi, pochi alunni per classe, refezione scolastica con attenzione alle particolari esigenze alimentari, assistenza compiti pomeridiana, viaggi di istruzione in Italia, in Slovenia e in altri Paesi, Campus estivo nel mese di luglio [settimane di assistenza a fine scuola e durante le vacanze, divertimento e socializzazione attraverso lo sport, arte, musica, gioco e apprendimento, potenziando la lingua italiana], settimana di apprendimento linguistico in agosto, l'inglese viene insegnato dalla 1a classe, mentre dalla 4a classe in poi gli alunni possono scegliere ancora tra tedesco, spagnolo e francese. Una marcia in più è rappresentata dai Progetti europei ERASMUS+, etwinning: scambi e partenariato tra scuole. Il Ministero degli Affari Esteri Italiano, per il tramite di Unione Italiana e Università popolare di Trieste, offre alle nostre scuole Libri di testo gratuiti dalla I alla IX classe, Escursioni didattiche in Italia (Firenze e Siena), in Slovenia, in Istria e a Fiume), Campus per le eccellenze a Visignano (osservatorio astronomico) e al Parco letterario Gianni Rodari di Omegna (Piemonte), laboratori all'Immaginario scientifico Science Centre di Trieste, aggiornamenti professionali per gli insegnanti (miglioramento della didattica e delle metodologie con relatori di ottimo livello). **Le iscrizioni alla prima classe delle elementari si svolgeranno il 15 febbraio.**

UBALD TRNKOCZY

Fotograf in snemalec. 40 let je delal na televiziji. Po upokojitvi sta se z ženo preselila v Piran.

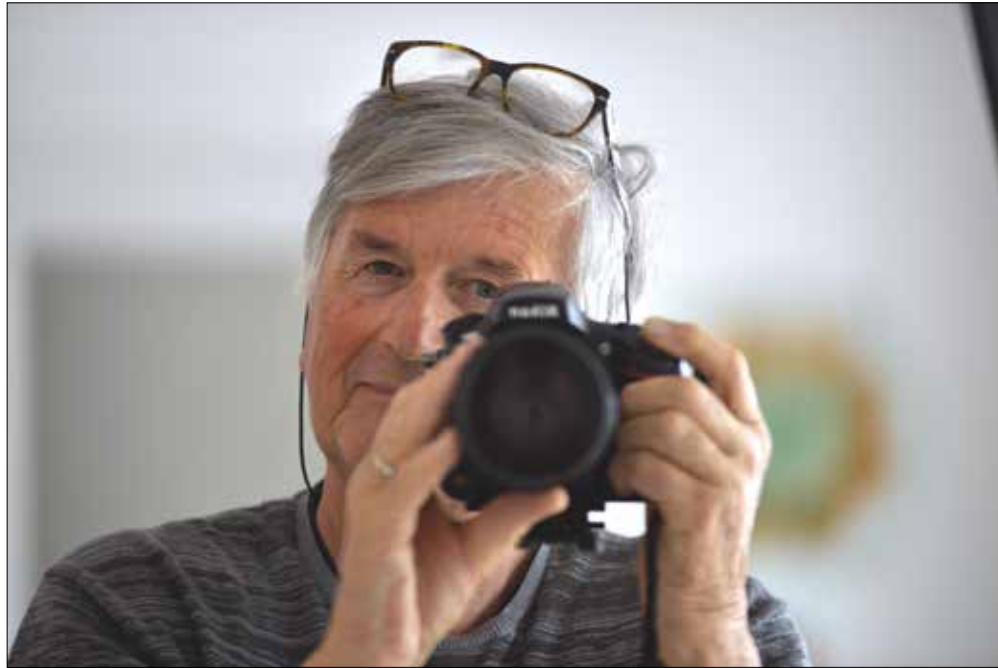
Izpeljanih projektov je brez števila (v zvezeku štiri gosto napisane strani). Fotografske razstave: Skriti piranski vrtovi, Štirje elementi, sol, olje, vino in voda, Violina in Piran, (violina je simbol Pirana), Carpaccio... Knjige: monografija občine Piran, Modro zelena tišina (na uvodni strani otipamo v Brailovi pisavi sol), knjiga 115 pesmi o angelih (v piranskih cerkvah je poslikal 350 angelov in ilustriral pesmi, vsak angel čuva nekoga, pravi, tudi fotografiji imamo svojega),... Filmi: Trilogija treh filmov in videospotov na Tartinijevo glasbo (kar je zelo težko, pravi, v enem filmu je Piran posnel v refleksu valovanja morja, samo dva kadra sta realna, začetni, na Tartinijevem trgu in končni, ki je isti), film Dotik (o tem, kako je piranskemu angelu odletelo krilo), pa film Mare liberum (balet na vodi), Uglášena različnost, Exodus, Kamnito mesto, Piran Underground. Vsi našti projekti so nastali v zadnjih desetih letih, odkar živi v Piranu.

A kdaj ne dela? Oja, znam biti len, pravi. Kaj to pomeni? "Da se mi tistega dne ne ljubi delati in ne delam, ampak zato morajo biti pogoji, pravo vreme in nobenega vzgiba za delo. To je to razkošje, ki ga imam zdaj."

Njegova družina je zelo stara, izhaja s Slovaške. Praded, čigar ime nosi, je prišel v Ljubljano z Dunaja. Bil je prvi direktor Prve slovenske banke v Ljubljani, na Čopovi ulici, v času Hribarjevega županovanja. Ded je bil po poklicu farmaceut, ob magistratu je imel lekarno. Tudi oče je bil farmacevt, obdržal je lekarno, mama je bila akademska slikarka. Živel je v tradicionalnem meščanskem okolju, z nedeljskimi družinskimi koncerti vred. Igral sem violino, ampak se ni obneslo, pravi. Oče je bil izjemno napreden človek, na Dunaju je kupil ženske smuči in povzročil škandal v Tivoliju. Kdo je pa še videl ženske na smučeh?

Ni med tistimi, ki se jezijo nad fotografiranjem z mobiteli, češ zdaj je pa vsak že fotograf. Ljudje pač slikajo svoj spomin. Kaj je dobra fotografija? Najprej na fototečajih razloži vse tehnične zadeve, kaj sta pravilna kompozicija in zlati rez. Na koncu pa reče, pozabite vse, kar sem vam povedal in slikajte. Preden pritisnete sprožilec, pa se vprašajte, kaj hočete s to sliko povedati in če najdete odgovor, stisnite. To je edino pravilo, ki ga moraš upoštevati. Vse ostalo je minljivo.

"Slike se v glavnem zgodijo. Sam sem velikokrat presenečen, ko kaj poslikam ali posnamem in sem zadovoljen, ko pa pridem domov in pogledam, nisem več. In obratno. Ne vem pa zakaj. Ne znam povedati. Vedno sem presenečen nad tem,

kar nastane. In to je super."

Poznavate se od leta 1989, ko smo prišli na televizijo in najprej delali oddajo Studio Ljubljana, ki smo jo kasneje preimenovali v Studio City. Bilo nas je kakšnih dvajset, ki nismo, razen Tomaža Peroviča, ki je bil takrat zaposlen na televiziji in bil naš urednik, vedeli veliko o televiziji. Vedeli pa smo, kakšne televizije nočemo gledati. Od vsega začetka ste začeli delati z nami najboljši snemalci in najboljši režiserji, kar jih je televizija premogla. Zakaj?

Sem velik občudovalec poguma. Če vidim pogumnega človeka, ni nič narobe, če ne zna. Če ima pogum, se bo tudi naučil. Zdaj, ko sem upokojen, ga pri mladih zelo pogrešam. Vse je težko in tisoč razlogov najdemo, da nečesa ne bi, da ne moremo. Pogoji za novo oddajo so bili takrat zelo skromni, pa to ni ustavilo pogumnega. Vsi smo zagrizli v to, se učili, delali, iskali, brbotali, čekali neumnosti, vsaka deseta pa je bila pametna. To je bil prvi razlog, zakaj sem bil z veseljem zraven. Drugi razlog pa, da smo bili nekako "revolucionarni", skušali smo biti drugačni, hoteli smo zdinamizirati televizijo tudi skozi kamero. Televizijska kamera je nekaj drugega kot filmska, mora biti v gibanju, voajerska, pokukati mora skozi vsako luknjo, mora preveriti in dokumentirati to, kar je v prispevku, skratka živo se mora odzivati na situacijo. To pa je izziv, živa, nemirna, voajerska kamera. Ta oddaja je bila pisana na kožo za tako izražanje mojega dela, pa tudi ostalih. Studio se

je kot oddaja hitro uveljavil ravno zato, ker je bila drugačna. Izjemno živa, prisotna tukaj in zdaj.

Kako pa jo vidite danes?

Časi so se zelo spremenili, predvsem pogum je šel k vragu. Nihče si več ne želi in ne upa, vedno več je ljudi, ki obupujejo nad razmerami, ki seveda niso idealne. Kdaj pa so bile?

Nikoli!

Poslušam ljudi, ki tarnajo, kako grozno je. Saj je, brez olepševanja stvar je resna, ampak, kako pa so ljudje živeli med vojno, a so se nekako povezovali in preživeli. Danes smo, hvala bogu, daleč od tega, pa vsi nekaj obupujejo in se pritožujejo, vse je zanič, vse je brez smisla, brez zveze...Televizija je bila v vaših časih mlad medij, zato je bilo več ambicij, več želja, bolj je brbotalo. Vsaka stvar se z leti umiri, v tem umirjanju ne vidim nič slabega, če je poskrbljeno za nove sodelavce. Na televiziji je bilo včasih ogromno znanja, ki smo ga pridobili z delom. Tudi danes je na televiziji veliko ljudi, ki znajo odlično delati, treba pa je povezati znanje s prihodom mladih ljudi, ki imajo sveže ideje. Če to dvojje povežemo, nastane prava stvar. Se pravi, mladostno navdušenje, mladostna energija, upanje, hotenje in znanje, ki ga televizija nedvomno ima. Če uspeš narediti sistem, ki tako deluje, si uspel. Tega pa danes ni.

Zdaj je politika začela lomastiti po televiziji, tudi po Studiu City. Politika je bila sicer vedno prisotna v javni televiziji.

Ko smo še mi delali Studio City, so nam preštevali, koliko minut imajo desni in

koliko levi, vendar pa se tako brutalno kot zdaj, ni nikoli. Lahko napovemo, da bo posledica vsega tega slabša gledanost, manj oglaševalcev in na koncu bomo nehali gledati nacionalko, ker imamo preprosto druge programe in nam slabih programov ni treba gledati. Konec je znan - propad nacionalke.

Se kar strinjam. Še nekaj je pomembno. Proces, ki se je začel že takrat, ko sem odhajal s televizije...

In kdaj je bilo to?

Ojej, pojma nimam, odšel sem tako lahkotno, da sem pozabil, mislim, da pred približno desetimi leti. Uredništva in uredniki ne nadzirajo več kakovosti. Nihče ni več pozoren na to, ali je oddaja dobra ali ne. Spomnim se svojih začetkov...

Katerega leta ste prišli na televizijo?

1968. Ko smo posneli dramo ali dokumentarec, nas je naslednji dan poklical urednik in nam povedal, kaj si misli o našem izdelku. Pogovarjali smo se in rasli, vsi smo imeli občutek, da počnemo nekaj pomembnega, da nekdo to gleda in mu ni vseeno, kaj smo naredili. To je velika vzpodbuda. Zadnja leta pred mojim odhodom je bilo tako, da niti uredniki niso gledali oddaj in jim je bilo tudi vseeno, kakšne so. To je porazno. Če ni odziva na tvoje delo, umreš. Včasih se mi je povratna informacija zdela krivična, nisem se strinjal, ampak nič hudega, odnos je bil vzpostavljen. Ko pa padeš v močvirje in je popolnoma vseeno, kaj delaš, kako je narejeno, še sam postaneš ravnodušen. Brez energije si, ki bi izzvala željo po dobrem.

Vse skupaj postane mlačna voda. Na tej stopnji lahko zelo preprosto manipuliraš z ustvarjalci, kakovost nič ne pomeni oziroma zelo malo. To je tudi ključen razlog za vse, kar se dogaja na televiziji, pa tudi v fotografiji. Za management, ki vse to vodi, je kakovost nepomembna, pomembno je samo, kar ustreza posamezniku. Ko vidiš, da s tvojim delom, ki želi biti ustvarjalno, manipulirajo, si rečeš, opravi in grem.

Veliko dobrih snemalcev je odšlo s televizije v svoboden poklic ali pa so ustanovili svoje podjetje in delali za naročnike. Vi ste bili najboljši, pa niste odšli nikoli. Vas tak način dela ni mikal?

Nekajkrat sem dobil zanimive ponudbe, ampak v tistem času mi je televizija ponujala širše okno kot katera koli zasebna produkcija. Nacionalna televizija je imela tako velika okna, da sem znotraj televizije lahko iskal svoj izraz, zadnjih deset let pa sem lahko izbral žanre, ki so me bolj zanimali in to je velik privilegij, še posebej, če imaš zadaj tako ustanovo, kot je nacionalna televizija, ki je bila takrat ugledna institucija in sem bil ponosen, da sem delal tam.

Se spomnite projektov, na katere ste bili posebej ponosni?

V štiridesetih letih se jih je kar nabralo. Lahko pa povem, kateri žanr mi je bil na koncu najbolj pri srcu. Dokumentarni film. Tukaj sem se počutil najbolj svobodnega, še posebej, če sem delal z ljudmi, kot je Helena Koder. To so bili ljudje, ki so bili dobro pripravljeni na projekte, ki so

se pripravili na temo, scenariji so bili dobri, a je znotraj ideje ogromno svobode. Toda vedno se počutiš odgovornega, ne smeš delati z levo roko, tega ti niso dovolili...

Tudi sebi ne smeš tega dovoliti.

Tudi. Vedno sem bil navdušen, ko sem delal z Jožetom Hudečkom. Nikoli ne bom pozabil srečanja PEN-a na Bledu. Vsi so ga poznali, tudi svetovno znani pisatelji. Posneli smo enkratno intervjuje in delati z njim je bil užitek. Se pa spomnim, da sem proti koncu mojega rednega dela na televiziji sodeloval na srečanju PEN na Bledu. Ko smo se pripeljali tja, je bilo jasno, da je novinarka nevedna, ne pozna nikogar in nihče je ne pozna. Ko je mene vprašala, ker sem bil pač najstarejši, če koga poznam, mi je prekipelo. Tipičen primer ad hoc žurnalizma, kjer so lahko vsi novinarji, vsi fotografi, kdor ima pet minut časa, je lahko kozmonavt. Nenehno se moraš zavedati, da je to odgovoren poklic, ki od tebe zahteva tudi ogromno znanja, priprav, lucidnost in sposobnost. Skratka, to je poklic, ki ga pišem z veliko začetnico.

Vam je kakšen dokumentarec posebej ljub?

Veliko jih je, ampak Magdalenice, Radojke Vrančič je film s krasno poetiko. Komoren film, a z notranjo tenzijo. Fenomenalen.

Zdaj gledate televizijo?

Ja in mislim, da je to prav. Pa ne samo zato, ker sem vse življenje posvetil televiziji; še vedno verjamem v televizijo.

Dokumentarci so tudi meni zelo ljub žanr, obožujem Animal planet. Sem pa pred nekaj dnevi videla fotografijo belega polarnega medveda, ki leži v snegu, na njem pa sedijo mladički. Komentar ob fotografiji je bil, da je fotograf čakal na ta prizor več deset ur. Kakšna sreča, da v tem podivjanem času, kjer se mora vse zgoditi v minuti, še obstaja možnost take produkcije in kanali, kjer je to objavljeno. Da ni vse samo hlastanje za pretresljivimi novicami in prizori.

Razumem, o čem govoriš. Tudi sam sem imel te izkušnje. Spomnim se nesreče na smučišču pred leti, ratrak je povozil majhno punčko. Šli smo posnet vest, pred snemalcem je bila naloga, da pokažem, kako se je to zgodilo. To sem seveda naredil po svojih kriterijih tako, da je slika vsebovala dovolj informacij o dogodku. Novinar je bil užaljen in me vprašal, zakaj nisem posnel krvavih madežev v snegu. Odgovoril sem mu, da ne bom posnel nepomembnega detaja. Kaj pove? Vse se da povedati tudi drugače in moja odgovornost tudi je, da gledalce ne ujame na trnk "šok" prizorov.

Bojana Leskovar

To ni dobro, nič ne dosežeš s tem. Z vsako informacijo moraš povedati, kaj se je zgodilo, še tako grozen prizor pa lahko posnameš na estetski in človeški, čuječ način. To je tvoja naloga. Ali znaš ali ne znaš. Vsak, ki dela na televiziji, mora to znati.

Z leti človek pridobi tudi potrpežljivost.

Absolutno, v čakanju je veliko čarobnega.

Ste si od vedno želeli biti fotograf, snemalec? Ali kaj drugega?

Ko sem hodil na elektro srednjo šolo, sem ostal brez staršev. Kaj pa zdaj? Imel sem stanovanje po starših, a sem se nekako moral začeti preživljati. Moj oče je bil ljubiteljski fotograf in tudi jaz sem fotografiral. Imel sem kolo in fotoaparāt, zanimalo so me stvari, ki so se dogajale okoli mene. Veliko sem bil na cesti in začel sem fotografirati dogajanje v Ljubljani. Sam sem razvil slike in jih nosil na ljubljanski Dnevnik. Uredniki so me na začetku čudno gledali, ko pa so videli fotografije, so bili pravzaprav kar zadovoljni. Imel sem srečo, da je bil med uredniki Edo Glavič. Razložil mi je, kakšna je žurnalistična fotografija, poslušal sem ga in začel delati tako.

So bili honorarji dobri?

Ja, za tiste čase, ja. Bil sem poŕtvoalen, imel sem stike z vsemi sošolci in jih prosil, naj me pokličejo, če se kaj zgodi. Jaz pa na kolo in posnet sliko. Večkrat se je zgodilo, da sem sliko, sicer še mokro, prinesel na uredništvo, ko so Dnevnikovi fotografi šele odhajali na kraj dogodka. Že takrat sem si želel vojaerske kamere, snemalci, ki so prišli s filma pa so bili statični, drugačna šola. Delali so s stativi, jaz pa kamero na ramo in gremo. To je bilo predvsem mlajšim režiserjem všeč. Začel sem samostojno delat, zadnjih 15 let, ko sem delal večino nadaljevanek, dram in najzahtevnejših projektov, so zame odprli delovno mesto direktorja fotografije, ki ga prej na televiziji ni bilo.

Ko rečete veliki projekti, kaj mislite s tem?

Na filme, nadaljevanke. Posnel sem 115 filmov. V tistem času so bili glavni uredniki ljudje iz kulture, Tone Pavček recimo, in ti so zelo podpirali slovenski program, slovensko produkcijo. Vsak prvi ponedeljek v mesecu je televizija predvajala originalno slovensko dramo. Veliko tega programa je bilo, zato sem lahko tudi toliko delal. To je bila res sreča. Potem sem se upokojil, mirno, brez stresov. Odslužil sem svojih 40 let z velikim zadovoljstvom, saj sem delal tisto, kar sem imel rad. Istega dne kot jaz se je upokojila tudi žena in preselila sva se v Piran. Tu sva našla drugi dom in nikoli nisva obžalovala. Ne samo zaradi podnebja, ki ni primerljivo z Ljubljano, bivam v mestu, ki je očarljivo. Z več vidikov je to mesto fotogenično. Ko se z barko vozim levo desno, mi je potem, ko sem se že tristokrat peljal po Piranskem zalivu in gledal to silhueto, ta vedno znova všeč. To je ena plat tega mesta, druga pa je spoštovanje do tega mesta. Tisti, ki tukaj živi in se mu dovolj posveti, bo opazil to zgodovino v mestu. Mene

vedno očarajo cerkveni pragovi. V Piranu je 10 cerkva, pragovi so kamniti, zlizani od milijon nog, ki so šle v svetišče z željami, strahovi, bojznimi, prošnjami. Ali pa robovi kamnitih vodnjakov, prerežani od vrvi, s katerimi so ljudje iz vodnjakov vlekli vodo, da so lahko živeli. Ta kamen neizmerno spoštujem. V tem kamnu je toliko človeških usod, toliko energije, to mesto je tako, zato mi je neskončno žal vsakega centimetra, ki ga asfaltirajo in vsakega kamna, ki ga zavržejo.

Govorite o fotogeničnosti mesta. Najdete motiv vi ali motiv vas?

Neko željo v širšem smislu, neko orientacijo, zelo širok zorni kot, kaj bi rad, nosim v sebi. Potem pa se zgodi, včasih se mi zdi, da mimo moje volje, da znotraj tega zagledam nekaj, ob čemer začu-

tim, to je to. Gre za preplet tvojega obrtniškega znanja, želje in nečesa, kar se zgodi. In če to uspeš združiti, je stvar prava. To se mi je zgodilo, ko sem delal film Kamnito mesto, v prvem covidskem valu. Piran je bil prazen, ta izpraznjenost je name delovala fascinantno. Rekel sem si, to moram posneti. Šel sem in posnel film. Snemal sem ga kakšnih 15 dni in ves čas sem bil sam v Piranu, nikjer ni bilo nikogar ...

Kar malo strašljivo?

Ja in zelo nenavadno. Kar nenadoma sem slišal zvoke, ki jih še nikoli nisem slišal. Sredi mesta sem slišal zvoke odboja morja, pa nek izvesek je škripal, pa zvoki šap mačke, skratka ta fascinantnost zvočne kulise je botrovala ideji, da mora film temeljiti na zvoku. Sliko sem prilagodil tonu. In je res "fajn", to je film naredilo zanimiv.

Kje pa ga lahko vidimo?

Bilo je nekaj projekcij. Film končam z vračanjem v običajno življenje, ne skozi hrup, ampak skozi glasbo. Zelo simbolno, metaforično, previdno. Še dobro, ker se je potem začel drugi val.

Včasih smo fotografije videli v časopisih, revijah, natisnjene. Zdaj jih vidimo tudi na panojih v parku, v Ljubljani v Tivoliju, pa ob Ljubljani, na gradu...Kar seveda pomeni, da jih vidijo tudi tisti, ki ne berejo in ne hodijo na razstave. Kako narediti fotografije vidne?

Ponosen sem na svojo idejo fotogalerije pod Bernardinom, pod oboki, ob najbolj obljudeni poti med Piranom in Portorožom. Zgodbe na fotografijah morajo biti iz teh koncev, morajo govoriti o tem prostoru, teh ljudeh in tradiciji. Ljudem, ki hodijo mimo, morajo nekaj povedati o prostoru, v katerega stopajo. Županu, šefu turističnega društva in lastnikom Bernardina sem razložil idejo in bil presenečen nad odzivom. Prvo razstavo Male štorije naše dediščine smo postavili pred dvema letoma. Na 11 prizoriščih smo predstavili življenje nekoč tukaj. V Padni smo postavili na novo tržnico, tako kakršne so bile pred sto leti. V ladjedelnici so popravljali stare lesene ladje tako kot nekoč. Ljudje so bili navdušeni. Preslikavali so slike, kaj lepšega kot to, da nekdo preslikava tvojo sliko. Letos je Tartinijevo in Plečnikovo leto in že lani smo postavili razstavo o Tartiniju. Čez dve leti bomo poslikali novo zgodbo, zgodbo zaledja, zgodbo teh prekrasnih vasi. Fotografije so pomaknjene v obok, tako da niso preveč nasilne, ponoči so osvetljene, osvetljeni so tudi oboki in nastane arhitektura. Upam, da se bo projekt nadaljeval, boril se bom zato, da na teh mestih ne bomo gledali kakšnih Lidlovih ali Hoferjevih reklam.

Ali pa slikar Zec. O njem sem naredil film Exodus. Film samo o sliki, ki je bila v Montfortu in fotoknjigo (izšla bo v kratkem). Nad slikami sem bil navdušen in tudi nad izjemno postavitvijo. Slike sem fotografiral v ambientih, kjer so bile postavljene. Zanelašč. Zato, da je dal ambient dodatno vrednost sliki. V filmu, ki sem ga naredil

o sliki Exodus, nisem hotel samo preslikavati, hotel sem povedati, da me je ob pogledalu na to sliko, začela peči vest. Slika je tako impresivna, da sem se vprašal, kaj pa si ti naredil zato, da se to ne bi dogajalo (gre za exsodus migrantov, op.a.). Razen, da sem deklarativno obsodil, da se to ne sme dogajati. Film sem naredil z elementi te slike, pred sliko pa so stoli, ki so bili vedno prazni, nihče ni sedel nanje. Stoli so metafora nas kot metafora našega odnosa, kaj naj bi bili, a nas ni. Ni nas. Ne govorim samo o mojstrski sliki, ampak o našem odnosu do teme. V teh metaforah najbolj uživam. Pred mesecem sem končal film o koprskih orglah. Tri leta in pol sem hodil snemat, kako so pripravljali prostor za orgle, vedel sem, da je to enkrat dogodek, ki se ne bo več zgodil v naslednjih 300 letih. Z mojstri sem se dogovoril, da so me poklicali, ko so kaj delali in sem šel. Ujel sem vse ključne trenutke. Ne gre samo za dokumentarn zorni kot, ki je izjemno zanimiv, ker je konstrukcija nora. Filmu sem dal naslov Uglašena različnost. V tej omari, v tem instrumentu, je 5500 različnih piščali. Razlikujejo se po velikosti, materialu, obliki, tonu, barvi tona, niti ena ni enaka drugi, ampak vsaka daje svoj zvok, daje višino. Če te piščali uglasiš, skupaj zapojejo v enotnosti in to je čudovito. Nagovarjam nas, ljudi, našo družbo. Ni narobe to, da je vsak drugačen, to je bogastvo. Ravno ta drugačnost vsake piščali daje barvitost instrumentu, daje neko specifiko. Če bi bile vse piščali enake, bi bilo dolgčasno. Tako kot v življenju, če bi bili vsi enaki.

Ste film že pokazali?

Lani, v koprski stolnici. Predvajali ga bodo tudi na televiziji.

Pri vseh svojih projektih se trudim ne samo odslkavati, ampak najti metaforo, sporočilnost. To me najbolj zanima, ob danih stvareh najti

dodano zgodbo.

Vaš zadnji večji projekt je bil film Piran Underground režiserja Iztoka Aberška. Kar malo se bojim filma, underground Pirana?!

Naslov je morda res malo "hard". Ideja projekta je zelo dobra. V Piranu se dogaja nekaj, kar se ne dogaja tako intenzivno nikjer v Sloveniji. Piran ima čez poletje 3500 ljudi, pozimi pa 700. Dolge zime tukaj so včasih tudi depresivne in ljudje, ki pač nimajo kam, preživljajo te trenutke v svojih zgodbah. Ne morejo jih povedati nikomur, ker nikogar ni. Potem pa pride v njihovo bivališče, v brlog, tročlanska filmska ekipa in njim lahko povedo svojo zgodbo. Zgodbe teh ljudi so fascinantne, dokumentarni del filma je perfekten. To setiv Ljubljani ne more zgoditi, težko najdeš človeka, ki bi

ti bil pripravljen povedati svoje intimne zgodbe, strahove. Zgodbe so zelo različne, človeške, nekatere na družbenem robu, a brez obsojanja. Kaj vse je v Piranu. Ljudje, ki so bili kuharji pri Titu na Brionih, dilerji, ki so ogorčeni, če se droga, ki jo oni dobavljajo, daje otrokom, tega ne dovolijo. Še vedno je v njem del človeka. Kup zanimivih ljudi in zgodb. V tem dokumentarnem delu sem zelo užival. Se pa prepleta z igranim delom, kjer sledimo Valterju Draganu in njegovi življenjski zgodbi. Dragan pride v Piran študirat vlogo, ki jo igra v Shakespearovi drami. Tudi ta vloga je dramatična, tako kot so dramatične zgodbe v dokumentarnem delu. Hoteli smo vzpostaviti zlitje zgodb in vloge. Film smo delali tri leta, samo pozimi, izkoristili smo določene stvari, ki so se zgodile in to nam omogoči tip produkcije treh ljudi. Ko zapade sneg za dva dni v Piranu, naredimo sekvenco v snegu. Izrabljali smo dramatičnost v Piranu, kot je na primer burja, ko Dragan citira Shakespeara v viharju. Ko so na veliki cerkveni uri sneli kazalce, smo to posneli z Draganom, ki govori o brezčasnosti prostora. Počutil sem se tako kot stari snemalci z začetka filma, ki so čakali na gasilski avto in se potem zapodili za njim, ker so vedeli, da se tam neke dogaja nekaj zanimivega. Materiala je bilo ogromno in imeli smo srečo, da smo dobili genialnega montažerja, ki je ravno končal FAMM v Pragi in je bil to njegov prvi projekt. Pregledal je goro materiala in naredil film.

Ste zadovoljni?

Načeloma z večino svojih projektov nisem popolnoma zadovoljen in če takrat sem včasih kar jezen sam nase. Toda to je zame vedno nov izziv. Morda celo dodaten motiv, da bom naslednji projekt delal toliko čas, da bom zadovoljen. Čeprav vem, da ne bom.

Matej Sukič

MECEN MESECA: ZA TESNEJŠE SODELOVANJE Z GOSPODARSTVOM

V Gledališču Koper so konec minulega leta zagnali akcijo Mecen meseca. Z njo želijo priti do dodatnih virov financiranja, saj pod trenutnimi pogoji, ki omogočajo le polovično zasedbo sedežev v dvoranah, na zadostne tržne prihodke od prodaje vstopnic ne morejo računati. Po drugi strani bodo podjetja, ki bodo postala mecen meseca, prejela vstopnice za gledališke predstave in tja povabila svoje zaposlene.

Tako želijo v koprskem gledališču tesneje povezati kulturo in gospodarstvo. »Dobljena sredstva bomo namenili za ustvarjanje gledaliških predstav, pri čemer skupaj z našim igralskim ansamblom sodelujejo tudi samozaposleni v kulturi. Zanje je to izredno težko obdobje, zato je njihovo vključevanje za vse nas ključno in življenjskega pomena. Nenazadnje pa bomo s to pobudo prišli tudi do novega občinstva, saj bomo vsa podjetja, ki bodo postala mecen meseca, povabili na katero od naših predstav,« je povedala Katja Pegan, direktorica Gledališča Koper. Ob koncu minulega leta je k pobudi najprej pristopilo koprsko družinsko podjetje K2 PAK, d. o. o., ki projektira in izdeluje napredno industrijsko embalažo za večkratno uporabo. »Smo družbeno odgovorno podjetje, zato smo se pozitivno odzvali povabilu Gledališča Koper. Donacije za nas niso nekaj novega, zato smo brez obotavljanja podprli koprsko gledališče. V podjetju K2 PAK smo namreč ocenili, da ta ustanova predstavlja pomemben družbeni gradnik istrskega prostora, posluje dobro in ji zaupamo, da bo namenjena sredstva porabila kot dober gospodar. Veselimo se tudi, da bomo zdaj vsi zaposleni še pogosteje obiskali gledališče,« je povedal direktor K2 PAK Marko Krmac, ki je krmilo podjetja nedavno prevzel od

očeta Valterja. Posebno zahvalo jima je v imenu Gledališča Koper predal igralec Igor Štamulak. V gledališču se očitno uspešno povezujejo tudi v letu 2022. K pobudi je pristopilo podjetje Kemiplas, d. o. o., ki ima v svojem portfelju naložb tudi posestvo Brič. Natalija Gulič, prokuristka v Kemiplasu, je abonentka Gledališča Koper že dolgo: »Delovanje Gledališča Koper spremljam že vse od začetka. Koprčanke in Koprčani smo lahko ponosni, da imamo v našem mestu poklicno gledališko ustanovo, ki nas uspešno zastopa po Sloveniji in v tujini. Ker to ni nekaj samoumevnega, smo se v podjetju Kemiplas odločili, da jo finančno podpremo in ji tako pomagamo premagati zahtevne razmere, ki jih je na področje kulture in umetnosti vnesla epidemija. Poleg tega verjamemo v potencial koprskega gledališča in prepričani smo, da se bo še naprej razvijalo po začetni poti.« Zahvalo mecenu meseca februarja je izročil igralec Luka Cimprič. Obe podjetji sta Gledališču Koper namenili donacijo v višini 2.000 evrov.

KARTICE

Prvič sem ga videla pri Funi. Bil je lep in topel dan in sedeli smo na trgu pred gostilnico. »Ste vi od Pegana?« me vpraša takoj, ko naju predstavijo. »Od kapelnika?« »Ja, jaz sem ta.« »Jaz sem z Vrhpolja in z vašim očetom sva ustanavljala godbo. Kupovala sva instrumente in note in včasih sva jih plačala tudi z vinom.« Gospod je zelo živahen, bister in pronicljiv. Pravi kamerad za mojega »norega« očeta, ki je ustanovil nešteto godb, kar je sicer s političnim dekretom mala malca, na vasi, kjer res živi skupnost, pa je takšna odločitev resna in obvezujoča za vsakega člana te skupnosti. In zato me danes, nekaj desetletij po tem, ne čudi, da se je vsem znani Vrhpoljčan lotil kupovanja največjih orgel za svojo cerkev, ki je tudi največja stolnica v državi in je to naredil za svojo skupnost, da se je tega lotil tako samoumevno in s takšno lahkostjo, kot bi kupoval tubo. Novo ali second hand, sploh ni pomembno in da smo bili vsi, ko je bilo vsega konec, povabljeni na koncert v cerkev in vse, kar nam je ostalo, je le vzdih občudovanja – ooo, kako lepo! Meni pa je bilo v prepolni cerkvi med koncertom malo nagajivo pri duši, saj vem, kako je to šlo z mojim očetom: najprej blokflavtice, potem pozavne in trobente (petletna sem sedela na trobenti na zadnjem sedežu in se smečkala cariniku) in če si dovolj dober strateg in strastni optimist, zmoreš tudi orgle. Ampak! Kot ve Primož Krečič zelo dobro – ničesar velikega ne naredi človek sam. Jutranji sprehodi ob morju so že večletna stalnica domačinov, med prvim zaprtjem spomladi 2020 nas je hodilo zelo malo. Ljudje so bili zaprti doma. Pa se srečava neko »sprehajalno« jutro pred Žusterno. »Kako pa vi ohranjate stik z verniki, tistimi, ki ne poznajo družbenih omrežij?« me zanima, saj mi uprizarjamo Cankarjeve drame po Zoomu. »Pišem jim kartice.« To je name naredilo tak vtis, da še danes, ko vidim ali začutim prazni tek populizmov, do vulgarnosti izrabljena sprenevedanja, z obžalovanjem gledam na svet, ki ga napajata sovraštvo in ljubosumje. Ker ne znajo pisati kartic. Ker niti ne vedo, zakaj bi jih in še manj, da ima naslovnik svoje ime in svoj obraz. In vsak potrebuje objem. Svoj objem.

PISMO NA DANSKO

Športna tekmovanja, evropska, svetovna prvenstva in olimpijske igre me nikoli niso pretirano zanimala. Sem 'tipična navijačica', ki gleda reprezentančne tekme ne glede na šport le, kadar se Slovenija uvrsti v polfinale ali finale. Takrat postanem zagreta navijačica, ki brez poznavanja pravil športa med tekmami doživi skoraj infarkt zaradi živčnosti in v sebi najde kletvice, za katere ni vedela, da jih sploh pozna. Ker se na rokometnem prvenstvu Slovenci niso uvrstili v končnico, priznam, da nisem niti vedela, da tekmovanje poteka. Dokler me na boleč poraz Slovencev proti Dancem ni opozoril prijatelj iz Danske. Po dveh dneh zafrkavanja in duhovitih sporočil na račun Slovenije, se je zbadanje končalo, ko sem se spomnila, da v zimskih športih vseeno bolj blestimo kot Danci. Čeprav smo več kot 1000 km južneje od Danske, imamo neprimerno več snega in predvsem višje gore. Temu primerni so tudi rezultati obeh držav v zimskih športih. Glede na to, da imajo edino smučišče v državi na strehi sežigalnice odpadkov v glavnem mestu ter da se ob nekaj centimetrih zapadlega snega ustavi cela država (pred kratkim ste morda zasledili novico, da je nekaj kupcev Ikeje na celine na Danskem v trgovini kar prespalo, ker jih je 'zametlo' 10 cm snega), komaj čakam na zimske olimpijske igre. Letos jih bom prvič z veseljem spremljala in vrnila milo za drago danskemu prijatelju. To, da je njihova ekipa pač večkrat z majhno žogo zadela v naš gol, se mi zdi veliko manj pomembno kot herojski skoki in poleti naših orlov, spusti smukačev po strminah v hitrosti, ki na Danskem ni dovoljena niti na najširši avtocesti ter streljanje v miniaturne tarče po preteklih kilometrih in kilometrih gozdnih terenov. Nisem mnenja, da je rokomet manj pomemben od zimskih športov, a v trenutkih zmage je vsak šport pač najbolj pomemben. Brez dvoma bo pa kot uvod v zmagoslavne olimpijske igre na sever romalo tudi pismo s slovensko zastavo, da bodo lahko navijali tudi na Danskem za zmagovalno reprezentanco. Pa srečno vsem našim!

STRIC IZ AMERIKE

Leta 1963 je Alfred Hitchcock posnel film Ptice. Hitchcock je rad strašil svojo publiko, bil je genijalen režiser. V filmu ptice napadejo ljudi. Če film poznate, se boste morda spomnili, da so glavno vlogo v napadu na majhno mesto odigrali galebi, za najbolj grozeče prizore pa je režiser uporabljal črne vrane. Spomnite se, kako so ti krokarji, kot jih radi poimenujemo, v tišini posedali na žice električne napeljave in motrili ljudi. Hitch očitno ni vedel, kako zelo pametne so vrane. Da bi se podrejale galebom? Lepo prosim! Pred šestdesetimi leti so o vranah vedeli veliko manj, kot vemo danes. Znanstveniki jih preučujejo že desetletja, pritegnile so celo pozornost ameriške vojske. Strokovnjaki trdijo, da način prehranjevanja vran (hranijo se z mesom, raslinami in sadjem) pospešuje njihove kognitivne sposobnosti za izdelovanje pripomočkov-orodij, s katerimi si pomagajo do slastnih zalogajev. Kot da so vrane sladokusci! Vrane zato uvrščajo med najbolj inteligentna bitja planet poleg slonov, opic in homo sapiensa, seveda. In zakaj pišem o vranah iz Amerike, zdaj, ko smo vstopili v tretje leto covidskega štetja? Zato ker se Američani še vedno ne zavedajo, da z vranami ne gre zobati česenj. Oni dan je Washington Post poročal, da so vrane zavzele Sunnyvale, mesto v Silicijski dolini. Bojda jih je tam nekaj tisoč. Ždijo na drevesih in prežijo. V zgodnjih jutranjih urah glasno vreščijo in zbujajo meščane, potrebne počitka, trdi župan mesta. Na podlagi moje izkušnje, dvomim, da bo Sunnyvaleju uspelo. Na visokem drevesu za hišo, ki si ga delimo s sosedi, je pred dvema letoma živel družina vran. Šlesomi na živce, a zgolj zato, ker somi srale po avtomobilu. In to obilno. Zato sem z vranami polemiziral, dokler nisem začel razmišljati in vrane spoznavati. Vrane si zapomnijo naše obraze in jih povezujejo z dogodki. To, da sem se jaz pritoževal, so nosile v glavah dve leti. O mojem značaju so obvestile tudi člane družine in mladce v gnezdu. Nehal sem bentiti. Čez nekaj časa sem opazil, da so se vrane spuščale vedno nižje, nekatere so celo capljale po sosedovem vrtu. Sosed je nato v grmu svojega vrta našel malo vrano, ki je bila očitno poškodovana in ni mogla leteti. Sosed sta ju skušala hraniti, a je ptica po nekaj dnevih umrla. Vrane so utihle. Na to pa zapustile svoj dom, ki je zanje postal grobišče.

VLAK USTAVI

V zadnji kolumni sem napovedal ali svetoval, naj enostavno pričnemo živeti s covidom-19, zato bom tokrat nadaljeval s spominom na pevce in komedijante prejšnjega stoletja, brate Marx, ki niso bili v sorodu s Karlom. V filmu Monkey Business se bratje Marx kot slepi potniki pretihotapijo iz Evrope v Ameriko. Na cilju se Harpo in Chico skušata izogniti gangsterskima tolpara, zato uporabita preobleko znanih letalcev, bratov Wright, ki so ju pričakovali zaradi velikega uspeha po preletu Atlantika. Mediji ju pripeljejo na tiskovno konferenco, da bi opisala podvig prvega preleta. Povesta, da sta med prvim poskusom uspela preleteti le polovico poti, saj jima je zmanjkalo goriva in sta se zato preprosto vrnila. V drugo sta uspela preleteti dobri dve tretjini poti, a jima je spet zmanjkalo goriva. S praznim rezervoarjem sta se uspešno vrnila in ga takoj dodatno napolnila. V tretje jima je pot uspela. Požanjeta aplavz. Presoja o kakršnikoli podobnosti s skoraj dnevno spreminjajočimi se pravili odločevalcev, političnih in strokovnih, glede hitrih testov, dolžine karantene in izolacije je tudi tokrat prepuščena bralcu kolumne. Ob vseh (tokrat vsaj točnih) napovedih pričakovanega dneva vrha petega in dnevnih doseganja števila pozitivnih oseb, bi pričakoval premišljene in vzdržne ukrepe. Tako pa skupine zaposlenih, razred za razredom in druge skupine vstopajo v karanteno ali izolacijo. Se bo Slovenija res ustavila? Vsled epidemiji, ukrepom, odzivom državljanov ali enostavni veliki pasivnosti. Pri vsem tem naj nas hrabri vsaj dejstvo, da se bolnišnice in enote intenzivne enote tokrat ne polnijo! Napovedi o visoki hitrosti širjenja in manjši nevarnosti omikrona so se tokrat uresničile. Zakaj torej tako presenečenje ob dnevnih številkah in preobremenjenosti testnih laboratorijev? Preprosto, sprejeli smo, da se nam lahko ob vsakem naslednjem valu del sistema zlomi ali zalomi. Skratka, sobivanje postaja vse težje, zato naj tudi sklenem z napevom, tokrat preminulega reggae Jamajčana PetraTosha (meni ljubši v izvedbi Jerry Garcia Banda): »Prosim, ustavite naš vlak, izstopam. Upam, ne za dolgo, naj sem v zmoti ali ne.« (»Stop that train I'm leaving. It won't be too long whether I'm right or wrong«).

KAKO BOMO ŽIVELI SKUPAJ?

17. mednarodni arhitekturni bienale v Benetkah - retrospektiva z mislijo na prihodnost.

Slovenski paviljon "Skupno v skupnosti" Foto: Aleša Žibert

Največja svetovna predstavitev arhitekture, ki se v Benetkah vrsti vsako drugo leto (izmenjaje z likovnim bienalom), je svoja vrata odprla z enoletnim zamikom, čemur so botrovale izredne razmere v svetu. Med majem in novembrom lansko leto je bilo v Arsenalu in Giardinih mogoče videti arhitekturne odgovore na projektno vprašanje »How will we live together?«, v prevodu »Kako bomo živeli skupaj?«, ki ga je stanovskim kolegom z vsega sveta zastavil kurator bienala, arhitekt in pedagog libanonskega rodu Hashim Sarkis.

112 RAZSTAVLJAVCEV IZ 46 DRŽAV PRIVABILO PREKO 300.000 OBISKOVALCEV

Hashim Sarkis je s postavljenim vprašanjem sodelujoče arhitekte spodbudil k iskanju arhitekturnih rešitev, navezujoč se na teme migracij, skupnega življenja, trajnosti in podnebnih sprememb. Vsem temam smo se kot prebivalci planeta bolj ali manj bežno posvečali že v »predpandemični dobi«. Zdi pa se, da je ravno pandemija povzročila premik v globlje razmišljanje in kar je še pomembneje, iskanje rešitev. Na bienalu je svoja raznolika dela, ki po besedah Sarkisa, »niso tako daleč od možnosti

uresničitve«, na petih samostojnih enotah; Med različnimi bitiji, Nova gospodinjstva, Nastajajoče skupnosti, Čez meje in En planet, prikazalo 112 umetnikov/arhitektov iz šestinštiridesetih držav. Kot so zapisali organizatorji, je lanskoletni bienale zaznamovala prisotnost Afrike, Južne Amerike in Azije ter zgovorna zastopnost ženskih predstavnic. Pomembnost preizpraševanja navedenih tem je potrdilo tudi izredno zanimanje laične javnosti, ki je tik pred zaključkom razstave s prekoračitvijo števila 300.000 obiskovalcev dokazala, da v odnosu do planeta in skupnosti ne ostaja ravnodušna, kot morda mislimo.

REUPORABA ODPADNIH MATERIALOV - PONUJENA ALTERNATIVA CEMENTU

Zlatega leva za najboljšo državno udeležbo so prejeli snovalci paviljona Združenih arabskih emiratov, ki ponuja inovativen pristop k reuporabi odpadnih materialov in njihovo možnost implementacije v sodobni gradnji. Kuratorja omenjenega paviljona, Wael al Awar in Kenichi Tera-moto, sta se naloge lotila v duhu odgovornejšega ravnanja do narave in spodbujanju stroke, tako arhitekturne kot tudi gradbene, k premišljenemu izboru gradbenih materialov. V projektu sta želela

Foto: Aleša Žibert

doseči cilj ponuditi cementu alternativni material. Z znanstveniki in raziskovalci sta potencial našla v solnih kristalih, katerih sestavni del je magnezijev oksid, ki je po strukturi podoben apnencu. Ta nastaja kot stranski produkt razsoljevanja slanice in ga imajo v Združenih arabskih emiratih na pretek in kar je še pomembneje, takšen MgO-cement za svojo trdnost in obstojnost porablja ogljikov dioksid. Celoten postopek sta predstavila v paviljonu, ki je navdušil z osrednjo trimetrsko instalacijo, narejeno iz okoli 3000 ročno izdelanih modulov. S svojim pristopom sta se nedvomno poklonila svojemu okolju in sočasno spodbujata širšo strokovno javnost k čimprejšnji uporabi okolju prijaznejših materialov.

ZLATI LEV ZA ŽIVLJENJSKO DELO RAFAELU MONEU, POSEBNI ZLATI LEV ZA ŽIVLJENJSKO DELO - IN MEMORIAM LINI BO BARDI

Prejemnik Zlatega leva za življenjsko delo arhitekturnega bienala 2021 je 84-letni španski arhitekt Rafael Moneo. O njem je Sarkis dejal, »da velja za enega najbolj spreminjajočih se arhitektov njegove generacije, ki pri svojem delu sledi potrebam izbranega prostora in njegove rabe.« Posebnega Zlatega leva za življenjsko delo -

in memoriam so, kot je razvidno že iz imena nagrade, posthumno dodelili Lini Bo Bardi, ki je po kuratorjevih besedah navkljub težkim vojnim časom, političnim razdorom in migracijam s svojo zmožnostjo ohraniti ustvarjalnost, radodarnost in optimizem postala sinonim za arhitektovo vztrajnost. Line Bo Bardi se svet spominja kot aktivistke in borke za socialne pravice, ki je svoj pečat pustila predvsem v snovanju socialno pravičnega okolja.

V DUHU ZDRUŽEVANJA IN POVEZOVANJA

Slovenska kuratorska ekipa v sestavi Blaž Babnik Romaniuk, Martina Malešič, Rastko Pečar in Asta Vrečko je na ogled postavila pomenljiv projekt »Skupno v skupnosti«, ki osvetljuje pomemben zgodovinski trenutek obdobja po drugi svetovni vojni - načrtovanje in izgradnjo združnih domov. Od 523 načrtovanih je bilo namreč na slovenskih tleh z veliko povezovanja in prostovoljnega dela zgrajenih 330, porušenih je bilo le nekaj. Domovi so v času njihovega nastanka povezali lokalno skupnost, nudili prostore različnim društvom, kmetijskim zadrugam, trgovinam. Sleherni med njimi pa je imel tudi dvorano, v kateri so se vrteli filmi, vrstili pevski zbori in druga kul-

Zmagovalni paviljon naslovljen "Mokrišče", ki je ponudil okolju prijaznejšo alternativo cementu.

turna srečevanja. Njihov fleksibilno zasnovan notranji prostor je omogočil preobrazbo in prilagoditev potrebam skupnosti vse do danes, čemur bi morali stremeti pri zasnovi vseh javnih zgradb. Zagotovo pa ob tem ne gre pozabiti za prenekateri »pozabljeni« javni prostor, ki kliče k svoji ponovni reinterpetaciji.

Slovenski paviljon je zaznamovala velika ovalna miza, ki je vabila k dialogu in povezovanju in na kateri je maketno prikazanih preko 300 izgrajenih združnih domov. Nad mizo je visel strop iz kubusov, prvotno načrtovanih 523 domov. Poleg instalacije je bilo moč pogled zadržati na videu Vida Hanjška, ki je vključeval arhivske posnetke iz časa gradenj in intervjuje s tistimi, ki domove z vsebino polnijo danes in jih bodo tudi v prihodnje. Doc. dr. Boštjan Bugarič, arhitekt, pedagog in urednik, tudi soustvarjalec na bienalu predstavljenega Prištinskega javnega arhipelaga kot potencial za razvoj srednjeevropskega prostora izpostavlja madžarski paviljon imenovan Otherntity (op.p. Drugačnost), ki se je s svojo arhitekturno govorico zoperstavil premnogokrat nemoralni vladajoči eliti. Razstveni projekt Reconditioning our Modern Heritage (op.p. Reinterpretacija naše sodobne dediščine) tako na pobudo kustosa Dániela Kovácsa zaznamuje

mednarodna udeležba dvanajstih arhitekturnih birojev mlajše generacije devetih držav v regiji, ki v razstavljenem projektu ponudijo prihodnost dvanajstim izbranim modernističnim stavbam v Budimpešti, proti rušitvi katerih se Kovács zavzeto bori. S takšnim delovanjem želi skupina povezanih kuratorjev spodbuditi k preseganju regionalnih meja in začetku združevanja znanja in zamisli. Menijo namreč, da svojo prihodnost lahko gradimo le na naši preteklosti in ne na njenem nenehnem zavračanju.

Takšnemu pogledu se optimistično pridružuje tudi Bugarič, ki dodaja, »da se spremembe v načinu dojemanja in snovanja urbanega prostora dosega s povezovanjem interesov različnih deležnikov. Proces spreminjanja vsebin poteka počasi, participacija ni stvar enega tedna ali desetih dni. Zaupanje se vzpostavlja v daljšem časovnem obdobju. Pri tem je izjemno pomembno, da ljudje medsebojno komunicirajo, poslušajo drug drugega, in najpomembnejše: da načrtovalci prostora ne vsiljujejo brezsmiselnih konceptov, ampak prisluhnejo potrebam ljudi in jih preobrazijo v ustrezne arhitekturne ureditve, takšne, ki nastajajo na osnovi potreb ljudi.«

Beneški binale arhitekture 2021 Foto: Aleša Žibert

Ena izmed mentoric poletne šole je bila svetovno priznana umetnica in arhitektka Marjetica Potrč. Foto: Domen Grögl

Jutranja predavanja in diskusije v projektnem prostoru Libertas v Kopru. Foto: Domen Grögl

MEDNARODNA POLETNA ŠOLA ARHITEKTURE V KOPRU

V prvem tednu septembra je tudi kot odziv na bienale mednarodno zastopana skupina študentov v okviru prve mednarodne poletne šole arhitekture v Kopru »oblikovala izhodišča za razvoj prostorskih tematik Kopra s fokusom na pravicah do javnega prostora, pravicah do vode in začasne rabe neizkoriščenih objektov v historičnem mestnem jedru,« pojasnjuje Bugarič. Študenti arhitekture, oblikovanja in krajinske arhitekture iz različnih evropskih držav so z mednarodno priznanimi mentorji iskali rešitve, kako prazne prostore v Kopru začasno napolniti z vsebinami za vse in s tem ustvariti novo urbanost, temelječo na vključujoči družbeni integraciji, socialni solidarnosti in ekološkem razvoju na podlagi sodelovanja. V Libertasu, kjer se je poletna šola odvijala v sodelovanju z Mestno občino Koper, Akademijo za likovno umetnost in oblikovanje Univerze v Ljubljani, tamkajšnjo Fakulteto za arhitekturo, Pedagoško fakulteto Univerze na Primorskem, Obalnimi galerijami Piran in drugimi partnerji, so bila vrata na stežaj odprta tudi prebivalcem mesta in naključnim obiskovalcem. Sodelujoči študenti in študentke so vzpodbujali participacijo uporabnikov mesta, tudi ko so jih vključevali v različne metodološke procese na zanimiv, inovativen in duhovit način. Na Titovem trgu so na primer razgrnili veliko mapo in od ljudi pridobivali informacije, katere vsebine želijo razvijati v praznih prostorih mesta. Bugarič pravi, da je pri »iskanju rešitev potrebna izjemna stopnja senzibilnosti načrtovalcev, ki morajo poiskati rešitve, da lahko

prostore uporabljajo različne interesne skupine. Koper želimo postaviti na zemljevid mest, ki ima kakovostne javne prostore, ki jih je potrebno opremiti z ustreznimi vsebinami. Potrebna je volja, optimizem ter ustrezno vključevanje ljudi v načrtovalske procese, to pa omogoča razvojne smeri za mesto. Ogromno je dela na ulici, med ljudmi, za ljudi.«

LETO 2022 V ZNAMENJU DOMIŠLJISKIH TRANSFORMACIJ

Znano je že, da bo na letošnjem 59. beneškem bienalu, mednarodni razstavi likovnih umetnosti, ki bo potekala od 23. aprila do 27. novembra 2022, Slovenijo zastopal Marko Jakše, prejemnik nagrade Prešernovega sklada za leto 2015. »Od začetka ustvarjalne poti se Jakše intenzivno posveča izključno slikarskemu mediju in znotraj tega raziskuje svoje specifične poudarke. S prepoznavnimi figuralnimi in krajinskimi motivi je ustvaril skrivnosten likovni univerzum, v katerem se prepleta sanjsko in realno, lirčno in pripovedno, arhaično in sodobno,« so zapisali na strani slovenskega arhitekturnega paviljona. Umetniška vodja bienala, italijanska kuratorica Cecilia Alemani, je v svoji izjavi poudarila pomen domišljjskih transformacij, snovnih in nesnovnih, za današnji trenutek. V naslovu tokratnega bienala se je vsebinsko navezala na knjigo Mleko sanj britansko-mehiške slikarke in pisateljice Leonore Carrington, ki je svojo ustvarjalno pot začela v nadrealizmu. Vsekakor nepogrešljiv pomladanski izlet v romantično mesto kanalov in mostov.

Priprave za participatorno delavnico Neslišani glasovi Kopra, kjer so študentje kot rezultat raziskave postavili zvočno instalacijo na Titovem trgu v Kopru ob zaključku poletne šole. Foto: Aleš Rosa

Raziskovalno delo in diskusije so potekale tudi na konkretnih lokacijah v mestu v navezavi na morje. Foto: Domen Grögl

»Potrebujemo novo družbeno-prostorsko pogodbo. V kontekstu širjenja političnih razdorov in naraščajočih družbeno-ekonomskih neenakosti pozivamo arhitekta, da si zamislijo prostore, v katerih bi lahko veliko dušno živeli skupaj.« Hashim Sarkis, kurator 17. beneškega arhitekturnega bienala 2021.

AM-SATUS d.o.o.
inženiring | instalacije | trgovina

Branko Lončar

PREDNOSTI DELA Z NEPREMIČNINSKO DRUŽBO?

Ob vsakem nepremičninskem poslu, pa najsi gre za lastno stanovanje ali investicijsko naložbo, imajo kupci/prodajalci nemalo vprašanj. Tudi če menijo, da dobro poznajo nepremičninski trg, so z nepremičninsko družbo bolj varni.

Kot smo že večkrat omenili, je pri nakupu ali prodaji nepremičnine pomembno, da si kupci/prodajalci poiščejo pomoč izkušene nepremičninske družbe. Z nepremičninskimi posli se ljudje srečujejo običajno enkrat v življenju, saj je za večino to največji življenjski nakup in takrat je svetovanje izkušenih nepremičninskih agentov ključno. Prevelikokrat se prodajalci in kupci še vedno lotevajo prodaje in nakupa sami, vendar je dejstvo, da trga ne poznajo, da niso seznanjeni z novostmi zakonodaje na področju nepremičnin ter ne poznajo pasti, v katere se lahko zaradi nepoznavanja ujamejo. V naši nepremičninski družbi se vsakemu poslu popolnoma posvetimo. Stranka dobi od nas nasvete pred prodajo/nakupom, zagotavljamo pravno varnost ter varno prodajo oziroma nakup. Preverimo neskladja z gradbenim dovoljenji, vpisane hipoteke, pravice tretjih in druge zaz-

nambe v zemljiški knjigi. Ukvarjamo se s preverbo pravno neurejenih skupnih zemljišč in skupnih prostorov in drugimi zapletenimi primeri.

Poleg tega, kot nepremičninska družba poskrbimo, da naše stranke niso žrtve raznih pastí pri prodaji ali nakupu, poskrbimo tudi za hitro prodajo. Nepremičninske družbe imamo namreč baze kupcev in velikokrat nepremičnine sploh ni potrebno oglaševati, saj že imamo kupca zanjo. Tako je tudi v tem času, ko so cene nepremičnin visoke in je včasih težko najti kupca za tako drago nepremičnino.

V naši nepremičninski družbi poskrbimo, da je nakup ali prodaja nepremičnine manj stresen dogodek, predvsem pa varen in brez skritih pastí. Pri nas stranke dobijo odgovore na vsa svoja vprašanja.

Obala nepremičnine d.o.o.

Obala 16,

6320 Portorož

Tel 05 674 1030

Mob 041 352200

info@obala-nepremicnine.si

**PREKLOPITE
NA
@RAČUN**

Izberite okolju prijazen
način plačevanja računov.

**SCEGLI
@PAGAMENTI**

Scegli la fatturazione elettronica
per il rispetto verso l'ambiente.

→ www.marjeticakoper.si/eracun

**marjetica
koper**

ISBE d.o.o.

Liminjanska cesta 96

6320 Portorož

T: +386 5 677 86 22

F: +386 5 677 06 22

E: isbedoo@gmail.com

GEODETSKE STORITVE d.o.o. PORTOROŽ

VBS d.o.o. Portorož
Obala 125, 6320 Portorož
tel.: 05/677-85-80
GSM: 031/637-176
e-mail: bogdan@vbs.si

VRT V FEBRUARJU

Februarja se začne delo na vrtu prebujati. Če je zima mila, raste še marsikaj, kar nas obdaruje s svojim plodom. Potrebno je pregledati in pripraviti orodje, da bo delo v sezoni potekalo brez težav. Pregledati moramo naše gredice. Poberemo, kar je zimskih radičev, solate endivije, pora, pa tudi ohrovt se še najde. V toplih gredah lahko začnemo s setvijo za pripravo sadik. Sejemo lahko zeleno, peteršilj, blitvo, solato, radič, por, ... Na prostem lahko posejemo korenje, redkvice, bob. Dobro je, če setev pokrijemo s kopreno, da zagotovimo višjo temperaturo pod kopreno in bolj enakomerno vlago. Uporabimo lahko svoja semena, pravilno izbrana in pravilno shranjena. Ostala semena, ki jih nismo pridelali, pa kupimo v specializiranih trgovinah, kjer najdemo kakovostna in sveža. Nekatere gredice smo lahko pripravili bolj zgodaj, če so to seveda dovoljevali vremenski pogoji. Priprave gredic, na katerih je bil posevek še dolgo v tem letu, pa se lotimo takoj, ko posevek pobere. Gredice prekopljemo. Dodajamo organska gnojila in kompost, da bo prst imela dovolj hranil za vzgojo rastlin, ki jih bomo sadili.

ZELIŠČNI VRT

Tudi zeliščni vrt se prebuja. Zeliščni vrtovi na močno osončenih pozicijah so že lepo odgnali in rast je že bujna. V tem obdobju lahko dodamo kompost okoli rastlin, da dobijo dovolj hranil. Pregledamo rastline in gredice, če je plevel, ga odstranimo in po gredici okoli sadik posujemo lubje, da preprečimo rast plevela. Ko lubje razpada, nastanejo hranilne snovi, kar je seveda dobro za naše rastline. Odstranimo vse poškodovane, posušene, slabo razvite dele rastlin tako, da v novi rastni sezoni začnejo zdrave, brez simptomov bolezni ali škodljivcev. Februarju imamo tudi čas, da pregledamo shrambo, očistimo posode in orodje, ki ga bomo uporabljali pri nabiranju in shranjevanju zelišč. Poskrbimo tudi za nalepke, s katerimi bomo označili nabrano. V tem mesecu imamo čas tudi, da si z literaturo osvežimo ali izpopolnimo znanje o zeliščih.

SADNI VRT

Sadni vrt nas priganja, da dokončamo še vsa zimska opravila. Če nam vremenske razmere dovoljujejo, lahko posadimo novo sadno drevje

ali pa ga nadomestimo, kjer je odmrlo. Opravimo tudi gnojenje z organskimi gnojili in kompostom. V specializiranih trgovinah dobimo sadike sadnega drevja, sajene v loncih, tako da jih pri presajanju ne poškodujemo. V vinogradih gre obrezovanje h koncu. Lahko opravimo še dosajevanje novih trsnih sadik.

OKRASNI VRT

Okrasni vrt se prebuja. Cvetovi trobentic, zvončkov, narcis, telohov, viburnumov oziroma brogovite in okrasne kutine nam dajejo zagon, da pričnemo z deli. Počistimo listje okoli grmov in gredic, populimo plevel in poskrbimo, da so tudi grmovnice in trajnice deležne hranil v obliki komposta ali organskih gnojil, da nas bo vsaka v svojem obdobju nagrajevala s cvetjem. Tudi vrtnice obrežemo in jim dodamo ustrezna gnojila. Tudi travnate površine se prebujajo. Če je lega trate sončna, lahko opravimo zračenje travnate površine in tudi prvo spomladansko gnojenje.

Sašo Mejak

ELEKTROCENTER

Za vaš hitrejši nakup sedaj z novim načinom samopostrežbe • Vabljeni v prenovljeno specializirano trgovino z elektrotehničnim materialom!

Salon svetil in največja ponudba elektromateriala
Vanganelška c. 6, Koper • www.elektro-center.si
Tel.: 05/ 612 1500 • GSM: 041 283 385

VEGANSTVO?

Število ljudi, ki se je odločilo izključiti vsa živila živalskega izvora iz svoje prehrane, v zadnjem desetletju narašča. Na splošno velja, da veganska prehrana vsebuje več vlaknin in manj holesterola, beljakovin, kalcija in soli kot vsejeda prehrana. Pogosta skrb je, ali veganska prehrana zagotavlja dovolj vitamina B12, ki pomaga preprečevati poškodbe živcev in ga najdemo v mesu, ribah, jajcih in mlečnih izdelkih, ne pa v sadju ali zelenjavi. Pomanjkanje B12 lahko povzroči nevrološke težave. Nedavna študija, ki je vključevala 48.000 ljudi, starejših od 18 let, je primerjala zdravje ljudi z različnimi prehrabeni navadami. Ugotovili so, da imajo ljudje, ki jedo vegansko in vegetarijansko prehrano, manjše tveganje za srčno-žilne bolezni, vendar večje tveganje za možgansko kap, morda delno zaradi pomanjkanja vitamina B12. Toda količino B12, ki jo potrebujemo, je enostavno dobiti iz prehranskih dodatkov. Druga pogosta skrb pri veganski prehrani je pomanjkanje beljakovin, vendar pa premišljen in uravnotežen veganski jedilnik, ki vključuje na primer stročnice, kvinojo, izdelke iz soje, itn., bo prav

tako zadostil potrebam po beljakovinah. Prav tako je malo verjetno, da bo veganska prehrana povzročila pomanjkanje železa, če prehrana vključuje sadje in zelenjavo vseh barv. V nedavni študiji, ki je preučevala učinke prehrane z veliko sadja in zelenjave, vendar ne strogo veganske, so imeli tisti, ki so uživali več hrane rastlinskega izvora in manj živalskih proizvodov, boljše rezultate na kazalcih zdravja, in sicer je bilo pri njih do 32 odstotkov manjše tveganje za srčno-žilne bolezni. Študija torej ni dokazala, da bi bila strogo veganska prehrana kaj bolj koristna od prehrane, sestavljene večinoma iz sadja in zelenjave, vendar z nekaterimi živalskimi proizvodi. Veliko je raziskav, ki primerjajo ljudi, ki se prehranjujejo vegansko in tiste, ki se ne in pokažejo boljše zdravstveno stanje med tistimi, ki so vegani. Vendar so raziskovalci ugotovili, da so te študije večinoma nezanesljive, ker so vegani ponavadi bolj zdravi iz drugih razlogov: običajno manj kadijo, pijejo manj alkohola in se več gibajo. Ti dejavniki življenjskega sloga, ki lahko prispevajo tudi k manjšemu tveganju za srčne bolezni in umrljivost, lahko nakazujejo, da

je veganska prehrana bolj zdrava, kot je v resnici. Še vedno obstajajo negotovosti glede veganske prehrane, zlasti ko gre za dolgoročne učinke. Vsekakor pa se zdi, da je veganska prehrana povezana z boljšim splošnim zdravjem, razen kostne gostote in zlo-
mov, ki so lahko pogostejši zaradi možnega nižjega vnosa kalcija in verjetnost pomanjkanja B12. Raziskovalci so ugotovili tudi, da je razmeroma preudarna vsejeda dieta, kot je sredozemska prehrana, ki vsebuje veliko sadja, zelenjave, stročnic, ribe in malo mesa, vsaj tako zdrava kot veganska prehrana. Še veliko je treba raziskati, preden znanost z gotovostjo ugotovi, ali je veganstvo lahko bolj zdravo kot katere koli druga dieta – še posebej, ko gre za dolgoročne učinke na zdravje. Medtem strokovnjaki svetujejo, da je najboljša veganska prehrana tista, ki vključuje veliko sadja in zelenjave, stročnic ter dodatke B12 in manj veganskih nadomestkov, ki spadajo pod vegansko nezdravo hrano.

Sabrina Simonovich, prof. športne vzgoje, trener fitnesa, učitelj joge, učitelj trener alpskega smučanja, prehranski svetovalec, www.sabrinafit.eu.

Sabrina Simonovich

Katja Kozlovič

PARTNERSTVO IN STARŠEVSTVO Z ROKO V ROKI

Otrok za celovit in zdrav razvoj potrebuje pet temeljnih dejavnikov, ki izhajajo iz odnosa med staršema: pripadnost oziroma povezanost, zaupanje, dostojanstvo oziroma spoštovanje, prepoznavnost in sočutje. Če med staršema vladata pripadnost in povezanost, bo tudi otrok ob njih lahko čutil pripadnost. Starša, ki zaupata vase in med seboj gojita zaupanje, bosta zmožna ustvariti odnos, v katerem jima bo otrok lahko zaupal. Če starša ohranjata osebno dostojanstvo in se med seboj spoštujeta, bosta to prenesla tudi na otroka, ki bo tako ob njih lahko gradil dostojanstvo in samospoštovanje. Če starši prepoznajo svoje potrebe, želje, bodo sposobni slišati tudi otroka v njegovih potrebah, kar bo otrok razvijal do sebe. Če bosta starša zmožna razvijati sočuten partnerski odnos, bosta tak odnos vzpostavljala tudi z otroki.

Raziskava pokazala povezanost med kvaliteto partnerskega odnosa ter vedenjskimi in čustvenimi težavami pri otrocih

Zaradi močne čustvene povezanosti v družini poteka prav med družinskimi člani najintenzivnejši prenos čustvenih stanj, vzorcev vedenja. Če med partnerjema nastanejo čustvene blokade, se slednje najbolj odzrcalijo prav v razvoju njihovih otrok,

kar so pokazali tudi rezultati nedavne raziskave, s katero smo med drugim ugotavljali povezanost med kvaliteto partnerskega odnosa ter vedenjskimi in čustvenimi težavami pri otrocih. Pokazala se je statistično pomembna povezava vseh področij partnerskega odnosa z vsemi dimenzijami čustvenih in vedenjskih težav pri otrocih, ki smo jih merili. Raziskava je pokazala, da imajo otroci staršev, ki dosegajo nižjo stopnjo zadovoljstva v odnosu, več težav z agresivnim vedenjem, so bolj depresivni, imajo več težav s pozornostjo in problemov v družbi. Starševske bolečine in nerazrešene vsebine njunega zakona se prenašajo na otroke. Slednji postanejo njune žrtve. Otroci posrkajo njun nemir in stisko, ki jo potem na različne načine odigravajo, doma kot izven doma. Otroci so nedolžne žrtve starševskih čustvenih zapletov in predvsem bolečin, ki izhajajo iz njunega odnosa. Ti prenosijo potekajo nezavedno, brez besed. Otroci starše preprosto čutijo in se na ta čutenja odzivajo s svojim vedenjem, čustvovanjem in tudi z boleznijo.

Sočutno partnerstvo – sočutno starševstvo

Trdimo lahko, da če želimo, da se bo družina razvijala, se mora najprej razvijati partnerski odnos, ki mora odsevati medsebojno spoštovanje, zaupanje, pomoč

in razumevanje. Vse to se potem zrcali v psihofizičnem zdravju otrok.

Otroci bodo varno odrasčali le v družini, ki jim zagotavlja mesto ljubljenega otroka, ki svoje starše vidi v enotni starševski vlogi. Prav na ta način starša dajeta otrokom koristen zgled in jasno razdelitev vlog v družini. Zato je pomembno, da se nastali konflikti v partnerskem odnosu staršev rešujejo izključno v partnerskem odnosu, po možnosti še preden se pojavi tveganje za prenos konflikta na otroke.

Vse se začne z odgovornostjo za osebno rast vsakega od partnerjev

Zakonski odnos je prevladujoča sila celotnega sistema odnosov v družini. Če je zakon staršev delujoč, imajo otroci možnost, da postanejo funkcionalne, zrele, samostojne in integrirane osebnosti.

Sočutno partnerstvo je podlaga za sočutno starševstvo. Za razvoj sočutnega partnerstva pa je v prvi vrsti potrebna osebna rast. Šele ko vsak od partnerjev prevzame odgovornost za svoja čutenja, ko najde stik s sabo, se lahko poveže tudi s partnerjem in od tu naprej lahko oba vstopata v zdravo starševstvo.

Mag. Katja Kozlovič, zakonska in družinska terapevka ter izvajalka igralne terapije za otroke

SLADKORNA BOLEZEN PSOV IN MAČK

Tako kot pri ljudeh, je tudi pri hišnih ljubljenceh Diabetes mellitus ali sladkorna bolezen zelo pogosto endokrino obolenje. Bolj pogosto zbolijo starejše živali s prekomerno telesno težo, pri mucah kastrirani samci, pri psih pa predvsem samice.

Pri nekaterih pasmah psov, kot so samojedi, pritlikavi šnavcerji, pritlikavi kodri, mopsi se pogosteje pojavlja in se tudi prenaša iz roda v rod.

Pri psih se običajno pojavlja Diabetes mellitus tipa 1, ko gre za popolno pomanjkanje insulina, za mačke pa je značilen tip 2, pri katerem gre za zmanjšano proizvodnjo insulina ali pa za rezistenco na insulin zaradi debelosti. Zdravljenje diabetesa pri psih je zato drugačno kot pri mucah, pri katerih je s pravilno dieto in začetnim zdravljenjem z insulinom, možna popolna ozdravitev.

Prve znake bolezni skrbni lastniki zelo hitro opazijo. Sladkorni bolniki imajo močno povečan apetit, hkrati pa hujšajo, pitje je izredno povečano, zato pogosto urinirajo, kar nam lastniki pogosto

opišejo kot inkontinenco. Čez nekaj časa so diabetiki zelo utrujeni in šibki. Pri psih nastane na očeh katarakta in oslepijo.

Sladkorna bolezen veterinarji diagnosticiramo s pregledom krvi in urina, saj so v njih vrednosti sladkorja običajno večkrat zvišane, v urinu najdemo tudi ketone.

Najlažje je, da se hrani pse in muce s posebno komercialno dieto za diabetike, ki vzdržuje nizek nivo glukoze v krvi. Pri psih se daje insulin injekcijsko pod kožo dvakrat na dan poleg obroka hrane. Na začetku terapije, ko se telo privaja na umetni insulin in je potrebno poiskati njegovo pravo dozo, so zelo pomembne večkrat dnevne meritve sladkorja. Obstajajo posebni merilniki za domače ljubljence, pri katerih je dovolj pridobiti majhno kapljico krvi iz ušesa.

Lara Kralj

ACANA

Hrana, bogata z Omega-3 maščobnimi kislinami živalskega izvora, pripravljena izključno iz enega vira živalskih beljakovin, jagnjetino ali sardelami, zelenjave, sadja in zelišč.

AVDITORIJ
PORTOROŽ - PORTOROSE

14. 2. 2022

NI, DA NI

POSEBNO

Pogovorni večer
Serata con ospiti

MARKO STRLE
z gosti/con ospiti

24. 2. 2022

26. 2.
2022

Lutkovno gledališče Maribor

**Zlatolaska
in trije medvedi**

Čistilni servis Lena
Temeljito in hitro očistimo vašo hišo, stanovanje, turistične apartmaje in pisarne.
Tel.: 051 883803

E-mail: jelenapejcic08@gmail.com

Ker vaš dom je naš dom!

Sara Sternad

PRAŠIČJA KUGA JE LAHKO ŽE PRED VRATI

Če bo prišla do nas ali ne – nanjo je treba biti v vsakem primeru pripravljeni. Afriška prašičja kuga se je pred tednom dni prvič (če izvezemo Sardinijo) pojavila na italijanskih tleh in se naglih korakov širi.

Potem ko so okužbo potrdili pri nekaj poginulih divjih prašičih v Piemontu in Liguriji (podobna žarišča beležijo v Nemčiji, Belgiji in nekaterih državah vzhodne Evrope – Poljski, Slovaški, Romuniji, Srbiji in Madžarski), se italijanska vlada pripravlja na sprejemanje nujnih ukrepov za njeno preprečevanje oz. zgodnje odkrivanje. Posebna medministrska delovna skupina, ki jo sestavljajo ministri za kmetijske in okoljske oz. zdravstvene politike ter zastopniki prizadetih dežel, so v petek sprejeli uredbo, da bi ustavili širjenje virusa s prepovedjo lova, razen tistega na divje prašiče seveda na okuženem območju na Apeninih.

PRISPEVEK ZA DVOJNO MREŽO

Že res, da nista Piemont in Ligurija za vogalom, vendar glede na hitro širjenje okužb in predvsem na nepregledno število divjih prašičev, lahko ta nadloga potrka tudi na naša vrata, meni predsednik Kmečke zveze Franc Fabec. »Italija nasploh ima velike probleme s številom divjih prašičev, ki se danes spuščajo celo na mestne ulice, kot se dogaja v Milanu ali v Rimu. Glede na to, da jih je vse več, se kuga širi, prav gotovo, če bi jih bilo manj, bi bil prenos težji.«

Predsednik KZ je opozoril, da je Dežela FJK glede nalezljivega pojava predvidela določene prispevke za zavarovanje domačih prašičev. Večina kmetov, ki redi prašiče, mora slednje zaradi smrada in muh rediti daleč od hiše – raje celo, če izven vasi. Poskrbeti mora za ustrezno »alternativni hlev«, zemljišče pa kajpak ograditi, da pujsi ne zbežijo. V primeru prašičje kuge pa so ravno ti rejci tisti, ki največ tvegajo, saj lahko njihovi pujsi ob ograji staknejo virus, če pridejo v stik z okuženim »divjim bratom«. Dežela je zato po veterinarskem nalogu predvidela postavitev dvojne mreže, se pravi dodatne z enometrsko

razdaljo okrog že obstoječe, da bi bili prašiči povsem ločeni od tega, kar jih obdaja. »Problem je ta, da se na razpis za pridobitev prispevka prijavijo le kmeti, ki redijo nad trideset prašičev naenkrat. Na Krasu zakoljemo letno kakih 1500 prašičev, kar še zdaleč ni malo za naše območje, pa vendar še ne pomeni, da imajo vse kmetije naenkrat trideset prašičev v hlevu. Zato smo Deželo FJK prosili, naj spremeni pogoje za pridobivanje prispevka in naj zaščiti vse kmete, brez razlik, se pravi tudi te, ki redijo po deset prašičev. Ne gre pozabiti še enega nezanemarljivega dejstva: ko govorimo o Krasu, govorimo o neintenzivni rejji prašičev,« je še spomnil.

SPODBUJANJE ODSSTRELA

Izrednim razmeram pa bi se lahko izognili, ko bi pravočasno učinkovito ukrepali, se pravi, če bi prej zaustavili škodljivo razmnoževanje divjih prašičev. Fabec je v isti sapi dodal, da bo treba Deželo FJK ponovno pozvati, naj končno spodbudi odstrel divjih prašičev. »Sedaj je pravi trenutek, saj ob tem, da širijo okužbo so divji prašiči prav tisti, ki povzročijo največ škode po kmetijskih površinah.« Po Fabčevih besedah bi bilo treba poveriti lovcem večjo oz. bolj aktivno vlogo pri odstrelu divjih prašičev, tako kot tudi pristojni gozdni policiji. »Vemo, da je lov na divje prašiče zakonsko omejen, se pravi, da se lahko lovi le v določenih urah – štiri ure pred sončnim vzhodom oz. štiri ure po sončnem zahodu. Želimo si, da bi se podaljšalo čas za lov in to skozi vse leto, kot velja v sosednji Sloveniji, kjer je ravno zaradi teh težav lov na prašiče neomejen, to je 24 ur na 24, 12 mesecev v letu.« Na potezi je tačas Dežela torej, ki ji je Kmečka zveza že naslovila pismo z nujnimi zahtevami.

»STANJE JE NEOBVLAJLJIVO«

Da jo nastala situacija zelo skrbi, je priznala Sidonja Radetič, ki vodi kmetijo v Medjevasi. Sama sicer ima prašiče v domačem hlevu, tako da so manj izpostavljeni morebitni okužbi, »nikoli pa ne veš,« je dodala. Sama redi vsakič po 18 prašičev, kar sploh ni malo. »Kdor jih ima zunaj, seveda je upravičeno lahko prestrašen, da jih po nepotrebnem izgubi.« Stvar pa lahko zadobi tudi širše razsežnosti, je namignila. Edino rešitev vidi v odstrelu, ki pa se ga politika iz sama ne ve, katerega razloga, izogiba. »Div-

jih prašičev je ogromno, ob vasi so preorali vse travnike. Stanje je danes neobvladljivo, morda je že celo prepozno, glede na hitrost, s katero se razmnožujejo. Groza in strah, res.«

SEKTOR JE TREBA ZAŠČITITI

Čeprav ni podatkov o okužbah med italijanskimi domačimi prašiči, so na mejah Kitajske, Japonske in Tajvana, Srbije in Vietnama začasno prekinili uvoz mesa in suhomesnih izdelkov iz Italije, kar seveda ni spodbudno za sektor, ki ima vodilno vlogo na italijanskem kmetijsko-živilskem področju, je ugotavljal predsednik državne zveze Confagricoltura Massimiliano Giansanti, ki spodbuja k ohranjanju odprtih komercialnih poti, da bi se izognili krizi na trgu, saj vsak mesec mirovanja pomeni za sektor približno 20 milijonov evrov izgube. »Virus se po oceni strokovnjakov, premika s hitrostjo 3-5 km na leto, zato je treba čas za učinkovito ukrepanje nujno pospešiti, da se zaščiti sektor, ki je vreden 8,5 odstotka deželnega kmetijskega gospodarstva,« je dodal še vodja prašičjega področja pri deželni zvezi Confagricoltura David Pontello.

ZA ČLOVEKA NI NEVARNA

Afriška prašičja kuga je nalezljiva virusna bolezen domačih in divjih prašičev, za katero ni cepiva. Vse od leta 2014 se neustavljivo širi v državah Evropske unije kot tudi v Aziji in predstavlja eno največjih epizootij oz. nenadnih izbruhov in hitrega širjenja nalezljive bolezni pri živalih današnjega časa. Bolezen ne predstavlja nevarnosti za zdravje drugih živalskih vrst in ljudi, se pa njene posledice poznajo na gospodarski sliki države, najprej v samem kmetovem žepu, saj mora ob potrditvi okužbe zaklati vse svoje prašiče.

Primorski dnevnik

LANI NAJVEČ TURISTIČNIH PRENOČITEV V OBČINI PIRAN

Turistično združenje Portorož je lani kljub epidemiji uresničilo številne projekte, na destinaciji pa so zabeležili več kot 1.5 mio prenočitev, kar je daleč največ v državi.

Naprej v Piran (foto: Katja Jemec)

Lani so v občini Piran zabeležili 1.539.834 prenočitev, kar je daleč največ v državi. V primerjavi z letom 2020 je to 21 odstotkov več, v primerjavi z letom 2019 pa 17 odstotkov manj. Tujci so ustvarili dobro tretjino (35 odstotkov) vseh prenočitev, največ jih je prišlo iz Avstrije, Nemčije in Madžarske.

Turistično združenje Portorož (TZP) se je tudi v lanskem letu sproti prilagajalo razmeram in ukrepom. Kljub epidemiji so uresničili številne uspešne projekte. Od januarja do marca so nagovarjali goste na domačem in tujih trgih z oglaševanjem Zapelji svoje sanje k nam. Maja so pričeli s celovito oglaševalsko kampanjo, najprej na domačem trgu, nato pa tudi na avstrijskem in italijanskem. Oglasi s sloganom Naprej v Portorož in Piran so se vrteli na vseh večjih slovenskih TV-programih. Podprta je bila tudi s spletnim oglaševanjem v Sloveniji, Avstriji in Italiji vse do novembra in v tem sklopu so povabili vplivneže, organizirali nagradne igre in izvedli gverilske dogodke. Vanjo so vključili tudi veliko turističnih ponudnikov z destinacije, in sicer tri večje hotelske verige in kar trinajst manjših ponudnikov. Destinacijo so v lanskem letu predstavljali na workshopih v Benetkah, Veroni in Bresci. Na destinaciji so gostili 52 tujih novinarjev in šest slovenskih vplivnežev. Lonely Planet je na naslovnico Best in travel 2022 postavil fotografijo Pirana. Piran pa je bil uvrščen tudi med najlepše evropske kraje po izboru CNN-a. V začetku septembra so v Portorožu gostili legendarni

Ferrari Club Italia.

Zelo uspešni so bili tudi na področju industrije dogodkov oziroma poslovnega turizma. V sodelovanju s Kongresnim uradom Slovenije so se udeležili workshopov in borz ter gostili agente, specializirane za segment poslovnih srečanj. Sodelavec TZP Fredi Fontanot je avgusta prejel laskav naziv Conventa Hall of Fame, decembra pa je bil imenovan tudi za najbolj vplivno osebnost v industriji srečanj Nove Evrope po izboru Kongres Magazina.

Na portalu www.portoroz.si so sredi decembra dosegli rekord, saj so presegli milijon ogledov v preteklem letu. To je skoraj 30 odstotkov več kot v enakem obdobju leta 2020. Izdelali so interaktivne zemljevide krožnih piranskih pešpoti, ki pohodnike vodijo po natančno označenih poteh s fotografijami. Kot partnerji so sodelovali v štirih projektih: Wayv - morski

prevozi, Uživajmo podeželje 2, Maristra in Zelena Istra. Nadaljevali so tudi plodno sodelovanje s Koprom, Izolo in Ankaranom pod skupno blagovno znamko Love Istria. Izdali so nov katalog slovenske Istre, mesečno izvajali oglaševanje na družbenih omrežjih, sodelovali na turistični borzi TTG Travel Experience Rimini ter posneli številne nove promocijske videe in fotografije.

Februarja so z video razglednicami obeležili mednarodni dan turističnih vodnikov. (So) organizirali so tri razstave: razstavo del Safeta Zeca, razstavo fotografij Ubalda Trnkoczyja pod bernardinskimi arkadami z naslovom Sprehod s Tartinjem in v sodelovanju z zavodom Abakum razstavo Lepote kamnite poezije. V sodelovanju s krajevnimi skupnostmi piranskega podeželja so organizirali prireditve Šupeter po domače v Sv. Petru, Praznik vina in česna v Novi vasi ter Praznik olja in bledeža v Padni. Izpeljali so cikel dogodkov Poletje v Portorožu, ki je ponudil brezplačne prireditve za vse okuse petkrat tedensko v juliju in avgustu. Ob svetovnem dnevu turizma so organizirali sedem brezplačnih vodenih pohodov in okroglo mizo na temo turizma Zero Waste. Pripravili pa so tudi posebno presenečenje za turistične delavce, s čimer so se jim zahvalili za požrtvovalno delo in trud med poletno sezono. Novembra so v sodelovanju z Istrskim maratonom organizirali Moj seški tek. Decembra so pripravili božično-novoletni sejem v Portorožu, promocijsko so podprli drsališče Grando, omogočili pa so tudi izdelavo božičnega videa Aerodroma Portorož.

V letošnjem letu želijo na TZP okrepiti promocijo na tujih trgih. Že v prvi četrtini leta načrtujejo promocijsko oglaševanje s poudarkom na predin posezoni, da bi uravnotežili turistične tokove.

Doživetja v zaledju (foto: Katja Jemec)

NEVIO PALISKA, IZOLAN V VELIKI BRITANiji

Izola mu je pred šestimi leti odprla srce preko Facebook skupine Izola, kot je bila nekoč – Skupaj za boljši jutri, ki ima kar 11 300 članov.

Njegova pot v Veliko Britanijo se je začela pred več kot dvajsetimi leti in je imela nekaj daljših ovinkov. Sem ga je pripeljala preko Španije in vedno je bila povezana z ljubeznijo do motorjev. Tudi neprijazno angleško vreme te ljubezni ni odgnalo in še zdaj, ko motorje vozi le za hobi, sta v njegovi garaži dva. Na obeh je slovenska zastava. Že kot otrok se je na dirki v Portorožu zaljubil v ropot, vonj bencina in hitrost.

PRVI KILOMETRI, ZMAGE IN SELITVE

Nevio rad pove, da se je rodil v izolskem starem mestnem jedru, kar v domači postelji. To je bilo leta 1954, še v časih cone A in B. Je tretji otrok mame Severine in očeta Berta, ki so ga generacije izolskih učencev poznale kot prijaznega in otrokom naklonjenega hišnika v Osnovni šoli Vojke Šmuc. Nevio šola ni dišala, čeprav se vseh svojih učiteljev spominja s spoštovanjem, na zidu Facebook skupine Izola, kot je bila nekoč – Skupaj za boljši jutri, ki jo kot glavni administrator vodi že šest let, pa objavlja fotografije celih razredov in učiteljev mnogih generacij Izolanov, tudi svoje.

v Izoli, vse njegovo delo pa je bilo povezano z motorji. Na te obrtniške čase nima najboljših spominov, zato je sprejel vabilo na Servis Ducati in se odselil v Španijo, kjer je ostal deset let: »Od tam pa v Združeno kraljestvo, seveda spet na Ducati, kjer sem ostal naslednjih dvanajst let, vse do upokojitve lanskega februarja. Tudi v Španiji in Veliki Britaniji sem dirkal, vozil sem 'klaso' Extreme 1000 vse do starosti 63 let, na motorju je bila slovenska zastava. A takrat sem se ustavil, v življenju je treba razumeti, kdaj nastopi čas za mir. Vsa leta sem na srečo ostal živ in zdrav. Zlomov, šivov in menjave kože nikoli nisem štel. Očetov motor sem začel voziti, ko sem bil star komaj devet let, seveda na skrivaj. To je ljubezen, ki sem ji ostal zvest vse življenje. Že s prvo plačo sem si kupil moped in ga takoj prodal, saj sem imel na Tomosovem Inštitutu vedno na razpolago številne motorje. Izbral sem jih po želji, se z njimi lahko peljal domov ali na izlete, z nabiranjem kilometrov pa sem delal uslugo razvojnemu laboratoriju Inštituta.«

OD ŠPANije DO VELIKE BRITANJE IN IZOLE

Španijo in njene ljudi ima zelo rad, tekoče govori špansko, blizu mu je vse mediteransko – navade, hrana, pijača. Z Angleži ni tako na »ti« kot s Španci, ni ljubitelj kraljevine, spoštuje pa njihov odnos do dela in delavcev, organiziranost ter občutek varnosti. Iz Španije se je v Veliko Britanijo preselil zaradi svoje pokojne žene, Angležinje Karen, ki jo je spoznal na vročem soncu in sta se skupaj odselila bližje njenim staršem. Ko je ovdovel, je težke čase premostil tudi s pomočjo svoje Facebook skupine, novo ljubezen pa našel v Izoli in svojo Bojano zvalil v angleško meglo in dež. Skupaj tu in tam obiščeta Izolo, kar v covidovih časih ni enostavno. Pot je dolga, a za Nevio je vožnja užitek. Zdaj živi v tujini že 22 let. Tisti, ki ga poznajo iz mladosti, v njem še prepoznajo nekdanjega divjega fanta, a ga je tujina izpilila in oblikovala v zrelo osebo, ki tudi na svojo Izolo gleda drugače. Morda mu je Izola celo bližje kot nam, ki smo ostali tu. Vsak njen kamen pozna, vsako ulico, veliko ljudi. Odkar je upokojen je v skupini na facebooku še bolj dejaven, tudi do tri ure dnevno, ostaja pa mu čas za vrčiček ob hiši, kjer mu kljub angleškemu vremenu uspevajo paradizniki in radič in ima veliko časa za kuhanje, ki diši po morju.

IZOLA MU JE ODPRLA SRCE

Pogrešal jo je, svojo Izolo, v večno deževnem vremenu in jo zelo dejavno spremljal na Facebook strani, ki jo je ustanovil Igor Štibilj, sicer tudi ustanovitelj strani Piran in tudi Koper, kot je bil nekoč. Sčasoma je bilo dela preveč in je Igor živahnemu dopisovalcu Nevio predal administratorstvo izolske strani. Pri tem delu ni čisto sam, a je zagotovo najbolj dejaven »admin« ali bolje urednik. Za to se seveda ni posebej šolal, a je njegov naravni občutek, kdaj usmeriti pisanje in pripombe, ki gredo včasih čez rob, v bolj mirne vode, neverjeten. Pisati zna humorno, kakšnega napadalnega dopisovalca tudi za vedno izključi ali mu bere levite v zasebnem dopisovanju, člane kolikor se le da, odvrča od političnih tem: »Zbrali smo okoli 20 000 fotografij, spominjamo se Izolanov, ki so tu in tistih, ki jih ni več med nami. Imamo zbirko, ki bi nam jo zavidal vsak muzej. Ne gre samo za fotografije, gre za osebne zgodbe, ki

jih ljudje delijo pod njo. To je živa zgodovina Izole in njenih ljudi. Lahko rečem, da mi je Izola odprla dušo, srce in predale s fotografijami. Shranjene imam fotografije štirih generacij iste družine. Pomagamo ljudem v stiski, z objavami Rdečega križa, občine in drugih, v najtežjih epidemijskih

trenutkih smo z objavami pomagali obrtnikom, gostincem, bili smo pobudniki za poimenovanje Parka Borisa Benčiča, najdemo tudi kakšnega izgubljenega psa ali mačko, tu smo – za naše zanamce.«

DOBRODOŠLA!

NOVA TOYOTA YARIS CROSS

ŽE OD

119 € NA MESEC

AVTO CENTER JEREB

041 346 445
051 369 792

DO 10 LET JAMSTVA
TOYOTA RELAX

10 LET JAMSTVA
ZA HIBRIDNO BATERIJO

Povprečna poraba goriva za vozila Toyota Yaris Cross: od 4,4 do 6,2 l/100 km in emisije CO₂: od 100 do 140 g/km. Emisijska stopnja: za 1,5 EURO 6 AP. Emisije NOx: od 0,0033 do 0,0093 g/km. Ogljikov dioksid (CO₂) je najpomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisije onesnaževal zunanjega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanjega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delce PM₁₀ in PM_{2,5} ter dušikovih oksidov. 10 letno jamstvo hibridne baterije velja ob rednih testih hibridne baterije (HHC) na 1 leto ali 15.000 prevoženih km (kar nastopi prej) pri pooblaščenih prodajno-servisnih Toyota trgovskih mreži. Po preteku tovarniške garancije vam ponujamo brezplačno vključitev v program jamstva Toyota Relax (vse do starosti 10 let ali 160.000 km. Izračun je informativne narave in ni zavezujoči za sklenitev posla. Mesečni obrok je izračunan na osnovi prodajne cene v višini 18.850 EUR, trajanju financiranja 60 mesecev, skupnem začetnem plačilu 4.310,48 EUR in zadnjem povečanem obroku v višini 9.823 EUR. Povečan obrok je izračunan na osnovi predpostavke, da bo z vozilom prevoženih 10.000 km letno. Efektivna mera (EOM) je 4,26 % in temelji na fiksni obrestni meri. Slika je simbolična.

Nataša Benčič, Radio Koper

CARLOTTA GRISI, PRVA GISELLE

Baletke so bile dive, na prvi pogled krhka dekleta, ki so v resnici močna kot konji, so ljudje od nekdaj verjeli, kar ne preseneča, saj na odru lebdijo kot vile in stopicajo po špicah. Ena izmed takih se je rodila rdeči istrski zemlji.

sopotnik tudi zunaj odrov. Skupaj sta nizala uspeh za uspehom na odrih, kot so londonsko gledališče Her Majesty's Theatre v Deshayesovi Le Rossignol, dunajsko Wiener Staatsoper v Die Nympe und der Schmetterling Pietra Campillija. Leta 1841 ji je direktor Pariške opere Léon Pillet odprl vrata slavnega gledališča, kjer je debitirala v pas de deux, ki ga je ustvaril Perrot v sklopu opere »La Favorita« Gaetana Donizettija.

VILINSKA GISELLE

Nad Carlotto Grisi ni bil očaran le odrski mentor in soplesalec, njeni gibi so spodbudili tudi ustvarjalno žilico uglednega francoskega pisatelja in umetnostnega kritika Théophila Gautiera, ki je v njen videl utelešenje mitoloških vil slovanskega izročila, o katerih je bral v romanu »De l'Allemagne« Heinricha Heineja. Leta 1841 se je odločil, da bo začel pisati balet z naslovom »Les Wilis. Balet«. Sprva je omahoval, ker se je bal, da bi si lahko uničil ugled romanopisca, saj naj bi bila tematika plitka in minljiva. Zagon je morda dobil v vrsticah pesmi Victorja Hugoja, Fantômes, ki so prepričali o literarnem dostojanstvu vsebine, opustil je vse zadržke, malo pa ga je najbrž gnala želja, da bi Carlotta osvojil, čeprav se je kasneje poročil s sestro Ernesto, prav tako baletko. Rojstvo Giselle je bilo zelo hitro. Takoj ko je bilo pisanje libreto zaključeno, ga je uglasbil Adolphe-Charles Adam, uveljavljeni skladatelj glasbe za opero in balet. Koreografija je bila zaupana Jeanu Coralliju, za korake primebalerine pa je poskrbel sam Jules Perrot. Eden od nosilnih stebrov repertoarja plesa, ki v sebi povzema vse slogovne, tehnične in izrazne prvine klasično-romantičnega baleta, je ugledal luč v pariški Opéra National de Paris je 28. junija 1841. Za

dvaindvajseti rojstni dan je Carlotta Grisi prvič nastopila v vlogi Giselle, skupaj z Lucienom Petipo v vlogi Albrehta. Poleg plesnih so do izraza prišle njene pantomimske sposobnosti v prvem in lirične v drugem dejanju. Balet je bil neverjeten uspeh, takšen, da še danes skoraj vsaka balerina sanja biti Giselle, medtem ko so Grisijevi, katere se je prijel nadimek »la Carlotta«, koreografi sestavljali vloge po meri, zato da bi se lahko najbolje izrazila v vsej svoji čarobnosti. Če ima Ana Pavlova svojo torto, ima Carlotta nekaj svojih baletov. Giselle je očarala tudi britansko občinstvo gledališča Her Majesty's Theatre, Grisijeva je nato tam redno nastopala vse do leta 1850. Njena posvetitev olimpu baleta, potrjena z vlogama v »La Péri« Jeana Corallija in »La Esmeralda« Julesa Perrota, je bila tudi zelo donosna. Na pariško Opéro jo je vezala pogodba z visokim honorarjem in svobodo pri nastopanju na drugih odrih. Leta 1845 si je oder delila z Mario Taglioni, Fanny Cerrito in Lucile Grahn v »Pas de quatre«. Perrot, avtor koreografije, je zanimanje publike vnel tudi z namišljenim rivalstvom med zvezdicami romantike. Od leta 1850 je plesala v Rusiji, kamor je pripeljala Giselle in ostale pariške in londonske uspešnice, s Perrotjem kot mojstrom baleta (maitre de ballet) v Bolshoi Kamennyj teatra v Sankt Peterburgu pa tudi nove vloge. Zadnja publika, ki jo je imela srečo videti v živo, je bila varšavska leta 1833. Pri štiriinidesetih je Carlotta Grisi obesila špice na klin zaradi nove ljubezni, princa Léona Radziwilla, domovanje si je ustvarila v razkošnem penzionu v vili Saint-Jean blizu Ženeve, kjer je živel s hčerama in prijatelji do smrti leta 1899. Vsekakor »la Carlotta« živi na odrih vsega sveta, njena Paquita, junakinja istoimenskega baleta, naj bi bila nepozabna.

NEAPELJ, MESTO LJUBEZNI

Prava prelomnica pa je Carlotta Grisi čakala na turneji s plesnim ansamblom leta 1833. V Neaplju je spoznala Julesa Perrota, koreografa številnih mojstrov, ki danes veljajo za klasike baleta. Srečanje je bilo usodno za oba, Perrot je bil očaran nad mlado baletko, njenim talentom in milino, postal je njen učitelj in življenjski

ŠTUDIJ LOGISTIKE IN PROMETNIH TEHNOLOGIJ

S prof. dr. Elen Twrdy in doc. dr. Bojanom Beškovnikom smo se pogovarjali o študijskih programih logistike in prometnih tehnologij ter o prednostih študija na Fakulteti za pomorstvo in promet. Zelo pomembno je, da so diplomanti takoj zaposljivi.

Na Fakulteti za pomorstvo in promet Univerze v Ljubljani imajo dva študijska programa prve stopnje, ki sta povezana z logistiko in transportom. To sta Univerzitetni študijski program Tehnologija prometa in logistika in visokošolski strokovni program Prometna tehnologija in transportna logistika. Programa sta si podobna, vendar je na univerzitetnem študiju večji poudarek na teoretičnih predmetih, saj jih skušajo pripraviti na to, da bi šli na drugo stopnjo. »Sektor logistike se zelo hitro razvija in potreba po kadrih je velika. V Evropi so ugotovili, da primanjkuje strokovnjakov s tega področja, ki bi pomagali pri pripravi vseh smernic, ki jih bomo v naslednjih letih potrebovali, če bomo hoteli biti okoljsko, energetske učinkoviti,« pojasnjuje prof. dr. Twrdy.

KATERA ZNANJA PRIDOBIMO ŠTUDENTJE LOGISTIKE?

Po besedah prof. dr. Elen Twrdy jih naučijo, kako logistika deluje, »kaj sploh pomeni, da se ukvarjaš z logistiko, kaj pomeni, da načrtuješ logistiko, kako na eni strani upoštevati zahteve prevoznikov oziroma kupcev, na drugi strani pa prodajalcev. Razumeti morajo tehnične in tehnološke zahteve trga, stroške, vse bolj pomembne so okoljevarstvene zahteve. Pojasnimo jim ekonomski vidik, da nimamo praznih voženj ter da se transport združuje, da se zmajšujejo cestni prevozi ter povečujejo alternativni (železnice, ladje).« Ob logistiki prevoza blaga pa močno poudarjajo logistiko prevoza potnikov, ki predstavlja tudi v Sloveniji veliko težavo. Pri tem izpostavljajo sisteme P+R, car sharing, saj je to že trend oziroma smernica v pametnih mestih. Na koncu dobijo študentje znanje in poznavanje celotne logistične verige. »Od tega, da razumejo delovanje posamezne prometne panoge, da razumejo lastnosti infrastrukture, potem imamo po panogah transportna sredstva, skladišča in pripadajoče procese, terminale in vse ekonomske predmete, ki pridejo zraven, omogočajo razumevanje povpraševanja in ponudbe. Tako lahko diplomant v podjetju sestavi celoten proces, ga razume in lahko dela bodisi samo v nabavnem delu ali tistem zaključnem, distribucijskem, v skladiščnem segmentu. Tisti, ki nadaljujejo s študijem na magistrski študij, razumejo delovanje logistike še z druge perspektive, se pravi, kako voditi in preoblikovati procese v podjetju,« še zaključijo prof. dr. Elen Twrdy.

PRAKSA JE DEL IZOBRAŽEVANJA

Doc. dr. Bojan Beškovnik pojasni, da vključujejo logistična podjetja v delo v dveh segmentih. »En del je, da se skušamo z njimi povezati, potem imamo ogleda in gostovanja strokovnjakov, ekskurzije. Potem je pa tu obvezna praksa. V tretjem letniku imamo v zadnjem semestru obvezno prakso v podjetju. Študentom skušamo že mi poiskati stike oziroma se nam podjetja pogosto predhodno oglasijo, ker si želijo dobiti študenta ob zaključku študija, ki potem pri njih nadaljuje uvajanje skozi absolventski status in potem v zaposlitev,« pojasnjuje doc. dr. Beškovnik in doda, da zadnji podatki kažejo, da imajo zelo dobro zaposljivost zadnjih nekaj generacij, celo eno izmed boljših. Na trgu je veliko povpraševanje po logističnih delavcih, zato je študij logistike še toliko bolj zanimiv med mladimi.

KAKŠNA JE NAPOVED ZA LOGISTIKO V PRIHODNOSTI?

Kot sta nam pojasnila oba sogovornika, je težko karkoli napovedati. V tem času se veliko dela na »zadnjem kilometru«, končni distribuciji, ker se za promet bolj ali manj mesta zapirajo. »Želeli bi imeti čista mesta, brez avtomobilov, torej bi bila dostava drugačna, kot smo je bili vajeni do zdaj, temu sledi tudi dostava manjših pošilk, kako se bo to dostavljalo, saj ne bo več možno s kombijem

ali kamionom kamorkoli, tako da se bo na tem segmentu veliko stvari spremenilo in študente vključujemo v takšne projekte, podajamo jim znanja, kaj se dogaja, kakšni bodo trendi, da bodo pripravljeni, ko bodo začeli z delom. Pomembno je, da spoznajo tehnologije, nove sisteme in njihovo delovanje. Težko je napovedati, kakšni bodo trendi, zagotovo pa je, da se bo potrebovalo mlade in sposobne kadre, ki se bodo ukvarjali s tem za družbo in gospodarstvo izredno pomembnim sektorjem – z logistiko in prometom. «je pojasnila prof. dr. Twrdy. Doc. dr. Bojan Beškovnik je ob tem dodal, da lahko v tem trenutku napovedi združimo na kratkoročne in dolgoročne. Povedal je, da je v EU trend pomanjkanja voznikov in mednarodne študije izpostavljajo dolgoročne težave. Dolgoročno gledano se bodo lahko ponastavile oskrbne verige, z iskanjem dobaviteljev bližje proizvodnji oziroma končnemu trgu. Potrebne bodo nove investicije v logistično infrastrukturo, prometnice, koridorje. Nadaljnja avtomatizacija v logističnih procesih, digitalizacija, sledljivost so le nekatere dolgoročnejsše smernice razvoja. »Kratkoročno so zagotovo pomemben dejavnik cene in tovarni prostor, saj vplivata na celotno dobavno verigo. V zadnjem obdobju so se cene izjemno povišale. Ključna težava je tudi prezasedenost terminalov, danes recimo v jadranskih pristaniščih kontejnerske ladje čakajo na prosti vez od dva dva do tri dni, česar ne pomnim v zadnjih 20 letih, ko sem bil v gospodarstvu. Če pogledamo drugje po svetu, je še dosti huje, čakajo tudi desetkrat toliko časa. Na vzhodni obali ZDA tudi po 20 in več dni, nekatere ladje celo 40 dni,« še razloži doc. dr. Beškovnik. In kje je rešitev? Po njegovih besedah je težava v časovnem ciklu, zato tega ni mogoče rešiti hitro. Če ladjar želi novo ladjo, potrebuje približno dve do tri leta, da jo dobi. Kot je še dejal, smo bili očitno predolgo v strahu zaradi prejšnje gospodarske krize in nihče ni želel delati na veliko, saj so bili ladjarji še pred dvema letoma v rdečih številkah. Zaostanki v proizvodnji in dobavah kot posledica COVID-19 pandemije se želijo v kratkem obdobju nadoknaditi. »Kdo bi si takrat upal napovedati in naročiti 10 največjih ladij. Danes pa si to lahko privoščijo, naročila so, vendar kratkoročno gledano verjetno v tem letu nekega velikega premika ne bo. Morda v drugi polovici leta, kakšen premik pa bo, je negotovo napovedati.«

Samanta Coraci

»NAUČITI SE MORAMO SODELOVATI IN NE TEKMOVATI«

Društvo Anbot sestavljajo različni posamezniki, ki jih bogatijo različne kulture, jeziki in znanja. Njegovi začetki so pestri, saj je delovalo že dve leti pred uradnim začetkom leta 2003. Njihova osnovna dejavnost je restavratorstvo starih predmetov, z odprtimi rokami pa sprejmejo vsak izziv in nova znanja.

Ravnate se po afriški filozofiji Ubuntu. Kako ste jo vpeljali v delovanje društva? Kaj je temelj te filozofije? Jo lahko prosim pojasnite?

Natalija Planinc: »Filozofija Ubuntu je to, da sam nisi nič. Najprej moraš delati zase, da si ti sam zadovoljen, potem pa najti somišljenike, da s sodelovanjem delaš tudi za druge. To nam v Anbotu uspeva že vsa leta, saj smo naše delo in našo filozofijo kot primer dobre prakse in Istro predstavljali v Bruslju, v Bosni in Hercegovini, v Srbiji, Italiji itd. K vsakemu projektu, ki smo si ga zadali, je vsak prispeval svoje veščine in znanja, zato so bili naši programi vedno bogati. Filozofija Ubuntu se v Anbotu udejavanja skozi sodelovanje s skupnostjo. Članom društva je zelo pomembno tako medgeneracijsko sodelovanje kakor kakovost življenja v tretjem življenjskem obdobju. Ko smo imeli še sedež na Župančičevi ulici, smo dobili idejo, da bi povabili otroke in naredili praznovanje Župančičevega rojstnega dne. Vsak otrok je tako dobil vabilo iz daljne dežele, pri čemer nam je bilo pomembno, da smo v ta projekt vključili starše, da vejo, kdo je društvo Anbot. Prav tako smo sodelovali na solinarskem prazniku oziroma prazniku Sv. Jurija, zavetnika našega mesta, ki je najpomembnejši dan za Pirančane. Člani društva smo obiskali vsak dan eno šolo v Piranu, Luciji, Sečovljah in italijansko šolo, kjer smo skupaj z otroki in učiteljicami na dvoriščih šol izdelovali girlande iz bršljana. Na zadnji dan pa smo vsi prostovoljci – ksodelovanju smo povabili ne samo mlade, ampak vse meščane, da se je vedelo, da je praznik Sv. Jurija – obešali girlande po Piranu.«

Najdemo vas na Tartinijevem trgu. Kako so vas sprejeli domačini?

Natalija Planinc: »V društvu Anbot smo dobromisleči ljudje in mislim, da so domačini začutili, da želimo narediti nekaj dobrega za to mesto. Leta 2007 smo naredili mozaik našega zavetnika, ki danes krasi župnijski vrt, obnovili smo župnijska in sodnijska vrata, škure na svetilniku itd. Vsaj enkrat na leto nekaj naredimo, zato da mesto vidi, da delamo dobro.«

Počnete pa vrsto različnih dejavnosti. Lahko na kratko opišete, kaj vse počnete v društvu?

Tatjana Uršič: »Kakšni smo in kako smo prepoznavni, je že povedala Natalija, nadaljujemo pa z rednimi in občasnimi aktualnimi dejavnos-

Vodenje društva Anbot je Natalija Planinc (desno) predala kolegici Tatjani Uršič

tmi. Naše glavne aktivnosti so restavratorstvo, obnavljanje pohištva, kaligrafija, mozaiki, zelišča, gastronomija, prirejamo raznovrstne aktualne razstave. Pri našem delovanju pa je v ospredju medgeneracijsko sodelovanje, saj smo prisotni povsod – od vrtcev do univerz in domov za starejše. Povabimo jih na aktivnosti, na katere se odzovejo in tudi mi se odzovemo, ko nas potrebujejo. Organiziramo tudi različna predavanja, saj je pomembno, da se vseživljenjsko izobražujemo in negujemo svoje potenciale, saj imamo v društvu člane, ki so strokovnjaki na različnih področjih. Zelo radi potujemo tudi na strokovne ekskur-

Med obiskovalci Anbotovih sejmov je bilo največ zanimanja pletenja istrskih košar. Foto: Ubald Trnkoczy.

zije – zadnji dve leti seveda nekoliko manj – ker spoznavamo tudi naravno in kulturno dediščino drugih krajev, povezujemo se in sodelujemo tudi z drugimi društvi – tako domačimi kakor iz drugih držav. Skrbimo tudi za zdrav način življenja, zato sodelujemo tudi z zdravstvenim domom. Vsako leto sodelujemo tudi na eni do dveh čistilnih akcij, bodisi očistimo obalo, ulice Pirana, skratka smo tam, kjer nas potrebujejo. Poleg vseh naših vsakoletnih tradicionalnih projektov, veliko sodelujemo tudi na različnih dobrodelnih akcijah.«

Danes živimo v časih, ko se svet vse premika hitreje. Življenjski ritem je vse hitrejši, smo »ujetniki« hitre proizvodnje in še hitreje potrošnje. Kako se na staro kulturno dediščino in star način življenja odzivajo mlajše generacije, ki odraščajo v današnjem svetu?

Tatjana Uršič: »Kadar pristopijo mladi in vidijo, kaj delamo, so navdušeni, žal pa ne ostanejo. Radi poprimemo za delo, ne pa stalno članstvo, ker je njihov življenjski ritem nekoliko drugačen. Ena od izkušenj pa je, da smo lani in predlani za srednješolce v dijaškem domu v Portorožu organizirali popoldanske delavnice – dekleta so se prijavila za mozaik, fantje pa za restavratorski krožek. Ko so se sprostili, so uživali v delu.« Natalija Planinc: »Vsa društva sem tudi pred leti nagovorila, da bi morali v svoj program delovanja nameniti vsaj en dan v letu za otroke in mladostnike. To sem tudi vsa ta leta izvajala v našem društvu, kar se nam pozna, saj otroci in mladi radi pridejo, samo priložnost jim je treba dati. Zame so svetla točka ribiško društvo Oradela Piran, ki otroke učijo loviti ribe.«

Koronavirus je družjenje in dogodke nekoliko ustavil, pa vendar, kakšne projekte načrtujete v prihodnosti?

Tatjana Uršič: »V prihodnosti načrtujemo vse dejavnosti, ki jih izvajamo že vsa leta, seveda jih bomo prilagodili prihodnjim razmeram. Poleg zdaj že tradicionalnih dejavnosti, pa sprejemamo tudi nove izzive.«

Kako lahko vsak izmed nas vsak dan živi po Ubuntu filozofiji?

Natalija Planinc: »Ubuntu filozofija je že vtkana v življenje vseh nas, vendar se je ne zavedamo. Spoštovati je treba vsakega posameznika in treba je med seboj sodelovati, ne pa tekmovati, ker ne moremo živeti sami.«

MARA AMBROŽIČ, OBALNE GALERIJE PIRAN

Sonja Knežević

Z odličnimi projekti in sodelovanji z umetniki iz vse Slovenije in širše se Javni zavod Obalne galerije Piran znašel med najbolj prepoznavnimi galerijami v Sloveniji.

Razstava Nataša Segulin - Lumen

Mara Ambrožič Verderber je decembra 2020 prevzela vodstvo v Obalnih galerijah in takrat so zaživeli številni zanimivi projekti.

Kako pogosto ustvarjate nove projekte v Obalnih galerijah in katere projekte iz lanskega leta bi izpostavili?

Ustvarjanje projektov, snovanje dogodkov in izvedba razstav so osrednje dejavnosti v galerijskem življenju, to pa navadno poteka skozi vse leto.

Izpostavila bi vse, saj smo skupaj s strokovnim kolektivom kustosinj lani uspešno uresničili vse načrtovane razstave (skupaj 27) in beležili visoko odmevnost pri vseh dogodkih (več kot 40). Osebnost pa menim, da je bilo 2021 leto uspehov jubilejnega kiparskega simpozija Forma viva Portorož.

Kot nova direktorica pripravljate tudi nove vsebine. Ali lahko poveste kaj več o programu za leto 2022?

Krepili bomo sodelovanje z drugimi sorodnimi domačimi in tujimi institucijami ter s posamezniki, pa tudi z lokalno skupnostjo umetnikov in umetnic, ki jim letos namenimo posebno pozornost. Lahko napovem, da bomo v naših razstaviščih letos razstavljali priznana imena, kot so Marjetica Potrč, Marina Gržinić, Aina Šmid in Nemanja Cvijanović.

Katere projekte lahko pričakujemo v februarju?

Naš prvi razstveni projekt v februarju je posvečen domačinu Emilu Memonu, pop-konceptualnemu umetniku in glasbeniku, ki je skoraj 40 let živel in

Razstava Veljko Tominc - Boxis

ustvarjal v New Yorku, ko je bil ta najbolj zanimiv in avantgarden. V Obalnih galerijah Piran bo imel prvo strnjeno predstavitev v Sloveniji, kar nas zelo veseli.

Pod zaščitno znamko Prešernovanja OGP 2022 bomo letos že drugič zapored na praznični dan slovenske kulture ponudili vseslovenski projekt. Tokrat z naslovom Dediščina v mojem kraju, namenjen otrokom in mladostnikom iz vse Slovenije. Dogodek bo potekal v Kopru, Portorožu, Piranu in Ankaranu.

V februarju, prav v duhu priprav na državni kulturni praznik, sledi postavitve skulpture portugalskega umetnika Maria Lopesa v Ankaranu. Kip bo postavljen na zelenici ob mestni tržnici 3. 2. 2022, kjer bo ob 11. uri potekala protokolarna predstavitev in zdravica s posebno serijo vina malvazije Forma viva 60 let v prisotnosti predstavnikov Občine Ankaran.

Ali ste v sodelovanjih na mednarodni in nacionalni sceni imeli priložnosti delati tudi z nekaterimi »zelo« znanimi umetniki?

Lahko rečem, da sem imela stike z vsem svetom umetnosti. Spoznala sem izjemne osebnosti iz tega sveta, s katerimi sem sodelovala in tudi priateljela. Dolga leta sem v Benetkah delala z Milančanko Angelo Vettese, od katere sem se veliko naučila.

Pripravljala sem razstavo z Yoko Ono, vdovo Johna Lennona in njunim sinom, razstavo Rebecce Horn in Kim Sooja. Sodelovala sem pri izvedbah projektov Cornelie Lauf, Antony Muntadasa, Bifo Berardija. Skoraj pet let sem bila docentka in asistentka Marte Kuzme, dekanje

Akademije za umetnost na Univerzi Yale v ZDA. Poleg naštetega pa moram izpostaviti tudi nekaj znanih slovenskih umetnikov in umetnic, s katerimi sem vedno v stiku. Recimo Tobias Putrih (Prešernov nagajenec), Jaša Mrevljeta, Meta Grgurevič in Jasmina Cibic.

Kakšen je odnos do umetnosti v Sloveniji v primerjavi z drugimi državami, v katerih ste delali?

Odnos do sodobne umetnosti je v zahodnem svetu, kjer sem študirala in delala, dejansko doživel strukturne spremembe brez primere zlasti med letoma 2008 in 2011, tj. med finančno krizo in poznejšimi svetovnimi naložbenimi in razvojnimi načrti. Umetnost ni le osamljen otoček v ekonomiji vsakdana, saj danes v svetu predstavlja enega od treh glavnih gospodarskih sektorjev zlasti v evropski ekonomiji, če se navežem na EU poročilo Ehler-Morgano iz leta 2018. V Sloveniji so te spremembe ponekod že v teku, ponekod pa jih bo nedvomno prinesel veter novega tisočletja. Želimo si in osredotočeno delamo na tem, da bodo Obalne galerije Piran pionirke tudi tega novega časa.

Forma viva Portorož

Tomaž Perovič

NAD OBALO SE JASNI

Več kot pogovorni večer. Pogrešamo humor, bistre in jasne misli ter dobro glasbo.

V četrtek, 27. januarja ob 20.00 bodo na velikem odru Gledališča Koper Ksenija Benedetti, Boris Cavazza in Aleksander Zadel poskrbeli za to. Z njimi se bomo pogovarjali o tem, kako se znajdejo v življenju, zaznamovanem s pandemijo, novimi pravili obnašanja in starimi, a vedno bolj zaostrenimi političnimi prepiri. Za humor skrbi tokrat stand up komik Klemen Bučan, za glasbo pa ansambel Tonija Puricha s Teom Collorijem in Caterino Stanisci.

Na koncu nam bo Igor Štamulak povedal še, kako se počuti po dobri uri gledališke predstave, v kateri se nad njim duševno in telesno izživljata njegova soigralca. Gostitelj večera bo Tomaž Perovič.

Dogodek je plod sodelovanja med Gledališčem Koper in časnikom Obala plus. Medijski pokrovitelj je Radio Capris.

Vstopnice lahko rezervirate do četrтка, 27. januarja 2022, do 12.00 po telefonu 05 6624280, elektronski pošti info@gledalisce-koper.si ali jo kupite na večer dogodka pri gledališki blagajni. Za vse obiskovalce bo organiziran tudi prevoz z Art busom, ki odpelje s piranske avtobusne postaje v četrtek ob 19.00 in se po predhodni najavi ustavi na vseh lokalnih postajališčih. Prijave sprejemamo na elektronski naslov maona@maona.si in telefonsko številko 031 630 680.

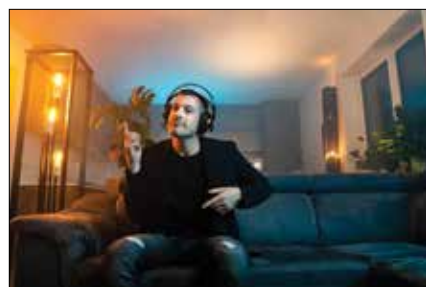

OBALA[®] plus

časopis in portal
s pogledom na morje

Gledališče
Teatro Koper
Capodistria

 radio capris

Nina Ločniškar

CATERINA STANISCI

V četrtek bo v Gledališču Koper igrala s Teom Collorijem in Tonijem Purichem tudi mlada tržaška basistka.

Med glasbenicami bas kitara ni najbolj priljubljen oziroma pogost instrument. Od kod ideja oziroma ljubezen do tega instrumenta?

Rojena sem v glasbeni družini in starši so me navdušili nad funk glasbo, kjer se brez bas kitare ne pleše! Vsekakor me je za bas navdušil oče, tudi sam basist.

Prosim, če na kratko predstaviš svojo glasbeno pot?

Pri šestih letih sem začela igrati kitaro, kasneje pa klavir. Sprva samo klasično glasbo, potem pa tudi modernejši zvrsti. Pri sedemnajstih sem končno spoznala, da je igranje bas kitare moja strast, pred tem sem začela še peti. V domačem Trstu so me kmalu zatem povabili v funk skupino, šele v Sloveniji pa sem se s profesionalnimi glasbeniki izpopolnjevala na višjem nivoju, tako da sem začela redno koncertirati kot basistka in pevka obenem.

Kakšno zvrst glasbe najraje igraš? Kaj poslušaš?

Uživam v igranju različnih glasbenih slogov – med njimi najbolj v funku, seveda tudi popu, reggaeju ipd. Manj me privlači rock, čeprav sem rasla ob zvokih Deep Purple in Led Zeppelin. Zelo rada poslušam fusion glasbo, npr. Weather Report, obožujem Stevieja Wonderja, poslušam pa tudi elektronsko glasbo ali pa mešanico vsega, kot so Jamiroquai, The Knive in predvsem glasbo iz sedemdesetih.

Verjetno je bas v zadnjih desetletjih najbolj populariziral Flea iz Red hottov. Kdo so

tvoji najljubši basisti?

Seveda je Flea odlični basist in vsi ga imamo radi, ampak moj idol je Jaco Pastorius, zaljubljena pa sem v Richarda Bona.

S katerimi slovenskimi glasbeniki bi rada sodelovala?

Mogoče z Magnificom ...

V katerih zasedbah redno nastopaš?

Sodelovala si z Blue Angel Gang, Milliza, imaš tudi solo projekte, kjer tudi poješ ...

Poleg Blue Angel Gang je Milizza tisti projekt, ki smo ga zelo lepo zastavili – gre za tribute band Stinga in The Police, tako da uživam v vseh različicah. Kot solistka se ne vidim, ker se najraje posvečam bas kitari in so trenutni projekti odlična mešanica tega, kar mi je najljubše.

Sodeluješ tudi z italijanskimi glasbeniki ali raje s slovenskimi?

Za zdaj nimam italijanskih sodelovanj, ker je tudi covid-19 marsikaj prekinil, ampak bomo videli v bodoče.

Se ukvarjaš izključno z glasbo?

Imam to srečo, da je mož zaposlen, tako da se sama lahko ukvarjam izključno z glasbo.

Kako sta za glasbenico minili zadnji dve leti, ko je bilo nemogoče igrati glasbo v živo pred občinstvom? Je zdaj nastopanje s koncerti bolj pogosto?

Na srečo sem vsako poletje, kljub omejitvam, veliko igrala po Sloveniji, za kar se moram zahvaliti svojemu bobnarju in vodji, Tomiju Purichu. Sicer pa je v zadnjih dveh letih zame največja sprememba to, da sem zanosila in postala mama, tako

da sem najbolj zaposlena s svojo hčerko.

Splošna situacija je še danes daleč od normalne, saj se v Italiji dogaja veliko nesmiselnih stvari – po eni strani je omejen obisk kulturnih ustanov, po drugi pa so polni stadioni na nogometnih tekmah. Vsi upamo, da se bo mogoče življenje počasi vrnilo na stare tire.

Rada nastopaš na Obali? Kam naj se zatečejo ljubitelji dobre glasbe pri nas?

Na Obali zelo uživam in je vedno odlično. Pridite nas kdaj pogledat v Caffè Galerio v Piran, ki vedno ponuja odlično glasbo in kakovostno zabavo.

Zakaj meniš, da je manj basistk (vsaj zdi se, da jih je)?

Na žalost to drži, želela pa bi si, da ne bi bilo tako. Zdi se mi, da je v glasbenem svetu nekako obveljalo, da ženske nismo tako sposobne kot moški in to je narobe.

Težko vprašanje, ampak glede na to, da je tudi kitaristov več moških kot žensk, je stvar zelo podobna. Bas kitara ni najbolj priljubljen instrument na svetu, ampak po mojem mnenju je to napaka. Poskusite odstraniti bas iz katerekoli pesmi in takoj boste razumeli njegovo pomembnost!

Kje te lahko naši bralci slišijo v bližnji prihodnosti v živo?

Zelo kmalu in zelo blizu – vidimo se v koprskem gledališču v četrtek, 27. januarja.

MEDITERANSKA JE »IN«, KETONSKA JE ŽE »OUT«

Preverili smo, kaj bo »in« in kaj bo »out« na področju prehranjevanja v letu 2022 ter kakšne so nevarnosti različnih čudežnih diet in komu naj zaupamo v poplavi vseh informacij.

Pravijo, da je iskanje prave diete kot iskanje pravega partnerja. Poskušaš in poskušaš, dokler ne najdeš tistega, ki ti najbolj ustreza. Čeprav je to le šala, pa je zagotovo začetek leta tisti čas, ko je iskanje najbolj hitre, učinkovite, zdrave in najbolj »in« diete še kako aktualno. Kdo se ne bi rad znebil kakšnega odvečnega prazničnega kilograma, se vsaj deloma očistil odvečnih maščob, alkohola in vsega nezdravega, česar je bilo med prazniki preveč?

Američani so že pred koncem leta objavili lestvico najbolj in najmanj priljubljenih diet v naslednjem letu. Po njihovih raziskavah sodeč, naj bi keto oziroma ketonska dieta, ki je bila zadnjih nekaj let zelo priljubljena, postala vse manj popularna. Diplomirana dietetičarka in ustanoviteljica spletne strani Dietetik priporoča Katja Simić ob tem izpostavi zanimivo dejstvo, da je ketonska dieta v osnovi medicinska ali klinična dieta, ki je bila ustvarjena za pomoč posameznikom z epilepsijo. »V grobem gre za to, da telesu odvzamemo ogljikove hidrate, ki jih nadomestimo z višjimi vnosi maščob, kar spremeni naš metabolizem. Telo pride v t. i. ketozo, kjer kot primerni vir energije ne uporablja več glukoze oziroma krvnega sladkorja, ampak

ketonska telesa, ki nastajajo iz maščobnih kislin,« pojasnjuje in dodaja, da tako prehranjevanje na dolgi rok ne pokrije potreb po hranilih, ki jih potrebuje naše telo, kar ima lahko škodljive posledice.

Diet, ki izključujejo posamezna živila ali celo cele skupine živil, je veliko. »Posamezniku bi to moralo biti opozorilo, saj dieta, ki obljublja čudežne in hitre rešitve, zahteva hude, praktično nemogoče omejitve ter vse stavi na eno vrsto hrane, pa naj bo to edina prava ali pa največja sovražnica ..., ni prava dieta,« je jasna sogovornica. Na dolgi rok namreč potrebujemo vsa hranila: ogljikove hidrate, beljakovine, maščobe, vitamine in minerale ter tudi prehransko vlaknino in vodo.

KAJ PREDVIDEVAJO AMERIŠKE PREHRANJEVALNE SMERNICE ZA LETO 2022?

Kot najbolj »in« sestavine, ki naj bi ugodno vplivale na zdravo prehrano v letu 2022, Američani omenjajo t. i. superživilo ašvagando, sadež yuzu in hibiskus. Ašvaganda je indijski ginseng, ki se v ajurvedi uporablja že dolgo. Je močan antioksidant, ki deluje protivnetno, poleg tega pa naj bi imel še veliko drugih pozitivnih učinkov. Juzu ali yuzu pa je križanec med limono in sladko pomarančo, ki

je priljubljen na Kitajskem, Japonskem in v Koreji, zadnje čase pa vse bolj tudi v drugih predelih sveta. Velja namreč za izredno hranljiv, a nizkokaloričen sadež, ki naj bi imel številne blagodejne učinke. Hibiskus je rastlina, ki so jo poznali že stari Egipčani in čeprav jo večina med nami povezuje s čajem, ima hibiskus tudi številne druge dobre lastnosti, zato naj bi bil v letu 2022 vse bolj prisoten tudi v kuhinji kot dodatek k sadnim namazom, jogurtu in drugim omakam. Tudi v novem letu naj bi se uživalo veliko probiotikov, ki vplivajo odlično ne samo na črevesno floro, ampak na vse telo. Kislo zelje, kefirji, jogurti, kombuča in probiotiki v obliki prehranskih dopolnil naj bi bili v letu 2022 še bolj vključeni v našo vsakdanjo prehrano. Sicer pa se po zadnjih ameriških lestvicah med najbolj učinkovite načine prehranjevanja uvršča mediteranska dieta oziroma mediteranski način prehranjevanja, ki poleg nujne sestavine – oljčnega olja, vključuje veliko zelenjave, sadja in rib ter ob tem stavi še na temeljno vodilo mediteranskega načina prehranjevanja, ki je zmernost. Vse bolj priljubljeno pa naj bi bilo tudi fleksiterijanstvo, ki predvideva pretežno vegeterijansko prehrano, ki le občasno vključuje mlečne izdelke, meso, ribe in jajca. Fleksiterijanstvo je namreč skovanka med besedama fleksibilnost in vegeterijanstvo.

KOMU ALI ČEMU PRAVZAPRAV ZAUPATI?

V poplavi informacij, čudežnih receptov, raznoraznih izzivov in prehranskih dopolnil je danes težko biti kritičen in še težje se je odločiti, komu sploh še gre zaupati. Katja Simić pravi, da

Katja Simić

se za pomoč pri urejanju prehrane na Fakulteti za vede o zdravju Univerze na Primorskem izobražujejo dietetiki, ki delujejo kot zdravstveni delavci. Ti so za razliko od nutricionistov strokovno podkovani. »Nutricionist je popularen izraz, ki je k nam zataval iz tujine. Pri nas ni reguliran, tako se za nutricionista lahko okliče domala vsak, ki opravi določena usposabljanja,« poudarja sogovornica in dodaja, da se je že večkrat zgodilo, da so določene nepremišljene rešitve spravile ljudi v bolnišnico, ker jih nutricionisti niso obravnavali celostno in niso upoštevali nekaterih pridruženih telesnih stanj. Po njenih besedah je škoda lahko tudi nepopravljiva, zato se pred odločitvijo za prehranskega svetovalca dobro pozanimajte o njegovi usposobljenosti, širših znanjih in izkušnjah.

KO ČLOVEŠKA DOMIŠLIJA NIMA MEJA, ...

Za konec pa še o dietah, ki sodijo v kategorijo »saj ne more biti res«. Na lestvici najbolj čudaških diet se denimo znajde dieta levov, pri kateri se tako kot levi prehranjuje le dva do trikrat na teden, pa dieta lepotnega spanca, pri kateri spiš (Tudi s pomočjo uspavalnih tablet!) več, kot ješ, dieta z zrakom, pri kateri lahko razmišljaš o hrani, se o njej pogovarjaš, jo rišeš in slikaš, jesti pa seveda ne smeš oziroma lahko ješ le zrak. Takih in še bolj nenavadnih diet je na spletu veliko, seveda pa je v teh primerih namesto o kilogramih na tehnični veliko koristneje razmišljati o zdravi meri pameti.

Foto: Unsplash in Simona Kozim Simić

Naj vas ogreje
pooblaščen monter

PROTERM.IC
INŠTALACIJE & SERVIS

Čurin Igor s.p.
041/637-727
www.protermic.si

MideaGroup
humanizing technology

CLIVET
Home

Sphera EVO 2.0

SURVEILLANCE EKO SKLADA

TOP SYSTEM EFFICIENCY

ErP 55°C A++ L A+

Ustvarite si svoje podnebje s toplotnimi črpalkami **Clivet**.

- ✓ Split toplotne črpalke z integriranim bojlerjem sanitarne vode
- ✓ Split toplotne črpalke s stensko enoto
- ✓ Monoblock toplotne črpalke

META KOCJANČIČ, ZMAGOVALKA NATEČAJA NAJ SLOVENSKO PECIVO

»Sladko bi jedla za zajtrk, kosilo in večerjo,« pravi avtorica Potične torte in slovenska zmagovalka v lanskim decembrski Mercatorjevem natečaju za Naj slovensko pecivo. Pecivo treh finalistk, ki jih je izbrala strokovna žirija, je trgovska družba postavila na svoje prodajne police, zmagovalko pa so z nakupom izbrali kupci sami.

Meta je Primorka, dobro poznamo njeno mamo Orielo iz njihove gostilne Na burji v Novi vasi, še bolj verjetno njenega očeta, glasbeno legendo, pokojnega Danila Kocjančiča. Njun talent in ustvarjalnost imata različna obraza, skupna pa jima je ljubezen do lepega in skladnega.

ZGODBA POTIČNE TORTE

Morda ji tudi njegova glasba odmeva v sanjah takrat, ko se Meti prikazujejo nove slaščice. Noč ji prinese idejo, ko pa se »dober dan še zaspan, priplazi na plan,« Meta zamisli najprej zapiše in jih nato udejanja v kuhinji. Le malo njenih poizkusov je pristalo v smeteh. Tudi

takrat, ko je delala prve korake v svet slaščic, so bile njene sladice vedno dobre, čeprav na začetku morda ne tako estetske. V svet sladkega jo je popeljala nona, ki je rada pekla, na praznični mizi pa seveda nikoli ni manjkala potica. Nono je za 85. rojstni želela presenetiti z drugačno potico. Rozine so tako postale žele, orehe je namočila v kavo, spekla je biskvit, ga prelila s kremo in zamrznila: »Torta ima prav vse, kar ima potica, enake sestavine in začimbe, le veliko bolj mehka je in sodobna.« Nežna torta je najprej navdušila Meto, nato nono, recept pa se ji je zdel primeren za sodelovanje v natečaju. Zmage ni pričakovala, se je je pa neizmerno razveselila. Mercator je njeno

recepturo odkupil in Metina Potična torta je zdaj v trgovinah.

TARTINA IN DRUGE SLADICE

Njena doslej najbolj znana sladica je tortica Tartina, ki jo je v slaščičarni Central hotelov LifeClass v Portorožu, kjer je zaposlena kot slaščičarka, izumila ob 250. obletnici smrti piranskega glasbenega virtuozu, violinistu in skladatelja Giuseppa Tartinija. Njemu se je v sanjah izpisal njegov znameniti Vražji trilček, Meti pa tortica Tartina, v katero je pogumno vključila marmelado iz črnih oljk. Tudi sicer je Meta znana po svoji drznosti in v slaščicah rada prepleta neobičajne okuse, ki, združeni v celoto, tako kot glasba, ustvarijo harmonijo. V

sladice je že vkomponirala sir gorgonzolo, tudi ribe in rake, morski ježek pa, pove, ni bil ravno zmagovalna kombinacija. V slaščičarsko znanje, ki ga ni pridobivala po klasični, »šolski« poti, je vložila veliko truda, izobraževanja in tudi denarja za nakup dobrih slaščičarskih pripomočkov, brez katerih ne bi mogla narediti tako lepih dobrot. V kavarni in slaščičarni Central v Portorožu se je zaposlila leta 2018, po uspešno opravljeni avdiciji, v kar jo je prepričala sodelavka Loredana Černac. »Bilo je kot v filmu, prava avdicija. S seboj sem morala prinesiti svojo doma narejeno torto, pred komisijo pa sem morala speči še eno sladico. Moji sladici je preizkušalo kar deset kuharjev, bilo je kot na televizijskem Masterchefu, imela sem močno tremo, a sem bila sprejeta in sem se v teh letih res veliko naučila.«

NATANČNOST IN LJUBEZEN

Meta je tudi članica reprezentance kuharjev in slaščičarjev Slovenije, veseli se njihovih srečanj, ko na treningih skupaj kuhajo. Najraje sicer peče restavracijske sladice, kjer njena domišljija še dodatno razpre krila. Kaj vse je pomembno, da nastane dobra sladica? »Natančnost, res dobra tehničarica in mirna kri, saj na hitro ne uspe prav nič.« In kot je Danilo naslovil enega svojih albumov, Vse moje ljubezni, tako tudi Meta Kocjančič ne pozabi dodati, da je glavna sestavina vsake sladice res – Ljubezen.

Nataša Benčič, Radio Koper

Pisarna Solis – kjer vaše postopke vodimo v celoti oz. nadaljujemo tam, kjer ste vi obtičali in zadeve za vas izpeljemo do konca. Vedno.

Potrebujete naslov za registracijo vašega novega podjetja ali pa bi podjetje samo preselili na novi naslov? Virtualna pisarna je odlična storitev, kjer na našem naslovu registrirate vaše podjetje in že lahko pričnete s poslovanjem.

Pravni nasveti
Odškodnine, Izterjave
Sestava pogodb, Pritožbe, Prošenj
Državljanstvo R. Slovenije
Dovoljenja za bivanje / za delo - VIZE
Združitev družine
Najem prostora za sestanke
Fotokopiranje/skeniranje/tiskanje
Virtualna pisarna
Geodetske storitve

Težave s pridobivanjem ali z urejanjem ali dokumentacije? Z nami gre lažje. Vaša dokumentacija bo vedno brezplačno urejena.

Pisarna d.o.o. Pravno in poslovno svetovanje, Piranska cesta 2, Koper
Tel. 031 27 66 27 info@pisarnakoper.si www.pisarnakoper.si Fb: Pisarna Solis

PREVERJAMO URBANE MITE

Če je čokolada odgovor, je vprašanje nepomembno.

Prvi mesec novega leta je skoraj za nami, novoletne zaobljube so večinoma že pozabljene in prenesene v leto 2023, naše misli pa so že usmerjene k dogajanju v prihajajočem mesecu. Februar – kot slovenistka se ne morem (in tudi nočem) izogniti temu, da vas spomnim, da je to predvsem mesec, ko praznujemo dan kulture, Prešernov dan, zaradi katerega nam ni potrebno v službo, saj je 8. februar letos torek. Slab teden po tem pa bomo imeli »praznik«, ki smo ga, tako kot večino ostalih, prevzeli od tistih, ki živijo čez lužo. Govorim seveda o valentinovem oziroma dnevu zaljubljenec (prijazen opomnik: Prešernov dan pišemo z veliko začetnico, valentinovo pa z malo), ki ga vsako leto obeležujemo 14. februarja. Vrtnice, sporočila, večerje, vino, razvajanje v dvoje ... Svoje boljše polovice lahko razveselite z marsičim. Predvsem bodite domiselni in izvirni. Nekaj pa ostaja večna klasika, s katero ne morete zgrešiti in razveseli prav vsako žensko (in tudi moškega): čokolada. Izbor čokolad in čokoladnih bonbonov oziroma čokolatinov je v teh časih že tako pester, da se za vsakega nekaj najde: bela, temna, mlečna, ruby, z lešniki, s piškoti, s karamelom, s kokosom, za tiste bolj drzne pa s čilijem, s tartufi in tako dalje. Lahko bi še kar naštevale, saj je možnosti in okusov zares veliko. Lahko si privoščite tudi čokoladno vino, čokoladno kopel, masažo s čokolado ... Medtem ko se odločate, kaj boste izbrali, pa si preberite nekaj mitov in resnic o čokoladi.

1. Čokolada redi. Je in ni res. To je tudi največja težava, zaradi katere nas ob uživanju čokolade po navadi spremlja slaba vest, ampak kot pravijo, zmernost je lepa čednost. Prav vsaka hrana redi, če jo zaužijemo v prevelikih količinah. Če se prehranujete zdravo, čez dan pojedite veliko sveže sezonske zelenjave in sadja, skrbite za zadosten vnos tekočine, se vam košček ali dva čokolade ne bo nikjer poznal. Vemo pa, da je lažje govoriti, kot narediti.

2. Temna čokolada je boljša za naše zdravje. Res je. Čokolada, ki vsebuje višji delež kakavovih delov, ima tudi več antioksidantov (tudi več kot borovnice), mineralov, prehranskih snovi. Ravno antioksidanti (v tem primeru flavonoidi) pa uravnavajo naš krvni pritisk, znižujejo nivo slabega holesterola v našem telesu, po zadnjih raziskavah celo izboljšujejo vid. Že košček temne čokolade lahko zniža raven stresnega hormona pri ljudeh. To pa ne pomeni, da morate sedaj kupovati čokolado, ki vsebuje 99

odstotkov kakava. Dovolj je že, če je ta delež 50- odstoten. Poleg vseh naštetih prednosti pa zaradi nizkega glikemičnega indeksa tudi zmanjšuje apetit.

3. Čokolada povzroča karies. Čokolada sama po sebi ne povzroča kariesa. Težava je v sladkorju, ki je dodan čokoladi. Zato tudi v tem primeru poudarjam, da je boljša izbira temna čokolada, ki vsebuje manj sladkorja in je zato tudi bolj grenka. Vsekakor si je po uživanju čokolade priporočljivo umiti zobe ali vsaj izplakniti usta. Znanstveniki so v zadnjih letih celo ugotovili, da naj bi fosfopeptid, ki se nahaja v čokoladi, varoval pred nastankom zobne gnilobe.

4. Čokolada je afrodizijak. Moški, če ste stavili na to karto, vas moram žal razočarati. Čeprav je ta mit med nami zelo razširjen, pa so znanstveniki ugotovili, da čokolada nima nobenega vpliva

na spolno željo. Do 14. februarja je še kar nekaj časa, tako da se spomnite druge taktike.

5. Bela čokolada sploh ni čokolada. Res je. Bela čokolada ne vsebuje kakavovih delov, zato je ne bi smeli uvrščati med čokolade. Po evropski zakonodaji se lahko za čokolado šteje le hrana, ki vsebuje 2,5 odstotka suhih nemastnih kakavovih delov, ki jih bela čokolada ne vsebuje (vsebuje samo kakavovo maslo, sladkor, mleko, vaniljo in druge dodatke).

6. Čokolada povzroča akne. Ni res. Tudi v tem primeru težava ni v čokoladi, ampak v dodanem sladkorju in mleku, ki povzročata akne. Tisti, ki imate s tem težave, brez slabe vesti raje izberite temno čokolado, ki vsebuje manj dodanega sladkorja in mleka. Akne pa se sicer pojavijo zaradi vpliva hormonov in stresa.

Še nekaj zanimivosti o čokoladi:

- Čeprav je Kolumb prva kakavova zrna v Evropi prinesel že leta 1502, so prvo tablico čokolade v Evropi izdelali šele leta 1848.
- Kakavovec potrebuje pet let, da se na njem razvijejo prvi plodovi.
- Na posameznem kakavovcu letno dozori okoli

1000 kakavovih zrn, kar zadostuje za izdelavo približno enega kilograma čokolade.

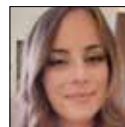
- Največ čokolade zaužijejo prebivalci Velike Britanije, in sicer kar 11,5 kilograma na prebivalca letno.

(Vir: www.prehrana.si)

Čeprav bo valentinovo že čez dobra dva tedna,

pa ne pozabite, da lahko svoje boljše polovice razvajate vsak dan v letu. Naredite čokoladno presenečenje na lep navaden sončen dan sredi septembra – uspeh zagotovljen, pa še kakšna solzica sreče bo zraven pritekla.

Manca Hribovšek

NOVASOL

Vaš partner pri oddaji privatnih namestitev

Gostje iz cele Evrope iščejo svoje sanjske počitnice

Najboljši sobodajalci si zaslužijo najboljše goste

Si želite več rezervacij? Preberite si več o naših konceptih

NOVASOL sodeluje z približno 60.000 ponudniki počitniških hiš in apartmajev, ki izražajo osebno noto vsakega posameznega lastnika. Naš cilj je usmerjen v učinkovito trženje vašega objekta. Vaš počitniški objekt nam veliko pomeni. Le na tak način lahko vanj privabimo številne goste, ki bodo cenili vašo namestitev v enaki meri kot jo mi sami.

Pridružite se nam še danes!

Za vse dodatne informacije nas lahko kontaktirate:

Maestral d.o.o. - Partner office
 Belokriška cesta 999 Portorož 6320
 Phone +386 5 6746502
 GSM +386 41 681626
 andrej.babnik@novasol.com
www.novasol.com | www.dansommer.com | www.cuendet.com

An Awaze Company

INDIJC HOČE U BRONX: IGRA O (NE)SPORAZUMEVANJU

Prví teden novega leta prinaša tretjo premiero Gledališča Koper v sezoni 2021/2022. Tokrat se odpravljamo v New York, natančneje na avtobusno postajo v temačnem Bronxu. Tam bosta mladeniča, ki jima življenje ne prizanaša in sta zaradi tega poškodovana v svoji notranjosti, naletela na nič hudega slutečega Indijca, ki je prišel obiskat svojega sina. Al Pacino in John Cazale: od Indijca do Botra Igra Indijc hoče u Bronx je drugo dramsko besedilo leta 2020 preminulega ameriškega dramatika, scenarista in režiserja židovskega rodu Israela Horovitz. Krstno je bilo uprizorjeno leta 1968, Horovitz pa je zanj prejel nagrado za najboljšo dramsko besedilo. V prvi uprizoritvi sta osrednja lika igrala kasnejša holivudska zvezdnika Al Pacino in John Cazale, ki sta med drugim sodelovala tudi pri prvem in drugem delu Botra Francisa Forda Coppole. Renata Vidič, režiserka: »Indijc gre u Bronx je predstava o strahu, sovraštvu in nasilju. Je zelo fizična predstava oziroma gledališki dogodek. Predvsem se mi zdi pomembno, da ponujamo razmislek o tem, v kakšnem svetu želimo živeti mi, naši otroci in vnuki.

SAUNA PARK 1=2

T. 05 692 80 60 • E. wellness@lifeclass.net • www.lifeclass.net

- Velja pon - čet (3h)
- 7 vrst savn in ledena jama
- Akcija traja do 17. 2. 2022

LIFECCLASS
HOTELS & SPA
PORTOROŽ · SLOVENIJA

Istrabenz Turizem d.d., Obala 33, 6320 Portorož

MLADI TALENT USPEŠEN ŽE NA PRVI DIRKAŠKI PREIZKUŠNJI

Martin Čendak je enaindvajsetletni študent strojništva na Višji strokovni Šoli v Postojni. Mladenič, ki prihaja iz Sv. Antona, ima za seboj prvo sezono nastopanja na dirkah v reliju za državno prvenstvo. Martinova ljubezen do avtomobilskih dirk sega že v otroška leta. »Že kot otroka so me zanimali avtomobili ter vonj po izgorelem bencinu,« razlaga Martin. Prizna pa, da je tista prava iskrica preskočila nekaj let kasneje, ko je z očetom odšel na reli dirko v bližnjo Opatijo. »Tam sem se prvič

srečal s tem športom in reli me je s svojo lepoto in čarom takoj prevzel. Od tedaj sem sanjal, da bi si tudi sam nekega dne na glavo nadel dirkaško čelado in oblekel dirkaški kombinezon,« navdušeno pripoveduje Martin. Svoje prve dirkaške izkušnje je začel nabirati v Oplovem tovarniškem dirkalniku Opel Adamu. Po njegovim besedah je to izvrsten začetniški dirkalnik, katerega odlikuje odlična lega in relativno nizki stroški vzdrževanja, kar je za mlade dirkače zelo pomembno.

Skupaj z ekipo so prikazali zelo zanesljivo in vztrajno dvigovanje dirkaškega ritma iz dirke v dirko in z odpeljano sezono so zelo zadovoljni. Zasedli so končno tretje mesto med vozniki do 25 let in kljub nekonkurenčnemu dirkalniku, odlično peto mesto v svoji diviziji. »Verjamem, da bomo s takšnim ritmom nadaljevali tudi v letošnji sezoni in želim si, da bom lahko poleg nastopov na dirkah za slovensko državno prvenstvo nove dirkaške izkušnje nabiral tudi na kakšni dirki v tujini.«

SKLAD SILVA

Društvo Sklad Silva nudi pomoč ljudem s posebnimi potrebami

Od ustanovitvi so se zbrali podobno misleči starši otrok s posebnimi potrebami, ki so želeli narediti nekaj več za svoje otroke, za njihovo boljše in prijetnejše življenje ter poskrbeti za njihovo večjo vključenost v socialno okolje. Kot nam je povedal predsednik društva Jurij Švagelj, je glavni cilj društva dvig kakovosti življenja ljudi s posebnimi potrebami. Društvo pomaga ljudem s posebnimi potrebami ter si prizadeva za njihovo kvaliteto življenja zunaj institucij.

Kakšne programe izvajajo?

»Društvo izvaja socialni program Pomoč in podpora za za samostojno življenje ljudem s posebnimi potrebami. Namenjen je ljudem, ki potrebujejo pomoč za samostojno življenje ter njihovim staršem, skrbnikom in svojcem«, nam razloži predsednik Švagelj. Prednost pri vključitvi imajo osebe, ki živijo same, imajo ostarele svojce, nimajo oziroma imajo slabo podporno socialno mrežo. V program so vključene osebe z

različnimi diagnozami, prevladujejo pa odrasle osebe z motnjo v duševnem in telesnem razvoju z dodatnimi motnjami.

Težave s financiranjem

Predsednik društva Švagelj nam je povedal, da imajo zadnje čase velike težave s financiranjem društva. Zaradi velikega izpada denarja je bil njihov program zelo okrnjen, vendar pa izvajajo šest programov, ki so za njihove uporabnike zelo pomembni. Trenutno aktivnih uporabnikov je 45, njihove storitve pa so za njih brezplačne. »Poleg tega smo izpadli iz sofinanciranja Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, tako da so letos delali samo štirje prostovoljci. Zelo skromne so tudi obalne občine, v zadnjih sedmih ali osmih letih nismo ničesar dobili od Občine Izola. Ker nimamo sedeža v izolski občini nam naj ne bi nič pripadalo, kljub temu pa imamo uporabnike iz Izole«, pojasni Švagelj ter doda, da si želi večjega razumevanja občin pri sofinanciranju njihovih programov.

TRIPE S POLENTO

Prazna vreča ne stoji pokonci: tripe s polento.

To so besede, ki mi jih je kot majhni deklici vedno govorila moja nona, ko sem se kdaj upirala kosilu. Res je, ko rečejo, da so starejši ljudje modri in imajo pametne nasvete. Ko sem razmišljala, kateri recept za tradicionalno istrsko jed bom delila z vami, sem kmalu ugotovila, da mi ni treba daleč. Kje bi lahko dobili boljše recepte za domače jedi kot v kuhinji naših non. Poleg tega je moja nona v mladosti delala kot kuharica, kar je še dodatna prednost. Večkrat se mi zgodi, da poskušam iz jedi dobiti tiste okuse in vonjave, ki so v času mojega otroštva hišo spremenili v dom. Neuspešno. Saj veste, Istrani so trmastí kot osli. In taka je tudi nona Olga. V kuhinjo me je redko spustila, ker sem se po njenih besedah »vlekla kot polenta«. Čez pet minut pa se je pritoževala, da ji v tej hiši nihče ne pomaga. Kdo bi jih razumel, te naše zlate none. Današnji recept bo namenjen značilni istrski jedi, ki je bila včasih zelo cenjena, danes pa ni več. In to so tripe (oz. vampi) s polento. Najboljše so, če jih naredite s pravo polento, ki se v kotlu lahko kuha tudi kakšno urico. Še zanimivost iz naše kuhinje: nono ni nikoli kuhal, to je bilo opravilo, ki ga je prepustil noni. Razen polente. To je vedno skrbno skuhal on. In bila je odlična.

SESTAVINE ZA ŠTIRI OSEBE:

- prbl. 700 gramov kuhanih govejih vampov (če kupite surove, jih morate seveda najprej skuhati)
- 100 gramov pancete ali pršuta
- 1 večjo čebulo
- olivno olje
- drobtine
- prbl. 140 gramov šalše
- 1 dcl malvazije
- peteršilj
- parmezan

- sol, poper
- polenta

Postopek:

Na olju prepražimo slanino, ki ji dodamo nasekljano čebulo. Ko ta porumeni, v lonec dodamo tripe, 2 žlici drobtin in zalijemo s šalšo. Solimo in popramo po okusu. Verjetno se sprašujete, koliko časa morate to kuhati. Nonoti niso nikoli kuhali po pravilih. Vse so delali »na oko« in tako predlagam tudi vam. Kuhati jih morate toliko časa, da postanejo mehke, zato

jih vmes večkrat poskusite. Če se šalša pokuha, lahko dolijete tudi nekaj vode. Pred koncem dodajte vino in vmešajte sesekljan peteršilj. Polento skuhajte po navodilih (nono jo je vedno kuhal v polovici mleka in polovici vode). Tripe postrezite s polento in čeznje naribajte parmezan. Idejo za nedeljsko kosilo imate (pa tudi za večerjo, saj si lahko polento, ki vam ostane od kosila, naredite na mleku). Sedaj pa hitro po vse sestavine v trgovino, zavihajte rokave in lotite se dela. Obljubim, da vam ne bo žal.

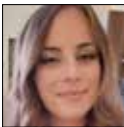
Obala

nepremičnine

20 let

HITRO, STROKOVNO, ZANESLJIVO

Manca Hribovšel

KDOJ JE USPOSOBLJEN ZA PILOTIRANJE, VOĐENJE LETALA, LETALEC			HRIB NAD BEOGRADOM	REKA NA SLOVAŠKEM	KEMIJSKI ZNAK ZA BOR		KEMIJSKI ZNAK ZA POLONIJ	REKA V NEMČIJI	HRVAŠKI SLIKAR NIKOLA	STRUPEN KEMIJSKI ELEMENT (AS)	ZAVETNIK KRANJSKE				VINKO OŠLAK AMERIŠKI SCENARIST WALDO						
OKRASNI PTIČ					NIGERIJSKI NOGOMETAŠ WILLIAM						SLOVENSKA TOVARNA ZDRAVIL				RIBIŠKA MREŽA						
IME HRVAŠKE TENISAČICE MAJOLI					MOTORNO KOLO Z MAJHNIMI KOLESI IND. HRAST						AMERIŠKI IGRALEC WALLACH				IME BIBLIJ. MARIJINE MATERE JAPONSKI OGNjenik						
	ZIMSKO- ŠPORTNI CENTER NA FINSKEM						SESEK, DOJKA (NAR.) IZRASTEK V DEBLU						ŠVICARSKI DRAMATIK JOHANNES AM. PEVKA GRANDE			JANEŽ (LAT.)	HRVAŠKA GLASBENA SKUPINA				
PIJAČA STARIH SLOVANOV, MEDICA				ESTONEC (OKR.)				ZASTRUPITEV KRVI Z MIKROBI						AMERIŠKA IGRALKA REBECCA GREGOR NUNČIĆ							
OKRAJŠAVA ZA TARO				SLO. PIANIST BERTONCELJ NABIRALEC SLIV				EMIL NOLDE OTOK V ALEUTHI			JAZONOVA LADJA KAREL NAGELI					NEJC ZAPLOTNIK BEOTIJEVC					
SESTAVIL Boris Kališnik	ČEŠKI SKLADATELJ JIRI	DIVJI KOZEL BASKOVSKA PROVINCA							HRVAŠKO MESTO 16 ČRKA HEBREJSKE ABECED						VZDEVEK MICHAELA JORDANA VIŠINSKA TOČKA						
PLES, VEČERNA PLESNA PRIREDITEV					ELEKTRIČNA MER. ENOTA ZA MOČ TINE OREL			ŠVICARSKI PIANIST GEZA 4 RIMSKI KRALJ						ORODJE ZA KOŠNJO ANTIČNO IME ZA OTOK VIS							
IZBRANA DRUŽBA						NEKDANJA REVUJA					FENIČANSKI STEKLAR					BRITANSKI MARŠAL JOHN VISCOUNT	REKA V BOSNI				
NASIP ZA LAŽJI DOSTOP						J. AMERIŠKA KUKAVICA OTTO ISLER					ORGANSKO VEČANJE NIZOZEMSKO MESTO					GREGOR STRNIŠA ŠVEDSKO MESTO					
PAR (POG.)				ZORAN OGRINC			PLEMIŠKI NASLOV BABICA (PRIMOR.)						OTOČJE V POLINEZIJU OBROK POSOJILA								
OREL V NEMŠKIH GRBIH				REKA V FRANCIJI, DESNI PRITOK RONE				AMERIŠKI REŽISER JOHN	PREGRETI VODNI HLAPI LJUBA TADIĆ					MADŽARSKA TENISAČICA GRETA PLEME V GANI							
						ČUSTVENO, LITERARNO, GLASBENO DELO							FJORD NA NORVEŠKEM STRA MAMA								
						PERJE PRI REPI					JEZERO V NAMIBIJI ZOBNIK (POG.)								TREBUŠNA MAST	ZLI DUH	
						ANA DREV				REKA NA NORVEŠKEM DALMATIN. ZENSKO IME						SONJA URANKAR TINE ROŽANČ					
						KONRAD BLOCH	REKA NA ŠVEDSKEM SREČKO EMERSIĆ					JOŽE EKART	SIMFONIJA RIMSKEGA KORSAKOVA ANJA TOMAŽIN			SODARSKO ORODJE 21. ČRKA ABECED				OSKAR KOGOJ	
						▶															
						▶															

RENAULT CLIO

ново poglavje velike zgodbe

LPG motor
skupni doseg nad 1000 km**

119 € že za
/mesec

z EKO sklad kreditom*
5 let podaljšanega jamstva***

*EKO SKLAD na svoji spletni strani <https://ekosklad.si/prebrskanje/podrobne-podrobnosti> nudi naslednje kreditne pogoje za nakup vozila: Informativna mesečna anuiteta za model Renault Clio Limited TCE 100 1.6 v višini 114,690 € s pologom v višini 3.875 €, celi finančni strošek znaša 10.817,50 € za obdobje 96 mesecev, znaka ob najemu kreditu preko EKO SKLADA 118,70 € na mesec. Obvestila mora za nakup vozila predložiti EKO SKLAD. EKM je 2,75 % in se šteti upravnemu, brez sprejemni katekoli element v izračunu. Skupni znesek, ki ga mora odplačati kreditni mesec, znaša 12.012,50 € od tega znašajo zavarovalno premijanje 11,36 € kreditni strošek 118,70 € in EKO SKLAD 14,44 €. Vsi stroški mora kreditni zavarovatelj pri Zavarovalnici Triglav, d. d., Ljubljana, v skladu s pogoji podati. Vse informacije o pogoji in finančnih informacijah na voljo na spletni strani EKO SKLADA. Vse o kreditih EKO SKLADA za osebnih vozil na plin, si lahko preberete na uradni spletni strani <https://www.ekosklad.si/>. Renault Nissan Slovenija ne odgovarja za informacije, ki so objavljene na spletni strani EKO SKLADA. Navedena maloprodajna cena (MPC) je neodvisna od priporočene cene in vključuje 22-odstotni DDV in DMV. V cena 14.690 € je že vključena finančni popust v višini 800 €. **Ob porabi benzina 6,5 l/100 km in plina 7,8 l/100 km je doseg višji od 1.000 km. ***Ob nakupu vozila, na gladi na obliki finansiiranja, kupec prejme brezplačno podaljšano jamstvo 5 let ali 100.000 km, kar koli se zgodi prej. Jamstvo se prikaže na gladi 4.3-4.4.100 km. Emisija CO₂: 96-137 g/km. Emisijska stopnja: EURO6D FULL. Emisijski NOx: 0.00239-0.02431. Pri 22-odstotni porabi in emisijah ustrezajo standardi emisij WLTP. Ogledal do 100 l je najmanjša količina toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisije amoniaka iz avtomobila zaradi zrak iz prometa posredno prispevajo k poslabšanju okoljskega stanja, segrevanja. Pri emisiji amoniaka iz avtomobila, povzročena koncentracija pri tleh je 0,0001 ppm, v PK, ter 0,0001 ppm. Slika je simbolična. Priljubljenost si preverite do napak. Več informacij o ponudbi in pogojih nakupa je na voljo na www.renault.si. Renault Nissan Slovenija, d. o. o., Dunajska 22, 1000 Ljubljana.

Renault priporoča Castrol

[renault.si](https://www.renault.si)

Trgo ABC

PE KOPER, Istrska cesta 12

Breda Prodani, 041 607 812 David Bartolič, 051 306 770

REKORDO MANIA 3

ZBERI,
NAPOLNI
ALBUM IN
OŽIVI
REKORDERJE!

NALOŽITE
BREZPLAČNO
APLIKACIJO

Več na www.spar.si

SPAR

INTERSPAR

SPAR SLOVENIJA d.o.o. Ljubljana, Letališka cesta 26; www.spar.si

©2020 by Paws, Inc. All Rights Reserved. PACKAGING GUIDE | GARFIELD | 4 "GARFIELD" and "GARFIELD" characters are trademarks of Paws, Inc. Nickelodeon is a trademark of Viacom International Inc.